

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ЕНЦИКЛОПЕДИЧНЕ ВИДАВНИЦТВО»

ГЕРОЇ УКРАЇНИ

Російсько-українська
війна

ВИПУСК 2

КИЇВ 2024

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державної наукової установи
«Енциклопедичне видавництво»
(Протокол № 1 від 24.01.2024)*

Авторський колектив: д. і. н., проф. Алла Киридон (кер. авт. колективу); д. філос. н., проф. Алла Арістова; Тетяна Березюк; Юлія Богорадова; к. і. н. Наталія Гаврилишина; к. філол. н. Наталія Вербич; к. філол. н. Людмила Колеснік; Наталя Маслова; Дар'я Панчук; Катерина Подолець; Олена Рудюк; Олена Сьомка; Анна Хмельницька; к. і. н. Мар'яна Чорна; провідний редактор художній Михайло Гутман.

ГЕРОЇ УКРАЇНИ. Російсько-українська війна / Упоряд.: к. і. н. Наталія Гаврилишина; д. і. н., проф. Алла Киридон; кер. автор. колективу та заг. ред. д. і. н., проф. Алли Киридон. Київ : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2024. Вип. 2. 154 с.

Видання пропонує статті енциклопедійного формату про Героїв України, які брали участь у російсько-українській війні та здобули найвищу державну нагороду. Статті, що увійшли до цієї збірки, були розміщені на порталі «Великої української енциклопедії». Сподіваємося, що пропоноване видання слугуватиме не лише увічненню героїв-пасіонарів, але й сприятиме підтриманню колективної пам'яті та міжпоколіннєвій трансляції знань про події російсько-української війни.

Видання призначене для широкого загалу читачів.

Матеріал видання розміщено на умовах ліцензії
Creative Commons BY-SA (із зазначенням авторства —
поширення на тих самих умовах)

У нас вже підриваються на мінах.
В полях по обрїй брухту і броні.
У нас стрічають люди на колінах
своїх убитих хлопців на війні.

Росли, росли — і вирости хлоп'ята.
Чиїсь кохані і чиїсь сини.
Щоб Україна не була розп'ята,
пішли боротись, — хто ж, як не вони?!

Господь їм сил подвоїв і потроїв.
Здолали все, подужали заброд.
Так виникає нація героїв.
Так постає з населення народ.

Ліна Костенко

ВІЙНА РФ ПРОТИ УКРАЇНИ. ГЕРОЇ. «ЖИТТЄСТВЕРДНЕ ПОВЕРНЕННЯ»

Народе мій, до тебе я ще верну,
як в смерті обернуся до життя...

Василь Стус

Від 2014 року триває війна Російської Федерації проти України. Збройною агресією проти України Росія розв'язала першу в ХХІ столітті континентальну війну в Європі, підірвавши систему колективної світової безпеки, встановлену після Другої світової війни. Росія продемонструвала прагнення силової ревізії кордонів і утвердження новітнього тоталітаризму, ґрунтованого на «рашизмі» (назва для означення псевдоідеології, замішаної на поєднанні ідей фашизму й більшовизму, нацизму та євразійства, реваншизму і ксенофобії, що прикриваються «православ'ям» та «величчю російської культури»).

Відлік сучасної російсько-української війни датують 20.02.2014 року: саме тоді були вперше зафіксовані перетини державного кордону України збройними силами Російської Федерації через Керченську протоку¹. У кінці лютого 2014 року керівництво РФ скористалося тимчасовим вакуумом влади в Україні, деморалізацією силовиків і розпочало захоплення територій України. Першим об'єктом агресії РФ проти України став Крим (у березні 2014 року ворог окупував АРК і Севастополь). У квітні 2014 року ворог розпочав вторгнення в Донецьку та Луганську області. У цей період Збройні сили України, підкріплені добровольцями, зупинили просування окупації, звільнили від загарбників частину захоплених територій. Від 2014 і до 24 лютого 2022 року основні події сучасної російсько-української війни з різною інтенсивністю бойових дій точилися на сході нашої країни. Водночас протистояння російській гібридній агресії та впливу в різних сферах відбувалося не тільки на лінії фронту, а й на

¹ Постанова Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків»» від 21 квітня 2015 року № 337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-19#Text>

всій території України. Широкомасштабне вторгнення РФ 24 лютого 2022 року принесло війну на всю територію України. Російська Федерація розв'язала проти України імперіалістичну, загарбницьку й екзистенційну війну, спрямовану не лише на захоплення території, а й на знищення української державності, нашої національної ідентичності, геноцид українського народу. Російська держава й ідеологія рашизму, яку сповідує російський політикум і підтримує більшість пересічних росіян, офіційно заперечують існування українців як окремої нації. Російський імперський реваншизм вбачає в РФ наступницю Російської та Советської імперій, а колишні республіки розглядає як частини Росії, що тимчасово «відпали» від неї (а не як сусідні суверенні держави). Президент РФ В. Путін одержимий ідеєю «збирання ісконно русских земель», «повернення російської величі», відновлення статусу наддержави і нарощування мілітаристської потуги². На тимчасово окупованих українських територіях росіяни повторюють найгірші практики нацизму — масові розстріли, депортації, знущання над цивільним населенням, плундрування та розкрадання приватної власності, культурної спадщини, музейних колекцій. Різанина в Бучі, Ізюмі, масове знищення людей у Маріуполі стали наочним проявом геноцидної політики Москви. Звірства, воєнні злочини, гвалтування, вчинені російськими загарбниками в Україні, шокували світ³.

Від 2014 року Україна веде справедливу війну за збереження незалежності, право вільного європейського та євроатлантичного вибору, за свій суверенітет і територіальну цілісність. У спротиві російському агресору Український народ продемонстрував світові приклади мужності, стійкості, сміливості, кмітливості та єдності перед жорстоким ворогом, що чисельно переважає. Наступ військ РФ вдалося зупинити завдяки спільним зусиллям українців, які стали на захист держави в лавах Збройних сил України, Національної гвардії України, масового волонтерського руху. Повномасштабний напад пришвидшив консолідацію української нації. Національна єдність стала основою успішного спротиву. Героїчний опір українців — це не лише боротьба за фізичне виживання українського народу та свободу країни. У цій війні Україна захищає свій європейський вибір, національну ідентичність і цінності

² Інформаційні матеріали до 10-ої річниці від початку російсько-української війни. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/rosiysko-ukrayinska-viyna-istorychnyy-kontekst/informaciyni-materialy-do-10-oyi-richnyci-vid-pochatku-rosiysko-ukrayinskoyi-viyny>

³ Там само.

як частину європейських. Українці проливають кров за вільну, демократичну Європу⁴.

Війна увиразнила поняття та значущість героїчного / героїчного дискурсу в житті суспільства. Поняття «герой» стало невід'ємним складником сучасної подієвої історії. Один із зачинателів дискусії про місце героїв та героїчних подій в суспільному житті дослідник Т. Карлайл поклоніння героям або його відсутність пропонував розглядати як випробування на чесноти для певного покоління⁵. «Герої» — символічні для нації / суспільства особистості, пов'язані з героїчним вчинком, які інтеріоризуються у певні коди / символи пам'яттєвих смислів. Пам'ять про такі образи динамічна, а її функціонування включає три складники: значення, інтерпретатори та інтерпретанти. Асоціативний ряд проблеми героїчного зазвичай залучає до її осмислення категорії подвигу, вчинку, обов'язку, відповідальності, патріотизму, благородства, саможертвності, безкорисності, звитяги тощо. На героїзацію особистості впливає комбінація сукупності чинників — історична ситуація (загребуваність на героя); цінності епохи / суспільства; стабільність / нестабільність ситуації історичного розвитку; конкретні політичні практики та практики меморіалізації; дія закономірностей і випадковостей в історії; особистісні характеристики героя⁶. Водночас зауважимо: практично той же комплекс чинників може призвести до породження антигероя.

Колективом Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво» від початку повномасштабного вторгнення РФ на порталі «Великої української енциклопедії» було започатковано окрему рубрику — «Герої України». Відповідальним координатором проєкту є кандидат історичних наук Наталія Гаврилишина. Зауважимо, що статті про Героїв України, які продовжують виконання бойових завдань, з метою безпеки та нерозголошення інформації в умовах теперішньої повномасштабної війни, поки не оприлюднюємо на порталі e-ВУЕ. Паралельно заплановано підготувати серію видань (випусків), присвячених героям,

⁴ Там само.

⁵ Carlyle T. Lectures on Heroes. Chartism. Past and Present. London : Chapman and Hall, Limited, 1890.308 p.; Карлайл Т. Герої та героїчне в історії / 3 англ. перекл. Г. Дика // Український журнал іноземної літератури «Всесвіт». URL : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=980&Itemid=41

⁶ Киридон А. М. «ГЕРОЙ»-«АНТИГЕРОЙ» // Національна та історична пам'ять: словник ключових термінів / кер. авт. кол. А. М. Киридон. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2013. С. 71–72.

удостоєних найголовнішої державної нагороди — Герой України⁷. Станом на 12.02.2024 загальна кількість осіб, удостоєних найвищого державного звання «Герой України» (відповідно до оприлюднених Указів Президента України; кілька указів 2022–2023 рр. про нагородження не публікувалися) становить 839; з них: чоловіки — 798, жінки — 41. Орден «Золота Зірка» отримали 567 осіб, орден Держави — 272 особи. Президент Л. Кучма нагородив 132 особи, В. Ющенко — 114, В. Янукович — 40, П. Порошенко — 163, В. Зеленський — 390. Нагороджено помертвено — 394 особи.

На підставі зібраних статей, підготовлених для «Великої української енциклопедії», у 2023 році було сформовано випуск перший збірника «Герої України»⁸, присвячений героям російсько-української війни, які удостоєні звання «Герой України» (помертвено). Увазі Читача пропонується випуск другий видання, в якому зібрано статті про 38 захисників, удостоєних найголовнішої державної нагороди — Герой України. В основі видання — статті, оприлюднені на порталі «Великої української енциклопедії», присвячені Героям. Ми свідомі того, що кожне ймення, кожне прізвище — не просто віха в подієвій історії, а історія життя реальної особи, життя, трагічно обірваного війною.

У підготовлених статтях про Героїв України у форматі фактологічної біографії (що суголосно стилістиці енциклопедії), а не оцінних штампів прагнули закарбувати імена патріотів-пасіонаріїв. Не йдеться про ранжування персоналій за принципом ієрархічним чи статусним. Як і у випуску першому, сюжетні нарисви вибудовано за принципом абетки.

Сподіваємося, що випуски видань «Герої України» допоможуть із пошуком імен у розмаїтих базах даних, довідкових і енциклопедичних виданнях. Під час підготовки статей про Героїв України було використано офіційні джерела, розміщені на сайтах Президента України, Генерального штабу ЗСУ, Національної гвардії України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, місцевих органів влади тощо. Інформацію у статтях про Героїв України доповнено з використанням відкритих інтернет-ресурсів.

⁷ Детальніше див.: Гаврилишина Н. Герої України на сторінках «Великої української енциклопедії» // Українська енциклопедистика: постаті, події, поняття: збірник матеріалів / За заг. ред. д. і. н., проф. А. Киридон. Київ : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2022. С. 47–52.

⁸ ГЕРОЇ УКРАЇНИ. Російсько-українська війна / Упоряд.: к. і. н. Наталія Гаврилишина; д. і. н., проф. Алла Киридон; кер. автор. колективу та заг. ред. д. і. н., проф. Алли Киридон. Київ : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2023. Вип. 1. 214 с.

Пошукова робота триває. Запрошуємо долучатися до написання статей, надання, верифікації та доповнення інформації.

Висловлюємо щиру вдячність родинам, друзям, побратимам Героїв, які зі зболілим серцем від втрати уточнювали сюжети, надавали інформацію, телефонували, листували.

Дякуємо працівникам закладів освіти та місцевих органів влади, які відповідали на офіційні запити установи.

Підготували видання до друку співробітники Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво»: д. філос. н., проф. Алла Арістова; Тетяна Березюк; Юлія Богорадова; к. і. н. Наталія Гаврилишина; к. філол. н. Наталія Вербич; д. і. н., проф. Алла Киридон; к. філол. н. Людмила Колеснік; Наталя Маслова; Дар'я Панчук; Катерина Подолець; Олена Рудюк; Олена Сьомка; Анна Хмельницька; к. і. н. Мар'яна Чорна; провідний редактор художній Михайло Гутман.

Підготовлені видання «Герої України» є даниною нашої пам'яті тим, хто віддав своє життя за Україну та її майбутнє. При цьому свідомі того, що проблема героїзму пов'язана з оцінкою діяльності не лише окремих історичних персоналій чи навіть цілих поколінь народу, а й із фіксацією її в культурній пам'яті нації, ширше — людства. Героїзм є явищем не лише історичного процесу, а феноменом суспільної свідомості. І хоча в реальному життєвому вимірі Герої, про яких йдеться у пропонованому виданні, загинули, «життєствердне повернення» (Дж. Кемпбелл) Героя відбувається в символічному плані. Маємо надію, що пропонована книга пам'яті «Герої України. Російсько-українська війна» слугуватиме не лише увічненню героїв-пасіонаріїв, але і сприятиме підтриманню колективної пам'яті та міжпоколіннєвій трансляції знань про події російсько-української війни.

*В. о. директора
Державної наукової установи
«Енциклопедичне видавництво»,
доктор історичних наук, професор
Алла Киридон*

Коли мене запитає нащадок,
що я робив у ті страхітливі миті,
я знатиму, що відповісти.
Щонайменше — не стояв осторонь.
Тож мені не соромно.
А вам?

*Тарас Матвійів,
Герой України*

БАНК ІВАН АНДРІЙОВИЧ

Банк, Іван Андрійович (21.06.1986, с. Вільний Степ, тепер Полтавського району Полтавської області, Україна — 12.09.2022, біля с. Білогірка Бериславського району Херсонської області, Україна; похований 15.09.2022 у рідному селі) — військовослужбовець, головний сержант Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2023, посмертно).

Народився у багатодітній родині.

Закінчив Крутобалківську (с. Крута Балка, Полтавського району Полтавської області) загальноосвітню школу (2003). Проходив службу в 95-й окремій аеромобільній бригаді (95 ОАБр, м. Житомир). Продовжив службу за контрактом (2004–2011).

Брав участь у миротворчих місіях ООН у Косово, Югославії. Пройшов військові навчання у Німеччині, Чехії.

З 2014 брав участь в антитерористичній операції на Сході України в складі 95 ОАБр (від 2016 — 95-та окрема десантно-штурмова бригада у складі Десантно-штурмових військ ЗСУ, далі — 95 ОДШБр). Прикривав вихід з Донецького аеропорту, виконував бойові завдання біля м. Авдіївки (тепер Покровського району) та м. Горлівки (тепер Горлівського району; усі — Донецької області).

2018 працював на аграрних підприємствах (м. Полтава).

З початком повномасштабного вторгнення Росії на територію України захищав державу у складі 95 ОДШБр, брав участь у звільненні Київської області.

Від квітня 2022 на посаді головного сержанта розвідувального взводу 3-го аеромобільного батальйону 46-ї окремої аеромобільної

десантно-штурмової бригади. Продовжив службу на території Херсонської області. Мав позивний «Банкір».

11.09.2022 потрапив під мінометний ворожий обстріл. Помер у Березнегуватській (с. Березнегуватське, Баштанського району Миколаївської області) центральній районній лікарні (12.09.2022).

Відзнака Міністерства оборони України «За війську доблесть».

Нагороджений орденами «Народний Герой України» (2016), «За мужність» III ступеня (2018) та II ступеня (2023, посмертно); нагрудними знаками «За взірцевість у військовій службі» III ступеня (2010), «Знак пошани» (2016), «За зразкову службу» (2022).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (29.09.2023, посмертно).

У м. Полтаві перейменовано вулицю Коваля на честь Івана Банка (2023).

А. Філіпась: «Мене вражає його героїчність і я йому говорила про це. Є відео, де він в Херсонській області на квадроциклі їде по замінованому полю й за собою веде наш танк, для того, щоб допомогти».

Цит. за: Гриненко О. «Завжди піклувався про інших»: рік тому на війні загинув Народний Герой України Іван Банк з Полтавщини // Полтавщина. 2023. URL: <https://poltava.to/news/73028/>

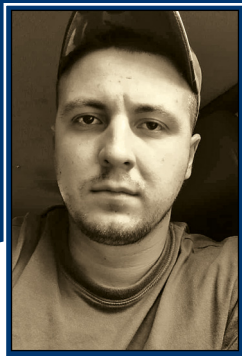
Джерела

Про присвоєння І. Банку звання Герой України: Указ Президента України № 648/2023 від 29 вересня 2023 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6482023-48433>

Література

Гриненко О. «Завжди піклувався про інших»: рік тому на війні загинув Народний Герой України Іван Банк з Полтавщини // Полтавщина. 2023. URL: <https://poltava.to/news/73028/>
Пам'яті Банка Івана Андрійовича! // Драбинівська громада. 2023. URL: <https://drabynivska-gromada.gov.ua/news/1694504386/>

БАРСУКОВ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ

Барсуков, Сергій Іванович (12.04.1993, м. Свердловськ, тепер м. Довжанськ Луганської області, Україна — 28.06.2022, с. Дементіївка Харківського району Харківської області, Україна; похований у м. Харкові) — військовослужбовець, старший лейтенант (посмертно) Національної гвардії України (НГУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2022, посмертно).

Закінчив Державний вищий навчальний заклад «Ровеньківський техніко-економічний коледж» (Луганська область, 2012).

Призваний 2013 на строкову військову службу до лав Луганського полку внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України.

У зв'язку з початком масових заворушень 2014 у м. Луганську та виступів сепаратистів вибув до м. Слов'янська (Краматорського району Донецької області) у складі військової частини, яка увійшла до складу новоствореної НГУ.

У серпні 2014 уклав контракт про проходження військової служби у складі 3-ї бригади оперативного призначення імені полковника П. Болбочана НГУ (м. Харків).

Від лютого 2015 — у складі роти розвідки спецпризначення обіймав посади інструктора, старшого інструктора, головного сержанта взводу, головного сержанта роти. 2018 — командир взводу, отримав звання молодшого лейтенанта.

2020 — заступник командира роти по роботі з особовим складом, від 2021 очолив підрозділ розвідників.

Брав участь в операціях у зоні проведення антитерористичної операції на Сході України та операції Об'єднаних сил. Мав позивний «Барс».

Загинув 28.06.2022 від осколкових поранень.

Від початку повномасштабного вторгнення 24.02.2023 Росії на територію України брав участь у військових операціях. 25.02.2023 отримав наказ знищити ворожу диверсійно-розвідувальну групу (ДРГ) у м. Харкові. У результаті вдало спланованої операції знищено 3 російські бойові бронемашини «Рись» та особовий склад противника. Підрозділ на чолі з Барсуковим виконав бойове завдання зі знищення ворожої ДРГ, яка зайняла адміністративну будівлю на околиці м. Харкова.

На початку березня 2022 бійці виконували завдання у селах Черкаській Лозовій і Руській Лозовій, смт Питомнику (тепер селище, усі — Харківського району Харківської області). У районі с. Руської Лозової підрозділ Барсукова вступив у бій з ворогом. Було знищено особовий склад противника та їхні склади боєприпасів.

У березні — травні 2022 проведено низку розвідувальних операцій у тилу ворога. Виявлено та знищено артилерійським вогнем: 6 пунктів управління, 5 мінометних і 7 гарматних розрахунків, 6 бронетранспортерів, танк Т-72, реактивну установку залпового вогню БМ-21 «Град», 4 засідки противника.

28.06.2022 рота розвідки спеціального призначення виконувала завдання поблизу с. Дементіївки на Харківщині. Під час ворожого штурму позицій лейтенант Барсуков знищив 2 БТР і відділення окупантів. Під час відступу бійці потрапили під мінометний обстріл. Барсуков отримав осколкові поранення, несумісні з життям.

Відзнака Президента України «За участь в антитерористичній операції».

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (16.09.2022, посмертно).

Джерело

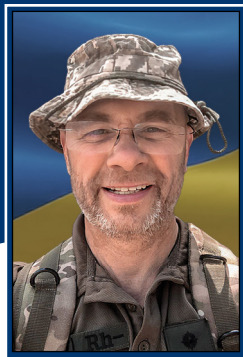
Про присвоєння С. Барсукову звання Герой України: Указ Президента України № 655/2022 від 16 вересня 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6552022-44009>

Література

Дідик С., Павленко А. Коли полювати на окупантів виходив «Барс»... // АрміяInform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/03/koly-polyuvaty-na-okupantiv-vyhodyv-bars/>

Президент передав ордени «Золота Зірка» рідним загиблих Героїв України та вручив інші державні нагороди // Президент України. 2023 URL: <https://president.gov.ua/news/prezident-peredav-ordeni-zolota-zirka-ridnim-zagiblih-geroyi-83429>

БАРЧУК ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ

Барчук, Володимир Васильович (24.12.1973, м. Коломия Івано-Франківської області, тепер Україна — 22.06.2022, с. Дементіївка Харківського району Харківської області, Україна; похований 19.09.2022 у м. Боярці Київської області, Україна) — військовослужбовець, капітан (посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (посмертно).

Навчався у ліцеї № 2 м. Коломиї, отримав музичну освіту (грав на гітарі та фортепіано), займався спортом.

Закінчив Івано-Франківський інститут нафти і газу (тепер Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу).

У 1998 переїхав жити до м. Боярки. Започаткував власний бізнес у м. Києві.

25.06.2021 уклав контракт з територіальною обороною м. Києва. Мав позивний «Хобіт».

Від початку повномасштабного нападу Росії на Україну (24.02.2022) пішов добровольцем, долучився до захисту аеропорту «Київ».

Брав участь у боях за м. Ірпінь і м. Бучу Київської області.

У складі 130 батальйону 241 окремої бригади Сил територіальної оборони ЗСУ був переведений на захист Харківської області. Призначений командиром 8-ї стрілецької роти.

Загинув 22.06.2022 під час виконання бойового завдання. Лише у вересні 2022 побратими змогли евакуювати тіло Барчука з поля бою.

Залишилась дружина і четверо дітей.

Під командуванням Барчука підрозділ утримував позиції на стратегічному напрямку поблизу м. Харкова під потужним мінометним і стрілецьким вогнем.

21.06.2022 під час виконання бойового завдання поблизу с. Дементіївки на Харківщині потрапив під ворожий артилерійський обстріл та отримав тяжкі поранення.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (08.07.2023, посмертно).

У пам'ять про Барчука на фасаді будівлі ліцею № 2 м. Коломиї встановили меморіальну дошку (05.05.2023).

Джерело

Про присвоєння В. Барчуку звання Герой України: Указ Президента України № 411/2023 від 8 липня 2023 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4112023-47325>

БІЛАШ ЄВГЕН ІВАНОВИЧ

Білаш, Євген Іванович (06.05.1991, м. Харків, тепер Україна — 09.02.2023, поблизу м. Бахмута Донецької області, Україна; 15.02.2023 похований у рідному місті) — військовослужбовець, молодший сержант Національної гвардії України, учасник російсько-української війни. Герой України (2023, посмертно).

Після закінчення 9 класу, вступив до технікуму в м. Харкові (отримав кваліфікацію спеціаліста в галузі електропостачання).

З дитинства цікавився військовою справою, стрільбою, туризмом. Займався легкою атлетикою, стрибав з парашутом.

2010 розпочав строкову службу у внутрішніх військах Міністерства внутрішніх справ України. Згодом працював охоронцем.

З 2014 добровільно брав участь в антитерористичній операції на Сході України. Спочатку воював у складі батальйону патрульної служби міліції особливого призначення «Слобожанщина», після його розформування приєднався до патрульної роти поліції особливого призначення «Східний корпус». Брав участь у боях біля с. Широкиного (Маріупольського району), м. Маріуполя (усі — Донецької області).

2016 уклав контракт про проходження служби у Збройних силах України (ЗСУ). Перебував у складі 92-ї окремої штурмової бригади імені кошового отамана І. Сірка ЗСУ (с. Клугино-Башкирівка, тепер Чугуївського району Харківської області), стримував просування ворога на Донбасі. 2019 звільнився з лав ЗСУ.

З початком повномасштабного вторгнення військ Росії в Україну (від 24.02.2022) мобілізований до 3-ї бригади оперативного призначення

імені полковника Петра Болбочана Національної гвардії України (м. Харків), згодом призначений командиром відділення.

2022 брав участь у звільненні сіл Малої Рогані та Вільхівки (лютий — березень), Руської Лозової (травень — липень), Нового, Дементіївки, Великих Проходів, селища Козачої Лопані (серпень — вересень; усі — Харківського району Харківської області), м. Куп'янська, селищ Куп'янська-Вузлового та Ківшарівки, с. Кругляківки (вересень; усі — Куп'янського району Харківської області), с. Стельмахівки і селища Новоселівського (обидва — Сватівського району Луганської області). 2023 обороняв міста Соледар (січень) і Бахмут (лютий). Мав позивний «Джексон».

Загинув під час виконання бойового завдання.

03.10.2022 на біля с. Новоосинового Куп'янського району Харківської області підрозділ Білаша ліквідував ворожу диверсійно-розвідувальну групу.

12.11.2022 під час бою в с. Новоселівка Старобільського району Луганської області у складі групи знищив склад боеприпасів та близько взводу живої сили противника. Отримав вогнепальне осколкове поранення ноги, але продовжив відбивати напад противника. Після нетривалого лікування повернувся на службу.

У січні 2023 його підрозділ зайняв позиції біля м. Соледача (Донецька область). Серед основних завдань: не допустити прориву противника та утримувати ділянку автомобільної дороги до м. Бахмута. Декількома прицільними пострілами із ручного протитанкового гранатомета вразив ворожий багатоцільовий бронетранспортер «МТ-ЛБ» та живу силу противника.

02.02.2023 під час бойового зіткнення в м. Бахмуті знищив відділення окупантів, допоміг пораненим побратимам евакуюватися із сектора обстрілу та повернувся на бойову позицію.

09.02.2023 у складі розвідувальної групи проник на ворожі об'єкти. Ворог виявив групу, яка вже поверталася на свої позиції. Білаш наказав підлеглим відходити, а сам залишився прикривати відступ. Загинув унаслідок розриву гранати. Завдяки здобутим розвідувальним даним значна частина бійців вийшла з оточення.

Відзнака Президента України «За участь в антитерористичній операції» (2016).

Нагороджений недержавними загальноукраїнськими відзнаками з врученням медалей «За оборону рідної держави» (2015) і «За хоробрість в бою» (2022).

За особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (28.08.2023, посмертно).

29.08.2023 під час урочистих заходів до Дня пам'яті захисників України Президент України В. Зеленський вручив нагороду рідним загиблого гвардійця.

Євген Білаш з побратимами

Джерело

Про присвоєння Є. Білашу звання Герой України: Указ Президента України № 547/2023 від 28 серпня 2023 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5472023-48181>

Література

Захищав Харків і бився за Бахмут: історія нацгвардійця Євгена Білаша, що загинув у боях (ВІДЕО) // FREEDOM інформаційни портал. 2023. URL: <https://uatv.ua/uk/zahyshhav-harkiv-i-byvsya-za-bahmut-istoriya-natsgvardijsya-yevgenabilasha-shho-zagynuv-u-boyah-video/>
Герої України НГУ // Національна Гвардія України. URL: https://ngu.gov.ua/?page_id=39496

БІЛОУС СЕРГІЙ СТЕПАНОВИЧ

Білоус, Сергій Степанович (24.08.1974, с. Микове, тепер Луцького району Волинської області, Україна — 20.08.2014, смт Георгіївка, тепер селище Луганського району Луганської області, Україна; похований у с. Скелівка, тепер Самбірського району Львівської області, Україна) — машиніст тепловоза, військовослужбовець, солдат Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України). Герой України (2021, посмертно).

Пройшов строкову службу у 80-му окремому аеромобільному полку ЗСУ (м. Хирів Львівської області).

Від 2003 жив у с. Скелівці. Працював на посаді помічника машиніста тепловоза в локомотивному депо-1 Львівської залізниці (ТЧ-1 Львів-Захід) у м. Самборі.

2014 пішов добровольцем на військову службу, мобілізований до 3-го механізованого батальйону 24-ї окремої механізованої бригади (від 23.08.2017 — 24 ОМБр імені короля Данила; м. Яворів Львівської області).

Брав участь в антитерористичній операції на Сході України. У серпні 2014 перебував зі своїм підрозділом на підступах до селища Георгіївки. Загинув від пострілу російської бойової машини десанту (БМД-2).

Залишилися дружина та троє дітей.

20.08.2014 російські війська спробували перерізати сполучення українських оборонців «Міжнародного аеропорту Луганськ» та пере-

йшли в наступ. Білоус вів вогонь по ворожій техніці та піхоті з гармати ЗУ-23-2, встановленій на БТ-ЛБ (багатоцільовий тягач легкий броньований). Після ворожого влучення в машину, зайняв позицію в окопі. Стримуючи атаку російських десантників, Білоус відкрив вогонь із ручного протитанкового гранатомета за межами окопу. Своїм вчинком надихнув побратимів.

Кавалер ордена Богдана Хмельницького III ступеня (14.03.2015, по-смертно).

За особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (22.08.2021, посмертно). Нагороду рідним загиблого військовослужбовця 24.08.2021 (під час урочистих заходів до Дня Незалежності України) вручив Президент України В. Зеленський.

Портрет Білоуса вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Київ (секція 3, ряд 3, місце 5), меморіальну дошку — на залізничній станції Самбір, у пункті обороту локомотивного депо Львів-Захід (2015).

У Міністерстві оборони України під час ранкового церемоніалу вшанування українських захисників і захисниць, які загинули за свободу, незалежність і територіальну цілісність України (м. Київ, Зала пам'яті захисників України), щороку 20 серпня згадують Сергія Білоуса.

Т. Сулима — командир взводу, у якому служив С. Білоус: «Він міг не йти воювати. Тоді був указ, за яким Сергій, як багатодітний батько, мав можливість залишитись вдома. У нашому взводі було ще кілька десантників, зазвичай, це люди високого зросту, а Сергій був невисоким. Однак в прямих боях він завжди показував, що таке десантник. То був дуже важкий час. Ми не мали практично нічого. Одягали, допомагали волонтери. Сергій дуже радів, коли в селі зібрали кошти та купили для нього бронезилет. Воювати вчилися на ходу. Коли були перші зіткнення, надзвичайно важко було вистрілити в людину».

Цит. за: «Він міг не йти воювати»: Сергію Білоусу з Старосамбірщини присвоїли звання Героя України // Львівська Мануфактура Новин. 2021. URL: https://www.lmn.in.ua/vin-mih-ne-jty-voiuvaty-serhiiu-bilousu-z-starosambirshchyny-prysvoily-zvannia-heroia-ukrainy/?fbclid=IwAR2RZhijo2rF487Gkdcihdh8jvdOqVi4oxV_pt0VKTTnfSlalTAwltRv4A0

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 144/2015 від 14 березня 2015 р. // Президент України. 2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1442015-18629>

Про присвоєння С.Білоусу звання Герой України : Указ Президента України № 381/2021 від 22 серпня 2021 р. // Президент України. 2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3812021-39833>

Література

«Він міг не йти воювати»: Сергію Білоусу з Старосамбірщини присвоїли звання Героя України // Львівська Мануфактура Новин. 2021. URL: https://www.lmn.in.ua/vin-mih-ne-jty-voiuvaty-serhiiu-bilousu-z-starosambirshchyny-prysvoily-zvannia-heroia-ukrainy/?fbclid=IwAR2RZhijo2rF487Gkdcihdh8jvdOqVi4oxV_pt0VKTTnfSlalTAwltRv4A0

Волиняни удостоєні високих державних нагород // Волинська обласна державна адміністрація. 2021. URL: <https://voladm.gov.ua/new/volinyani-udostoyeni-visokih-derzhavnih-nagorod/>

Герої України: Сергій Білоус, Максим Ридзанич і Назарій Яремчук удостоєні звання посмертно // Україна молода. 2021. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/159831>

Федченко А. «Стріляв по ворогу впритул». Що каже командир про бійця 24 обмр Сергія Білоуса, якому присвоїли звання Героя України посмертно // Новинарня. 2021. URL: <https://novynarnia.com/2021/09/06/stav-prykladom-dlya-inshykh-scho-kazhe-komandyr-pro-bijtsya-24-obmr-serhiya-bilousa-yakomu-prysvoyily-zvannya-heroya-ukrayiny-posmertno/>

БОЖКО СЕРГІЙ ВІТАЛІЙОВИЧ

Божко, Сергій Віталійович (16.08.1997, с. Гнідинці, тепер Прилуцького району Чернігівської області, Україна — 22.05.2022, поблизу смт Луганське, тепер селище Бахмутського району Донецької області, Україна; похований 25.05.2022 у с. Журавці Прилуцького району) — військовослужбовець, морський піхотинець, старший солдат Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2023, посмертно).

Народився в сім'ї військовослужбовця та педагога.

Закінчив Кухарську загальноосвітню школу (Прилуцький район, 2011), Ладанську філію Прилуцького професійного ліцею (2014; спеціальність «Кухар-кондитер») та Національну академію внутрішніх справ України (м. Київ, 2017; спеціальність «Правоохоронна діяльність»), отримав спеціальне звання лейтенанта поліції.

05.2017–06.2018 працював дільничним офіцером Прилуцького відділу поліції Головного управління Національної поліції в Чернігівській області.

За прикладом батька вирішив стати військовим. Вступив на військову службу до ЗСУ за контрактом: матрос 36-ї окремої бригади морської піхоти імені контрадмірала Михайла Білинського Військово-Морських сил ЗСУ (з 07.2018, у м. Миколаєві); розвідник, сапер розвідувальної роти 140-го окремого розвідувального батальйону Морської піхоти ЗСУ (з січня 2020, дислокація у м. Скадовську Херсонської області). Мав позивний «Серпень».

01.06–26.11.2019 брав участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки та оборони в м. Маріуполі Донецької області.

2020 вступив на заочну форму навчання в Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (за спеціальністю «Журналістика»).

У липні 2021 звільнився в запас у зв'язку із закінченням строку контракту. Підписав новий контракт на оператора ПТКР (протитанкової керованої ракети) протитанкового відділення вогневої підтримки мотопіхотного батальйону 30-ї окремої механізованої бригади (ОМБр) імені князя Костянтина Острозького у складі Сухопутних військ ЗСУ (з серпня 2021, старший солдат).

За термін служби опанував п'ять військових професій.

Створити власної сім'ї не встиг. Залишилися батьки.

Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну (24.02.2022) брав участь у відсічі збройної агресії на Бахмутському напрямку. Воював під м. Попасною Луганської області.

У травні 2022 стримував штурмові дії російських військ біля смт Луганського. Ворог вів бойові дії під прикриттям артилерії та авіації. 22.05.2022 під час ворожої атаки вибіг з окопу із двома РПГ (ручними протитанковими гранатометами) на зручнішу позицію, влучними пострілами підбив ворожий багатоцільовий бронетранспортер МТ-ЛБ та поцілів у скупчення ворога (ліквідував близько 15 російських військовиків). Отримав смертельне поранення. Ціною власного життя зупинив ворожий прорив, захистив позиції, зберіг життя побратимів.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (08.07.2023, посмертно).

Відзначений нагрудним знаком 30-ї ОМБр «Dei Gratia» (з лат. — Божою милістю) за протидію ворожій диверсійній групі.

На честь військовослужбовця названо вулицю в с. Журавці (2022).

Додатково

Сергій планував вивчитися на парамедика, щоб рятувати життя людей і бути миротворцем в ООН. За спогадами побратимів, мріяв закінчити кілька вишів, набути різнобічні знання для повоєнного мирного життя.

Мав широке коло інтересів, умінь, хобі: багато читав, захоплювався шахами, фотографував, збирав колекцію шевронів, вивчав бойові мистецтва, писав вірші, нариси, есе, створював складні композиції з пластиліну (козацькі бої, битви Другої світової війни). Часто цитував висловлювання Г. Сковороди, поему «Енеїда» І. Котляревського.

«Сергій був особливою людиною, завжди мав власну думку і не соромився її висловлювати... Він був людиною, яка могла допомогти будь-кому в будь-яку хвилину, не просячи нічого на заміну. Я добре пам'ятаю той момент, коли ми стали офіцерами Національної поліції України, як тоді його очі “світилися” — і він хотів служити громадянам України. Сергій — особистість, він був справжнім патріотом і завжди прагнув зробити щось корисне для людей», — згадують однокласники з Національної академії внутрішніх справ.

Цит. за: Саверська-Лихошва В. Герой України Сергій Божко був, мов діамант, обшліфований власноруч // GOROD.cn.ua. Портал Чернигова. 2023. URL: https://m.gorod.cn.ua/news_141859.html

Зі спогадів побратимів: «...він був не такий, як інші, оригінальний у всьому: побуті, спілкуванні, вихованні, обізнаності. Йому хотілось пізнати все і охопити весь білий світ. Важко назвати таку сферу людської діяльності, в якій Сергій не був ґрунтовно обізнаний, або мав хоча б елементарні знання. Він любив і був поінформований в усьому: історії, географії, техніці, писав поезії, фотографував. Крім того, влучно стріляв. Про цю його особливість знали, навіть, рашисти і постійно полювали за “Серпнем”..., проте це його не лякало».

Цит. за: Саверська-Лихошва В. Герой України Сергій Божко був, мов діамант, обшліфований власноруч // GOROD.cn.ua. Портал Чернигова. 2023. URL: https://m.gorod.cn.ua/news_141859.html

Джерело

Про присвоєння С. Божку звання Герой України: Указ Президента України № 383/2023 від 8 липня 2023 р. // Президент України. 2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3832023-47337>

Література

Крижева Т. «Який же я ветеран, якщо не був на першій лінії»: історія загиблого на фронті Сергія Божка // Суспільне. Новини. 2022. URL: <https://suspilne.media/271686-akij-ze-a-veteran-akso-ne-buv-na-persij-linii-starsij-soldat-sergij-bozko-ne-doziv-do-dna-narodzenna-3-misaci/>

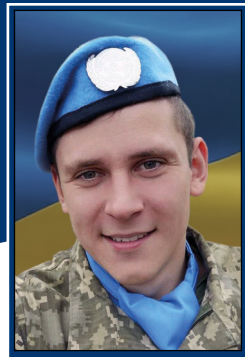
Сергій Божко // Платформа пам'яті Меморіал. Загиблі у війні Росії проти України. 2022. URL: <https://www.victims.memorial/people/serhii-bozhko>

Божко Сергій Віталійович // Варвинська селищна рада. 2023. URL: <https://varvynska-gromada.gov.ua/news/1698148289>

Нагорна Н. Нові Герої України: які історії стоять за кожною «Золотою зіркою» // ТСН. 2023. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/novi-geroyi-ukrayini-yaki-istoriyi-stoyat-za-kozhnoyu-zolotoyu-zirkoyu-2366755.html>

Саверська-Лихошва В. Герой України Сергій Божко був, мов діамант, обшліфований власноруч // GOROD.cn.ua. Портал Чернигова. 2023. URL: https://m.gorod.cn.ua/news_141859.html

БОРИС ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Борис, Олександр Олександрович (25.08.1994, м. Ніжин Чернігівської області, Україна — 15.03.2022, поблизу м. Мар'їнки, тепер Покровського району Донецької області, Україна; похований у рідному місті) — військовослужбовець, льотчик, майор (2022, посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2023, посмертно).

Із дитинства мріяв стати пілотом.

Закінчив 9 класів Ніжинської гімназії № 3, Чернігівський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою (2011), Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (2016).

Служив льотчиком-штурманом вертольота вертолітної ланки вертолітної ескадрильї 11-ї окремої бригади армійської авіації Командування Сухопутних військ Збройних сил України (в/ч А1604, с. Чорнобаївка Херсонського району Херсонської області).

2016, 2017, 2019 брав участь в антитерористичній операції на Сході України (АТО) та операції Об'єднаних сил (ООС). Виконував різні бойові завдання, десантував війська, перевозив особовий склад та вантажі. 2018 присвоєно звання капітана, 2019 став командиром вертольота Мі-8.

Від грудня 2019 до листопада 2020 проходив службу у складі 18-го окремого вертолітного загону миротворчої місії ООН у Демократичній Республіці Конго.

Від 18.01.2022 розпочалася чергова ротація до зони ООС.

Загинув 15.03.2022 під час виконання бойового завдання. Збитий вертоліт упав за 2 км південніше м. Мар'їнки.

Залишилися батьки, сестра, наречена.

У перші дні повномасштабного вторгнення Росії до України (від 24.02.2022) виконував бойові завдання. Під час одного з транспортувань поранених, перевантажений вертоліт (під командуванням Бориса) перебував під постійним обстрілом. Завдяки майстерності командира пошкоджений вертоліт (перебитий хвіст) з людьми на борту приземлився в пункті призначення.

15.03.2022 два екіпажі вертольотів Мі-8 виконували бойове завдання з підтримки підрозділів Сухопутних військ ЗСУ зі знищення ворожої бойової техніки та живої сили в районі м. Донецька. Вдалося знищити 15 одиниць російської техніки та близько 30 ворогів. У цьому бою Борис загинув.

Відзнака ООН «За службу миру».

Пам'ятний нагрудний знак Міністерства оборони України «Воїн-миротворець».

За життя представлений до ордена Данила Галицького, удостоєний 16.03.2022 (посмертно).

Орден Б. Хмельницького III ступеня (14.04.2022, посмертно).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (29.09.2023, посмертно).

На честь військовослужбовця названо вулицю у м. Ніжині (2022).

На фасаді будівлі Ніжинської гімназії № 3 встановлено меморіальну дошку.

Додатково

15.03.2022 разом із Борисом загинули старший лейтенант (посмертно) Л. Тимошенко, капітан (посмертно) О. Лазовський, старший солдат А. Попов.

Мама Бориса: «У 17 років прийняв присягу служити на вірність Батьківщині. Він завжди мріяв літати, йому завжди це дуже подобалося. У 2016 році Саша закінчив університет і, оскільки він проходив практику у Херсоні (йому там дуже подобалося — було багато нальотів, гарне командування) — він вибрав собі Херсон і був направлений у Херсон».

Цит. за: Загиблі Герої Чернігівщини: Олександр Борис // Суспільне. Новини. 2022. URL: <https://suspilne.media/230109-zagibli-geroi-cernigivsini-oleksandr-boris/>

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 140/2022 від 16 березня 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1402022-41717>

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 240/2022 від 14 квітня 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2402022-42125>

Про присвоєння О.Борису звання Герой України: Указ Президента України № 649/2023 від 29 вересня 2023 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6492023-48437>

Література

Загиблі Герої Чернігівщини: Олександр Борис // Суспільне. Новини. 2022. URL: <https://suspilne.media/230109-zagibli-geroi-cernigivsini-oleksandr-boris/>

Олехнович А. «Сашко завжди казав, що любить мене, вертольоти і футбол...» // АрміяInform. 2023. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/03/sashko-zavzhdy-kazav-shho-lyubyt-mene-vertoloty-i-futbol/>

БУВАЛКІН ВЛАДИСЛАВ ВІТАЛІЙОВИЧ

Бува́лкін, Владисла́в Віта́лійович (17.09.1979 — 20.03.2022, поблизу смт Макарова, тепер селище Бучанського району Київської області, Україна) — бізнесмен, військовослужбовець, майстер-сержант Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни. Повний кавалер ордена «За мужність» (2014, 2016, 2019), Герой України (2022, посмертно).

Народився в сім'ї військового. Дитинство провів на Сахаліні (тепер Росія). Батько загинув під час виконання бойового завдання, після чого родина переїхала до м. Полтави. У 16 років захопився парашутним спортом, став інструктором. Займався аеровідеозйомкою. Цікавився зброєю та спортивною стрільбою.

Жив із родиною в м. Одесі. Мав власний бізнес. Входив до місцевого осередку ВГО «Федерація парашутного спорту України» в м. Одесі.

Загинув під час виконання бойового завдання. Прощання відбулося в Київському крематорії 23.03.2022.

Залишилися мама, дружина та син.

З початком воєнних дій на території України (2014) за власним бажанням звернувся до військового комісаріату. Служив у морській охороні Державної прикордонної служби України на прикордонному патрульному катері біля м. Одеси.

Від червня 2014 брав безпосередню участь в оперативно-бойових і спеціальних операціях у районі проведення антитерористичної операції на Сході України, зокрема поблизу контрольного пункту пропуску «Довжанський» (неподалік селища Довжанське, Довжанського району

Луганської області). Українські військовослужбовці змушені були відступити зі своїх позицій під шквальними артилерійськими обстрілами, але Бувалкін повернувся та забрав зі сторожової вежі Державний Прапор України.

2015 перейшов у снайперський підрозділ Центру спеціальних операцій «А» Служби безпеки України. Співпрацював із бійцями інших формувань, консулював їх.

Наприкінці травня 2016 під час виконання оперативно-бойового завдання біля с. Новоселівки Другої Донецької області старший сержант Бувалків у складі тактичної групи снайперів зайняв вогневу позицію та вступив у бій із підрозділами незаконних збройних формувань. Упродовж трьох діб під мінометним і снайперським вогнем з боку терористів тактична група не лише втримала оборону до підходу основних сил, а й завдала значних втрат противнику.

Брав участь у воєнних операціях у м. Авдіївці, смт Зайцевому (тепер селище Бахмутського району), с. Широкиному (Маріупольського району), селищі Пісках (Покровського району; усі — Донецька область) тощо.

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну (від 24.02.2022) брав участь в обороні Київської області у складі диверсійно-розвідувальної групи, знищив ворожу бойову машину піхоти (БМП).

20.03.2022 здійснив вогневе ураження особового складу противника та ймовірного місця розташування ворожого штабу поблизу смт Макарова на Київщині. Повертаючись із завдання, військовослужбовці потрапили під танковий обстріл. Унаслідок вибуху В. Бувалкін і О. Макаренко загинули.

За особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (06.10.2014).

За вагомий особистий внесок у зміцнення обороноздатності Української держави, мужність, самовідданість і високий професіоналізм, виявлені під час бойових дій та при виконанні службових обов'язків, нагороджено орденом «За мужність» II ступеня (12.10.2016).

За особисті заслуги в зміцненні національної безпеки, мужність, високий професіоналізм та зразкове виконання службового обов'язку нагороджено орденом «За мужність» I ступеня (21.03.2019).

Присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (2022, посмертно). 29.08.2022 Президент України В. Зеленський передав нагороду родині.

Додатково

Родина Бувалкіна виконала його побажання, що в разі смерті він хоче стати «чотирма стихіями — вогнем, землею, водою та повітрям». 16.04.2022 частиною праху Бувалкіна піджирили висаджені ялиці на території Рожанського лісництва поблизу с. Нижня Рожанка Стрийського району Львівської області. 18.09.2022 авіатор К. Оборін, учитель В. Бувалкіна з парашутного спорту, розвіяв частину праху в небі над Одесою.

Дружина В. Бувалкіна, Маргарита: «Ми зробили так, щоб продовжити життя мого чоловіка і батька Даніїла, — стримуючи хвилювання каже одеситка. — Хочемо, щоб у Карпатах росли дерева в його пам'ять. Раніше щороку всією сім'єю приїжджали сюди відпочивати. Торішнім літом пройшли весь Чорногірський хребет...».

Цит. за: Фаріон І. Переселенці садили у Карпатах ялиці... // Високий замок. 2022. URL: <https://wz.lviv.ua/life/456147-pereselentsi-sadyly-u-karpatakh-ialytsi>

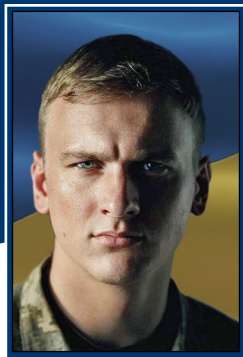
Джерела

Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня захисника України: Указ Президента України № 442/2016 від 12 жовтня 2016 р. // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442/2016#top>
Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня Служби безпеки України: Указ Президента України № 83/2019 від 21 березня 2019 р. // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/83/2019#Text>
Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 754/2014 від 06 жовтня 2014 р. // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/754/2014#top>

Література

Президент вручив ордени «Золота Зірка» рідним загиблих Героїв України // АрміяInform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/08/29/prezydent-vruchyv-ordeny-zolota-zirka-ridnym-zagiblyh-ukrayinskyh-zahysnykiv-udostoyenyh-zvannya-geroya-ukrayiny/>
Президент вручив ордени «Золота Зірка» рідним загиблих українських захисників, удостоєних звання Героя України // Президент України. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-vruchiv-ordeni-zolota-zirka-ridnim-zagiblih-ukrayi-77401>
У небі над Одесою розвіяли прах Героя України, який загинув під час оборони Києва // Укрінформ. 2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3573667-u-nebi-nad-odesou-rozviaли-prah-geroa-ukraini-akij-zaginu-pid-cas-oboroni-kiyeva.html>
Фаріон І. Переселенці садили у Карпатах ялиці... // Високий замок. 2022. URL: <https://wz.lviv.ua/life/456147-pereselentsi-sadyly-u-karpatakh-ialytsi>

ВЕРХОГЛЯД АНДРІЙ ЛЕОНІДОВИЧ

Верхогляд, Андрій Леонідович (18.04.1995, м. Рава-Руська, тепер Львівського району Львівської області, Україна — 22.06.2022, с. Відродження, тепер Бахмутського району Донецької області, Україна; похований 09.07.2022 у м. Звягелі Житомирської області, Україна) — військовослужбовець, підполковник (2023, посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2022, посмертно).

Народився в сім'ї військовослужбовця. З дитинства мріяв стати військовим. Захоплювався спортом, журналістикою. У віці 5 р. із родиною переїхав до м. Новоград-Волинського (тепер м. Звягель).

Навчався в колегіумі (тепер Ліцей № 11 Звягельської міської ради).

Закінчив Національну академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів, 2016; спеціальність «Військове управління»).

Після випуску лейтенант Верхогляд прибув до зони антитерористичної операції (м. Волноваха, 16.03.2016). Був призначений командиром 1-го взводу 2-ї механізованої роти 1-го механізованого батальйону 72-ї окремої механізованої бригади (ОМБр) імені Чорних Запорозжців (в/ч А2167, м. Біла Церква). Одразу приступив до виконання військового обов'язку в районі м. Докучаєвська (Донецької області).

У квітні 2016 спільно із батальйоном брав участь у міжнародних навчаннях «Швидкий тризуб» (англ. «Rapid Trident») у с. Старичах (Яворівського району Львівської області). Від вересня 2016 виконував обов'язки в зоні АТО. Мав позивний «Лівша».

22.06.2022 загинув у бою від кульового поранення. Тіло забрати з поля бою змогли лише через 10 днів.

Залишилися батьки, дружина, донька.

Від вересня 2016 виконував обов'язки в зоні АТО, зокрема в районі м. Авдіївки. Отримав численні осколкові поранення. Через 2 місяці повернувся до виконання бойових обов'язків (частина осколків залишилася в його тілі).

Наприкінці січня 2017 підрозділ лейтенанта Верхогляда відбив атаку диверсійно-розвідувальної групи противника в промисловій зоні м. Авдіївки. Разом зі штурмовою групою на чолі з А. Кизилом здобули опорний пункт противника (позиція «Алмаз»). Утримували його під шквальним вогнем та відбивали атаки до підходу основних сил 1-го механізованого батальйону.

Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну (24.02.2022) в складі 72-ї ОМБр боронив підступи до міст Борисполя та Броварів.

Верхогляд організовував оборону поблизу сіл Гоголева та Русанова (обидва — Броварського району Київської області), що призвело до відступу ворога і не дало йому просунутися до столиці. Завдяки його професійним діям знищено особовий склад противника та бронетехніку.

22.06.2022 очолив зведену штурмову групу для відновлення втрачених позицій поблизу с. Вершини Бахмутського району Донецької області. Було знищено живу силу противника, захоплено радіостанцію та відновлено передній край оборони. Того ж дня потрапив у вогневу засідку та загинув у бою від кульового поранення.

Нагороджений нагрудними знаками «За досягнення у військовій службі» II ступеня (2016) і «За військову доблесть» (2018), медалями «За сумлінну службу» (2018), «Відзнака Ради національної безпеки і оборони України» I ступеня (2020).

14.09.2017 отримав громадську відзнаку — звання Народного Героя України.

За особисту мужність і самовідданість, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі нагороджено орденом Богдана Хмельницького III (01.02.2017) та II (26.03.2022) ступенів.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (11.12.2022, посмертно).

Наказом Командувача військ Оперативного командування «Північ» № 23 Верховгляду присвоєно звання підполковника (20.01.2023, посмертно).

«Почесний громадянин міста Борисполя» (2023).

На честь А. Верховгляда перейменовано вулиці у м. Києві (2023), м. Звягелі (2024). Меморіальну дошку відкрито на фасаді ліцею № 11 Звягельської міської ради (2023).

Верховгляд А.: «Те, що ми підємо на війну, ми розуміли ще з 14-го року, коли були на другому курсі. Наш Андрій Кизилю вчився на два курси старше, але жили ми всі в одній казармі. Після того, як вони випустилися, в 14-му році, навчання трохи змінилося в кращий бік. А ми вже на половині четвертого курсу не хотіли вчитися і казали, щоб нас якомога швидше випускали і відправляли в зону АТО. І випуск дійсно був прискорений. За фахом з академії я вийшов командиром механізованих підрозділів».

Цит. за: Ясинська В. «Командир роти Андрій Верховгляд (Лівша): “На взятій нами позиції «Алмаз» ми повісили прапор України і перейменували її на «Орла», на честь загиблого Андрія Кизила”» // Цензор.нет. 2017. URL: <https://censor.net/ua/r437521>

Верховгляд А.: «Ось, наприклад, якщо я — офіцер командник піхотинець, то це не означає, що я маю знати тільки БМП. Ми вчили і танки, і зенітки, артилерію усю... І мені здається, що це великий плюс нашого сучасного українського воїна, що він — універсальний солдат. Бо може усе, що від нього вимагає конкретна ситуація, а як не може, то знайде спосіб змогти...

Через те, що у нас немає багато того, що є у сучасних арміях, ми “викручуємося”, тобто підходимо нестандартно до вирішення проблем,

ми кожного разу по-іншому підходимо до ситуації, ми не працюємо “по шаблону”...

...Стараюся до будь-якої ситуації підходити і як командир, і як людина. І між цими позиціями треба завжди знаходити “золоту середину”. Не можна, щоб тобі вилазили на голову і звішували ноги, але й не треба займатися самодурством».

Цит. за: Шелудько К., Штогрін І. Ротний Андрій Верхогляд про те, чим українська армія краща за натівську // Радіо Свобода. 2018. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29598804.html>

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 22/2017 від 01 лютого 2017 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/222017-21142>

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 175/2022 від 26 березня 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1752022-41841>

Про присвоєння А. Верхогляду звання Герой України: Указ Президента України № 855/2022 від 11 грудня 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8552022-45253>

Література

Ясинська В. «Командир роти Андрій Верхогляд (Лівша): “На взятій нами позиції «Алмаз» ми повісили прапор України і перейменували її на «Орла», на честь загиблого Андрія Кизиля» // Цензор.нет. 2017. URL: <https://censor.net/ua/r437521>

Шелудько К., Штогрін І. Ротний Андрій Верхогляд про те, чим українська армія краща за натівську // Радіо Свобода. 2018. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29598804.html>

Ponomarenko I. Andriy Verkhoglyad: Only 23, Young Officer Leads More Experienced and Older Fighters in Battle // Kyiv Post. 2018. URL: <https://www.kyivpost.com/post/6866>

ВОЛОС АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Волос, Андрій Олександрович (13.12.1995, м. Луцьк, Україна — 28.06.2018, смт Південне, тепер селище Бахмутського району Донецької області, Україна; похований 01.07.2018 у с. Омельному, тепер Луцького району Волинської області, Україна) — старший солдат Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2019, посмертно).

Навчався в загальноосвітній школі I–II ступенів с. Омельного (тепер Гімназія с. Омельного Луцького району Волинської області). Закінчив Луцький навчально-виховний комплекс загальноосвітня школа-інтернат I–III ступенів — правознавчий ліцей з посиленою фізичною підготовкою Луцької міської ради Волинської області (тепер Комунальний заклад загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 28 Луцької міської ради»). Займався музикою, грав у шкільному оркестрі.

Працював на луцькому філіалі заводу «Кромберг і Шуберт» (англ. «Kromberg & Schubert»).

Від початку російської збройної агресії проти України Волос 9 разів намагався потрапити добровольцем на фронт. Подавав документи до роти патрульної служби міліції особливого призначення «Світязь» (відмовляли через брак досвіду).

У серпні 2015 підписав контракт на проходження військової служби. Служив старшим солдатом, стрільцем-помічником гранатометника 1-го відділення 1-го взводу 3-ї роти 1-го механізованого батальйону в 24-й окремій механізованій бригаді імені короля Данила Оперативного командування «Захід» Сухопутних військ ЗСУ.

2015–2017 виконував бойові завдання в зоні проведення антитерористичної операції на Сході України. 2018 брав участь в операції Об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей.

У травні 2018 під час чергової відпустки одружився.

Помер 28.06.2018 дорогою до шпиталю (від кульового поранення снайпера).

У Волоса залишилися мати, вітчим, дружина і син, який народився після смерті батька.

Уранці 28.06.2018 противник відкрив вогонь із мінометів, станкових автоматичних гранатометів та великокаліберних кулеметів по смт Південному на Донеччині. Під прикриттям вогню впритул до містечка наблизилася диверсійно-розвідувальна група бойовиків. Резервна група 24-ї окремої механізованої бригади вступила у бій, у ході якого командира групи поранив снайпер. Старший солдат Волос першим надав допомогу пораненому. Він до останнього залишався прикривати відхід побратимів, які намагалися евакуювати під снайперським обстрілом ворога пораненого командира взводу. Волос знищив одного ворога, але дістав важке поранення: куля снайпера пройшла між пластинами бронежилета.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (27.06.2019, посмертно).

Меморіальні дошки Волосу відкрито на фасадах: гімназії с. Омельного (27.06.2019); Луцького ліцею № 28 (13.12.2019).

«Він був з простої сім'ї. Дуже хороша людина, доброї душі хлопець, неконфліктний, ніколи мухи не образить», — згадує Андрія сільський голова Омельного.

Цит. за: Дим Н. Зеленський уперше присвоїв звання Героя України. Хто такий Андрій Волос // Новинарня. 2019. URL: <https://novynarnia.com/2019/06/28/zelenskiy-upershe-prisvoyiv-zvannya-geroya-ukrayini-hto-takiy-andriy-volos/>

Джерело

Про присвоєння А. Волосу звання «Герой України»: Указ Президента України № 467/2019 від 27 червня 2019 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4672019-27813>

Література

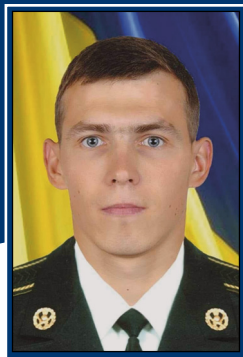
Дим Н. Зеленський уперше присвоїв звання Героя України. Хто такий Андрій Волос // Новинарня. 2019. URL: <https://novynarnia.com/2019/06/28/zelenskiy-upershe-prisvoyiv-zvannya-geroya-ukrayini-hto-takiy-andriy-volos/>

«Допоки ми живі — житиме пам'ять про наших Героїв»: у Луцьку відкрили меморіальну дошку загиблому учаснику АТО Андрію Волосу // Луцька міська рада. 2019. URL: https://www.lutskrada.gov.ua/publications/dopoky-my-zhyvi-zhytyme-pam-iat-pro-nashykh-heroiv-u-lutsku-vidkryly-memorialnu-doshku-zahyblomu-uchasnyku-ato-andriiu-volosu?fbclid=IwAR3_Fr0AIHx_Ok6p78wZ6vV8VOjFa8AXBdFmJbTbYjIbKTGEpe82g8zj0Xk/

У Луцькому ліцеї відкрили пам'ятну дошку загиблому Герою // Волинські новини. 2019. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/u-lutskomu-litseyi-vidkryly-pamiatnu-doshku-zahyblomu-heroiu/>

Зек Б. Волиняни-учасники АТО, які стали Героями України // Район. Історія. 2021. URL: <https://history.rayon.in.ua/news/440812-volinyani-uchasniki-ato-yaki-stali-geroyami-ukraini/>

ВОРОБЕЦЬ СТЕПАН СТЕПАНОВИЧ

Воробець, Степан Степанович (04.06.1987, м. Коломия, Івано-Франківської області, тепер Україна — 19.06.2014, с. Закітне, тепер Краматорського району Донецької області, Україна; похований у рідному місті) — військовослужбовець, розвідник, майор (2015, посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (29.09.2023, посмертно).

Народився у сім'ї інженерів. Закінчив Коломийську загальноосвітню школу № 1 ім. В. Стефаника (тепер Коломийський ліцей № 1 імені В. Стефаника). З дитинства проявляв лідерські риси, займався плаванням, футболом, парашутним, гирьовим спортом, армспортом, боксом. Мріяв стати військовим і започаткувати військову династію.

2000–2004 — навчався у Прикарпатському військово-спортивному ліцеї-інтернаті в смт Богородчани Івано-Франківської області (тепер Прикарпатський військово-спортивний ліцей Івано-Франківської обласної ради, м. Надвірна).

2004–2005 навчався в Одеському інституті Сухопутних військ (тепер Військова академія). 2005 перевівся до Військового інституту ракетних військ і артилерії Сумського державного університету (тепер Військовий інститут ракетних військ і артилерії імені Б. Хмельницького).

2007–2009 навчався у Львівському інституті Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Національного університету «Львівська політехніка» (тепер Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного) за спеціальністю «експлуатація комплексів, приладів та пристроїв артилерійської розвідки». Після закінчення нав-

чання отримав звання лейтенанта, був скерований у 24-ту окрему механізовану бригаду (24 ОМБр, м. Яворів Львівської області). З 20.06.2009 — командир взводу артилерійської розвідки у в/ч А0998.

2011 — старший лейтенант, командир розвідувальної роти штабного батальйону 24 ОМБр оперативного командування «Захід» ЗСУ. Двічі брав участь у військових навчаннях із військами НАТО в Чеській Республіці (2012).

Написав «Кодекс честі розвідника» та розробив шеврон для своєї розвідувальної роти. У травні 2013 — січні 2014 навчався на підвищених курсах підготовки офіцерів військової розвідки в США. Упродовж червня — липня 2013 проходив навчання у Військовому інституті мов (США; англ. Defense Language Institute English Language Center). На навчанні в США склав залік із фізичної підготовки на 300 балів із 300 можливих. У січні 2014 успішно пройшов усі етапи на одержання відзнаки Збройних сил Федеративної Республіки Німеччина (German Armed Forces Badge for Military Proficiency), отримав золоту відзнаку «Бойовий вишкіл».

27.01.2014 повернувся в Україну на посаду командира розвідувальної роти. З весни 2014 виконував службові обов'язки в зоні проведення антитерористичної операції на Сході України. Мав позивний «Яструб».

19.06.2014 в межах смт Ямполь (тепер селище Краматорського району) та с. Закітного разом із військовослужбовцями 24-ї ОМБр під командуванням командира батальйону підполковника І. Ляшенка (1977–2014, Україна) вступив у бій із російсько-терористичними угрупованнями. Під час виконання бойового завдання необхідно було просунутися вглиб тимчасово контрольованих бойовиками територій, знищити укріплення, розбити блокпост, що закривав дорогу на міст через р. Сіверський Донець і звільнити населені пункти.

Після взяття смт Ямполь розвідувальна рота бригади під командуванням командира роти капітана Воробця вирушила на с. Закітне, де потрапила в засідку. Розвідники намагались відконвоювати трофейну техніку ближче до основних сил батальйону, але в цей момент бойовики відкрили кулеметний вогонь. Капітан Воробець першим відкрив вогонь у відповідь, знищив двох ворогів, був поранений. Загинув у бою

від кулі снайпера. Внаслідок дій розвідників міст через р. Сіверський Донець було взято, що дозволило перекрити шляхи постачання терористичним угрупованням.

23.06.2014 похований на Алеї Слави м. Коломиї.

Залишилися мати, сестри, дружина та двоє синів.

Орден Богдана Хмельницького I ступеня (21.08.2014, посмертно).

Народний Герой України (17.08.2019, посмертно).

Пам'ятний нагрудний знак «24 окрема механізована бригада» (2015).

Відзнака командира 24-ї окремої механізованої бригади «Залізний воїн» (19.06.2016).

Медаль «20 років Спільці офіцерів України» (07.07.2011).

Пам'ятний нагрудний знак «20 років топографічній службі Збройних Сил України» (31.05.2012).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі, присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (29.09.2023, посмертно).

Почесний громадянин м. Коломиї (14.08.2014; посмертно).

Установлено меморіальні дошки на честь випускника:

на фасаді будівлі Коломийського ліцею № 1 імені В. Стефаника (05.01.2015), на фасаді будівлі Прикарпатського військово-спортивного ліцею-інтернату (20.05.2015).

У м. Коломиї на честь воїна названо вулицю.

Додатково

На підвищених курсах підготовки офіцерів військової розвідки у США (US Army Military Intelligence School) необхідним було базове знання мови й відповідна фізична підготовка. Навчався у групі разом з офіцерами США. За захоплення гирьовим спортом Воробця називали «Містер Гиря». Разом із друзями пройшов Гранд-Каньйон (44 милі) за 19 год. Випуск 24.01.2014.

Майор Степан Воробець: «Душа — Богові, життя — Україні, честь — нікому... Духовною основою для розвідника є традиції богатирів Київської Русі, козацтва, героїв Української Повстанської Армії, розвідників попередніх поколінь та тих, хто пролив кров за добробут, єдність і цілісність України. Розвідником не стають один раз і на все життя, право бути ним підтверджують щоденно. Кожен розвідник — патріот, який ставить безпеку та добробут українського народу вище власних інтересів і робить усе можливе для захисту Батьківщини. Розвідник повинен працювати та жити на благо України, постійно доводячи це своїми вчинками. Поважати національні почуття інших народів, але давати рішучу відсіч будь-якому виявленню антиукраїнських настроїв. Переможемо або вмеремо за Україну, бо мертві сорому не знають. Тільки той є справжнім розвідником, хто має за честь віддати своє життя за Христа Бога, неньку Україну та побратима...»

Цит. за: Пам'яті українського захисника з Коломиї Степана Воробця. URL: <https://gur.gov.ua/content/pam-iaty-ukrainskoho-zakhysnyka-z-kolomyi-stepana-vorobtsia.html>

Джерело

Про присвоєння С. Воробцю звання Герой України: Указ Президента України № 651/2023 від 29 вересня 2023 р. // Президент України. 2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6512023-48445>

Література

Грень Т. Загиблі прикарпатські Герої АТО: Степан Воробець // Firtka. Агенція новин. 2014. URL: <https://firtka.if.ua/blog/view/zagibli-prikarpatski-geroi-ato-stepan-vorobec54401>

Пам'яті українського захисника з Коломиї Степана Воробця // Головне управління розвідки Міністерства оборони України. 2016. URL: <https://gur.gov.ua/content/pam-iaty-ukrainskoho-zakhysnyka-z-kolomyi-stepana-vorobtsia.html>
Воробець Степан Степанович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/vorobec-stepan-stepanovich/>

ГАРМАТІЙ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

Гарматій, Володимир Михайлович (04.08.1992, с. Чернелів-Руський, тепер Тернопільського району Тернопільської області, Україна — 25.07.2014, поблизу м. Северодонецька, тепер Довжанський район Луганської області, Україна; похований 01.08.2014 у рідному селі) — військово-службовець, молодший лейтенант Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2016, посмертно).

Закінчив 3 класи загальноосвітньої школи с. Чернелів-Руський (2002), середню загальноосвітню школу с. Жовтневе (тепер с. Соборне, 2007), загальноосвітню школу-гімназію імені академіка Степана Балея смт (тепер селище) Великі Бірки (2009; усі — Тернопільського району). Займався спортом (футболом, хокеєм, тенісом).

2009–2013 навчався на факультеті обліку і аудиту Тернопільського національного економічного університету (ТНЕУ; тепер Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль), здобув ступінь бакалавра.

Паралельно закінчив кафедру військової підготовки офіцерів запасу із присвоєнням звання молодшого лейтенанта (2013) і став студентом 5 курсу заочної форми навчання в ТНЕУ.

2013–2014 був учасником Революції гідності.

У квітні 2014 мобілізований до лав ЗСУ. Від червня 2014 — учасник антитерористичної операції (АТО) на Сході України.

Пройшов службу на посадах командира мінометного взводу, командира взводу самохідних гаубиць 122-мм 2С1, старшого офіцера самохідно-артилерійської батареї, командира взводу управління гаубичної самохідно-артилерійської батареї гаубичного самохідно-артиле-

рійського дивізіону бригадної артилерійської групи 51-ї окремої механізованої бригади Сухопутних військ ЗСУ (тепер м. Володимир Волинської області).

25.07.2014 під час прориву з оточення підірвався на фугасі у Свердловському (тепер Довжанському) районі на Луганщині.

Залишилися мати, брат.

У липні 2014 особовий склад 51-ї окремої механізованої бригади, виконуючи бойове завдання, утримував позиції біля м. Червонопартизанська (тепер селище Вознесенівка) Луганської області поблизу кордону з Росією.

Під час виконання завдань очолював групу планування вогневого ураження противника. Під час виконання бойового завдання молодший лейтенант Гарматій після 10 днів перебування в оточенні та під постійними обстрілами з боку російсько-терористичних угруповань не зрадив державі і не відступив разом із побратимами на територію Росії.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (13.10.2016, посмертно).

«Почесний громадянин Тернопільської області» (2022, посмертно).

У с. Чернелів-Руський на його честь названо вулицю.

Встановлено меморіальні дошки:

на фасаді Соборненської загальноосвітньої школи (17.11.2015), якій присвоєно ім'я Гарматія;

на території студентського містечка ТНЕУ (12.05.2016).

У грудні 2019 портрет Гарматія зображено на конвертах із серії «Героям Слава!», випущених Укрпоштою спільно з Міністерством оборони України та Національною гвардією України.

Проведено спортивно-патріотичну гру «Гурби-Антонівці 2015», присвячену пам'яті Гарматія.

Президент П. Порошенко вручає посмертну нагороду матері О. Гарматій

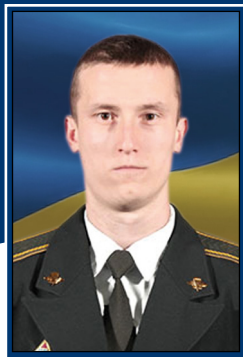
Джерело

Про присвоєння звання «Герой України»: Указ Президента України № 448/2016 від 13 жовтня 2016 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482016-20606>

Література

Баліцька М. Освятили пам'ятник Герою України Володимиру Гарматію // Західноукраїнський національний університет. 2015. URL: <https://www.wunu.edu.ua/news/6010-osvyatili-pamyatnik-geroyu-ukrayini-volodimiru-garmatyu.html>
Військовому ЗСУ з Тернопільщини посмертно присвоїли звання Героя України // Терен. 2016. URL: https://teren.in.ua/news/prezydent-ukrayiny-nagorodyv-geroya-z-ternopilshyny-posmertno_43550.html
Шот М. Вирване серце // Урядовий кур'єр. 2017. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/virvane-serce/>
Лабай В. Вшанували пам'ять єдиного Героя України артилериста // АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/11/03/vshanuvaly-pamyat-yedynogo-geroya-ukrayiny-artylerysta/>
Гарматій Володимир Михайлович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/garmatiy-volodimir-mihaylovich/>
Гарматій Володимир Михайлович // Тернопільська районна рада. URL: <https://www.trrada.te.ua/1577>

ДОВГИЙ ОЛЕГ ІВАНОВИЧ

Довгий, Олég Ів́анович (06.01.1993, с. Щурівці, тепер Шепетівського району Хмельницької області, Україна, за іншими даними, с. Верхи, тепер Камінь-Каширського району Волинської області, Україна — 31.01.2015, поблизу смт Чорнухине, тепер селище Алчевського району Луганської області, Україна; похований 26.02.2015 у рідному селі) — військовослужбовець, лейтенант Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2018, посмертно).

Народився у сім'ї вчителів. 2008 закінчив 9 класів щурівської загальноосвітньої школи (тепер навчально-виховний комплекс), 2010 — загальноосвітню школу I–III ступенів у с. Клубівка (тепер Шепетівського району, від 2019 — Клубівський ліцей імені Героя України Олега Довгого).

У 2010–2012 навчався на факультеті аеромобільних військ та розвідки Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (тепер Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного). 2012–2014, у зв'язку з переведенням факультету, завершував навчання у Військовій академії (м. Одеса) на факультеті високимобільних десантних військ та розвідки (за спеціальністю «Фізична підготовка у військах»).

У червні — серпні 2014 проходив військову службу на посаді начальника фізичної підготовки і спорту військової частини А1778 (м. Ужгород). З серпня 2014 — командир взводу, заступник командира гірсько-піхотної роти по роботі з особовим складом 15-го окремого гірсько-піхотного батальйону 128-ї окремої гвардійської гірсько-піхотної Закарпатської бригади Сухопутних військ ЗСУ.

Від серпня 2014 брав участь в антитерористичній операції на Сході України. Активно займався спортом, через любов до спорту отримав позивний «Фізрук».

31.01.2015 загинув, виконуючи бойовий обов'язок. Тіло О. Довгого вдалося винести з місця загибелі 23.02.2016.

Учасник оборони м. Дебальцеве Донецької області. Керував взводним опорним пунктом (ВОП) «Віталій» поблизу смт Чорнухиного.

Уранці 31.01.2015 російські терористичні угруповання при підтримці трьох танків та артилерії (системи «Град», міномета) пішли в наступ на український ВОП. Ворог прагнув узяти селище під свій контроль. При веденні ближнього стрілецького бою з противником було поранено трьох українських військовослужбовців, один із них — тяжко, до того ж на позиції, яку прицільно обстрілював ворог. Лейтенант Довгий на собі витягнув тяжкопораненого бійця з поля бою, організував евакуацію поранених до шпиталю.

У ході бойових дій отримав поранення, проте відмовився від евакуації, мужньо і професійно продовжив керувати обороною селища. Позиції взводного опорного пункту українським воїнам вдалося утримати. Того ж дня Довгий загинув від снайперської кулі при спробі надати допомогу пораненим побратимам — солдату Михайлу Григоришину та старшому солдату Сергію Матусевичу (також загинули в цьому бою).

За особисту мужність, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (23.08.2018, посмертно).

24.08.2018 під час урочистого параду в м. Києві до Дня Незалежності України Президент України Петро Порошенко вручив орден батькам Олега Довгого — Валентині Петрівні та Іванові Івановичу Довгим.

Встановлено меморіальні дошки:

на фасаді будівлі навчально-виховного комплексу в с. Щурівці (вул. Центральна, 1), де навчався О. Довгий (2015); на фасаді школи в с. Клубівка, яку він закінчив (2019).

Рішенням Ізяславської районної ради (№ 21 від 24.01.2019) клубівську школу перейменовано на Клубівський ліцей імені Героя України Олега Довгого.

Портрет Героя України розміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 6, ряд 2, місце 2), його ім'я занесено в Книгу пам'яті в меморіальному комплексі «Зала пам'яті» в м. Києві.

Щорічно у м. Ізяславі Хмельницької області напередодні дня народження військовослужбовця проходять турніри з футзалу (у спорткомплексі Ізяславської ДЮСШ), присвячені пам'яті Героя України лейтенанта Олега Довгого. Почесним трофеєм для команди-переможниці є Кубок пам'яті.

Джерела

Про присвоєння О.Довгому звання Герой України: Указ Президента України № 236/2018 від 23 серпня 2018 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2362018-24706>

Президент вручив орден «Золота Зірка» з присвоєнням звання Герой України офіцерам Олегу Довгому посмертно та Володимирі Сосніну // Президент України. URL: <https://web.archive.org/web/20180824123843/https://www.president.gov.ua/news/prezident-vruchiv-orden-zolota-zirka-z-prisvoyenniam-zvannya-49130>

Література

Довгий Олег. Сторінка пам'яті захисника України // Герої не вмирають! URL: https://memory.ye.ua/Dovgiy_Oleg

Довгий Олег Іванович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/dovgiy-oleg-ivanovich/>

Жмурко С. Футзальний турнір пам'яті Героя України Олега Довгого пройшов на Хмельниччині // АрміяInform. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/01/05/futzalnyj-turnir-pamyati-geroya-ukrayiny-olega-dovgogo-projshov-na-hmelnychchini/>

ЖУК АНДРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

Жук, Андрій Сергійович (03.05.1984, м. Запоріжжя, тепер Україна — 27.05.2016, поблизу с. Богданівки, тепер Волноваського району Донецької області, Україна; 30.05.2016 похований у м. Хмельницькому, Україна) — військовослужбовець, майор (2016, посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2019, посмертно).

У дитинстві жив у с. Кам'янці (тепер Хмельницького району Хмельницької області). 1990–1999 навчався в Кам'янській загальноосвітній школі I–II ступенів (тепер діяльність припинено), 1999–2001 — Сатанівській загальноосвітній школі I–III ступенів (тепер ліцей; селище Сатанів Хмельницького району Хмельницької області).

2005 закінчив Національну академію Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

До 2010 проходив службу в Західному регіональному управлінні Державної прикордонної служби України, був призначений начальником прикордонної застави.

Упродовж 2013–2014 — командир взводу охорони роти Регіонального центру радіоелектронної розвідки «Південь» Сухопутних військ ЗСУ.

2014 пішов добровольцем у зону проведення АТО. Далі служив у 72-й окремій гвардійській механізованій бригаді (тепер 72-га окрема механізована бригада імені Чорних Запорозжців) на посадах командира взводу, командира роти, начальника штабу батальйону, командира батальйону. Мав позивний «Мауглі».

27.05.2016 під час бою з диверсійно-розвідувальною групою отримав поранення, від яких згодом помер.

Брав участь у боях та керував штурмовими діями в Донецькій області, зокрема поблизу смт Старобешового (тепер селище Кальміуського району; 2014), сіл Петрівського (тепер Волноваського району; 2014 і 2015), Новоласпи й Білої Кам'янки (обидва — тепер Кальміуського району; 2015), звільняв стратегічно важливі висоти. Як командир, застосував ефективні стратегії ведення операцій та захисту від ударів противника, проводив рекогносрування тощо.

Для забезпечення підпорядкованого йому особового складу Жук очолив військову розвідку території, прикривав побратимів. Його дії сприяли також захисту цивільного населення від провокації ворога.

Присвоєно військове звання «майор» (2016, посмертно).

Нагороджено орденом Богдана Хмельницького I ступеня (03.06.2016, посмертно).

Нагороджений громадською відзнакою «Народний Герой України» (24.07.2016, посмертно).

Присвоєно звання «Почесний громадянин міста Хмельницького» (26.10.2016, посмертно).

За виняткову мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (04.12.2019, посмертно).

На фасаді Кам'янської загальноосвітньої школи I–II ступенів було відкрито меморіальну дошку (2016).

Поблизу с. Богданівки встановлено пам'ятний знак (2019).

Портрет Жука розміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 8, ряд 8, місце 28).

П'ятий Президент України П. Порошенко: «Його позивний "Мауглі" був легендарним... Україна втратила справжнього Воїна. Коли на-

дійшло повідомлення про диверсійно-розвідувальну групу ворога, що зайшла зі сторони Куп'янська, "Мауглі" особисто очолив операцію з її виявлення та вступив з нею в бій».

Цит. за: Порошенко доручив нагородити комбата 72 бригади // Українська правда. 2016. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2016/05/28/7110036>

«Він любив військову справу і згуртовував навколо себе однодумців. Андрія Сергійовича всі поважали, адже він завжди дотримувався принципу — показувати все власним прикладом. Порядний у будь-якій ситуації комбат Жук своїм прикладом надихав солдатів. Завдяки його офіцерській гідності й самовідданості воїни не втрачали бойового духу».

Цит. за: Гудзь А. Андрій Жук. Пам'яті Героя України // АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/12/03/andrij-zhuk-pamyati-geroya-ukrayiny>

Джерела

Про нагородження А. Жука орденом Богдана Хмельницького: Указ Президента України № 233/2016 від 03 червня 2016 р. // Президент України. 2016. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2332016-20131>

Про присвоєння звання «Почесний громадянин міста Хмельницького»: Рішення Хмельницької міської ради № 3 від 26 жовтня 2016 р. // Хмельницька міська рада. 2018. URL: <https://www.khm.gov.ua/uk/content/pro-prysvoyennya-zvannya-pochesnyy-gromadyanyn-mista-hmelnysckogo-0>

Про присвоєння А. Жуку звання Герой України: Указ Президента України № 880/2019 від 04 грудня 2019 р. // Президент України. 2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8802019-30885>

Література

Наші. Історії українських воїнів / За заг. ред. В. Буряченка. Київ : Військо України, 2017. С. 268–277. URL: https://www.mil.gov.ua/content/books/nashi_145x210.pdf

Гудзь А. Андрій Жук. Пам'яті Героя України // АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/12/03/andrij-zhuk-pamyati-geroya-ukrayiny>

Андрій Жук (помертньо) // Народний герой України. URL: <https://uaheroes.com/story/andriy-zhuk-posmertno/>

Жук Андрій Сергійович («Мауглі») // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/8/zhukandr.htm>

Жук Андрій Сергійович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org.ua/biography/zhuk-andriy-sergiyovich>

Жук Андрій Сергійович // Хмельницька міська рада. URL: <https://www.khm.gov.ua/en/node/41325>

Почесні громадяни міста // Хмельницька міська рада. URL: <https://www.khm.gov.ua/uk/content/pochesni-gromadyany-mista>

ЗАВАДА БОГДАН ОЛЕКСІЙОВИЧ

Зава́да, Богда́н Олексі́йович (26.06.1979, м. Запоріжжя, тепер Україна — 16.07.2014, с. Маринівка, тепер Горлівського району Донецької області, Україна; не похований) — військовослужбовець, старший лейтенант (посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2014, посмертно).

Навчався у Запорізькій загальноосвітній школі № 63 (тепер Запорізька гімназія № 63 Запорізької міськради); школі-комплексі № 7 (1994–1996; тепер Запорізька спеціалізована школа з поглибленим вивченням іноземної мови № 7).

Військову службу розпочав у грудні 1997 в полку спеціального призначення «Гепард» внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України.

У грудні 1998 підписав контракт на проходження служби у внутрішніх військах. Пройшов шлях від солдата строкової служби до офіцера.

2002 закінчив Запорізький національний технічний університет (тепер Національний університет «Запорізька політехніка») за спеціальністю «Інженер-механік автомобілебудування».

2012 став командиром механізованої роти спеціального призначення полку «Гепард» внутрішніх військ МВС України (з березня 2014 — у складі Національної гвардії України). 16.09.2013 отримав військове звання лейтенанта.

Улітку 2014 Завада зі своєю ротою брав участь в антитерористичній операції на Сході України.

Загинув у бою від вогнепального поранення.
Залишилися дружина та син.

16.07.2014 російські бойовики атакували блокпост Нацгвардії поблизу с. Маринівки одночасно з декількох сторін. Сили ворога переважали. Завада відкрив вогонь із протитанкового гранатомета, підбив ворожий бронетранспортер і знищив живу силу противника. Його дії дали можливість бійцям Нацгвардії перегрупуватися, що врятувало життя побратимів.

Нагороджений нагрудним знаком «За відзнаку в службі» II ступеня (18.08.2011).

За виняткову мужність, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету і територіальної цілісності Української держави, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (19.07.2014, посмертно).

Лейтенанта Богдана Заваду навечно зараховано до списків в/ч 3029, в якій служив (2014, м. Запоріжжя).

Нагороджено орденом «За заслуги перед Запорізьким краєм» III ступеня (09.11.2016, посмертно).

Інформацію про подвиг Б. Завади представлено 2018 в експозиції кімнати історії Центру культури та дозвілля військового містечка № 1.

9-му полку оперативного призначення Нацгвардії України в 2020 присвоєно ім'я Героя України лейтенанта Богдана Завади.

На його честь відкрито меморіальні дошки на території Запорізької спеціалізованої школи № 7 (2015), на контрольно-пропускному пункті в/ч 3019 Нацгвардії України (2020); 2016 названо вулицю у м. Запоріжжі.

Джерела

Про присвоєння Б. Заваді звання Герой України: Указ Президента України № 600/2014 від 19 липня 2014 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6002014-17472>

Про присвоєння імені Героя України лейтенанта Богдана Завади 9 полку оперативного призначення Національної гвардії України: Указ Президента України № 108/2020 від 25 березня 2020 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1082020-33013?fbclid=IwAR034R-9WgFeINSizdLPVSlQM3o2nczt9wQmhRf9LMv7vhmiSDJWbOmAhI0>

Література

Коваленко С. Вірність Присязі довели в бою... // Іменем Закону. 2014. № 30. С. 9. URL: https://memorybook.org.ua/imzak/ImZak_30_8-9.pdf

Відкрито меморіальну дошку Герою України Богдану Заваді // Запорізька обласна державна адміністрація. 2015. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/28963/vidkrito-memorialnu-doshku-geroju-ukrajini-bogdanu-zavadi.html>

Хорообрі серця неможливо зупинити / Авт.-упоряд. О. М. Пестрікова. Запоріжжя : Кераміст, 2016. С. 30.

Завада Богдан Олексійович // Запорізька районна державна адміністрація Запорізької області. URL: https://zrda.gov.ua/geroiv_ukraini/470-zavadu_bogdan_oleksiiovich.html

Список осіб, яких нагороджено орденом «За заслуги перед Запорізьким краєм» III ступеня з 01 січня 2015–2021 року // Запорізька обласна рада. URL: <https://web.archive.org/web/20211123193246/https://zor.gov.ua/content/nagorodzheni-osoby-iii-stupenem>

ЗІНИЧ ІГОР ВІКТОРОВИЧ

Зінич, Ігор Вікторович (06.09.1989, с. Коротчаєво, Ямало-Ненецький автономний округ, тепер Росія — 20.01.2015, м. Донецьк, Україна; похований 19.02.2015 у смт Рокитне, тепер селище Білоцерківського району Київської області, Україна) — медик, військовослужбовець, учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), молодший сержант медичної служби Збройних сил України (ЗСУ), захисник Донецького аеропорту, Герой України (2015, посмертно).

Родина проживала на півночі Росії, де працював батько. Після повернення в Україну мешкали в смт Рокитне (тепер селище).

Закінчив Рокитнянську загальноосвітню школу I–III ступенів № 3, Комунальний вищий навчальний заклад «Білоцерківський медичний коледж» за спеціальністю «Лікувальна справа» (кваліфікація — фельдшер) (2009).

Упродовж 2009–2010 працював у Білоцерківській міській лікарні № 2.

2010–2011 проходив строкову службу в лавах Державної спеціальної служби транспорту України. 2011–2012 працював фельдшером швидкої допомоги Рокитнянської центральної районної лікарні. 2012–2014 був помічником районного психіатра з соціальних питань. Заочно навчався у Національному університеті фізичного виховання і спорту України (м. Київ).

2014 добровільно вступив до лав ЗСУ. Служив санітарним інструктором медичного пункту 3-го батальйону 80-ї окремої десантно-штурмової бригади ЗСУ.

Від 11. 11. 2014 брав участь в антитерористичній операції на Сході України. Мав позивний «Псих».

Від 17.12.2014 виконував обов'язки на території Міжнародного аеропорту «Донецьк» імені Сергія Прокоф'єва. Протягом 34 днів рятував життя поранених. Організував роботу медичного пункту, надавав медичну та психологічну допомогу військовослужбовцям. За час перебування на території Донецького аеропорту врятував понад 50 бійців. У польових умовах проводив реанімаційні дії.

09.01.2015 самостійно провів операцію з евакуації важкопораненого солдата І. Римара (1987–2015, Україна), зупинив артеріальну кровотечу, провів інтубацію трахеї, упродовж 10 годин підтримував його життєдіяльність.

19.01.2015 отримав важке поранення голови, сам надав собі першу медичну допомогу та продовжив надавати її іншим. 20.01.2015 загинув внаслідок підриву російськими бойовиками другого поверху нового терміналу.

Під час обміну вдалося повернути тіло загиблого (17.02.2015).

Залишилась мама та брати.

За виняткову мужність, героїзм і незламність духу, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, жертовне служіння Українському народові присвоєно звання «Герой України» з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (14.10.2015, посмертно).

Удостоєний громадської відзнаки — звання Народного Героя України (04.06.2015, посмертно).

Нагороджений медаллю Української православної церкви Київського патріархату «За жертовність і любов до України» (12.01.2016, посмертно); за професіоналізм і милосердя громадською відзнакою «Орденом Святого Пантелеймона» в номінації «Служіння суспільству» (09.08.2017, посмертно).

Ім'я внесено до стели військовослужбовців ЗСУ, яким присвоєно звання «Герой України» (на території Національного університету оборони України, м. Київ).

Меморіальні дошки відкрито на фасадах:
будівлі Рокитнянської центральної районної лікарні (25.03.2015);
будівлі Рокитнянської ЗОШ I–III ступенів № 3 (22.05.2015);
будівлі КМНЗ «Білоцерківський медичний коледж» (18.06.2015).

На його честь перейменовано вулицю в селищі Рокитне Білоцерківського району Київської області (2016).

Портрет І. Зінича зображено на художніх маркованих конвертах із серії «Героям Слава!» (Укрпошта, 2017), розміщений на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 5, ряд 10, місце 21).

У зоні АТО на його честь названо машину швидкої допомоги.

06.09.2021 відбулась прем'єра документального фільму «Останній медик терміналу. Позивний “Псих”» (автор проєкту К. Клим, режисер В. Яворський).

Додатково

«Я своїх не покину!» — останні слова І. Зінича мамі (В. Зінич), викарбувані на надгробку.

Парамедик Ольга Башей («Кроха»): «Ігор Зінич — це був майбутній Пирогов. Він мав руки від Бога і душу світлу. Такий молодий, а його досвід вивчають».

Цит. за: Штогрін І. «Кроха» про Зінича: «Він міг стати другим Пироговим, але загинув у ДАП» // Радіо Свобода. 2016. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28178916.html>

Десантник Віталій Пясецький: «15 січня почалася конкретна бійня — танк виніс верхні пости, які були над нами, було багато пораних і загиблих. На сусідньому пості поранило мого товариша Федора Місюру. Я якраз перед тим був там і прицілювався, чи можна там виставити АГС — тільки повернувся, як це сталося. Я прийшов до нього, Федя був дуже блідий і казав, що йому кінець, в мене вже якісь сльози навернулися. Але нам дуже пощастило, бо в терміналі медиком був Ігор «Псих» Зінич, який витягував хлопців буквально з того світу».

Цит. за: Виговська С., Тинченко Я. Оборона Донецького аеропорту, 2014–2015: хроніка бойових втрат. Мартиролог. Київ : Національний військово-історичний музей України, 2020. С. 44.

Джерело

Про присвоєння І. Зіничу звання Герой України: Указ Президента України № 582/2015 від 14 жовтня 2015 р. // Президент України. 2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5822015-19500>

Література

- АД 242. Історія мужності, братерства та самопожертви / Уклад. І. Штогрін. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 352 с.
- Штогрін І. «Кроха» про Зіничу: «Він міг стати другим Пироговим, але загинув у ДАП» // Радіо Свобода. 2016. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28178916.html>
- Книга пам'яті військовослужбовців Збройних Сил України, які загинули, захищаючи суверенітет, територіальну цілісність та недоторканність України : в 2 т. Київ : ЛАТ&К, 2017. Т. 2. 448 с.
- Ясинська В. Мама Героя України, санінструктора Ігоря Зіничу: «Коли в новинах сказали, що підірвали термінал, я одразу зрозуміла, що це кінець, хоча Ігор тоді був ще живий» // Цензор.Нет. 2018. URL: <https://censor.net/ua/r3077418>
- Виговська С., Тинченко Я. Оборона Донецького аеропорту, 2014–2015: хроніка бойових втрат. Мартиролог. Київ : Національний військово-історичний музей України, 2020. 104 с.
- Омелянчук І. Останній медик терміналу // Урядовий кур'єр. 2021. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/ostannij-medik-terminala/>
- Вовк І. Донецький аеропорт. Справжня історія : у 2 ч. Харків : Фоліо, 2022. Ч. 2 : Кіборги. 416 с.
- Зінич Ігор Вікторович «Псих» — Герой України (померло) // Білоцерківський фаховий медичний коледж URL: <https://bcmc.kiev.ua/novini/item/zinich-igor-viktorovich-psikh-geroj-ukrajini-posmertno>
- Зінич Ігор Вікторович («Псих») // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/9/zinych.htm>
- Зінич Ігор Вікторович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org.ua/biography/zinich-igor-viktorovich/>

ЗУБКОВ ІВАН ІВАНОВИЧ

Зубков, Іван Іванович (01.11.1973, м. Деражня, Хмельницького району, Хмельницької області, тепер Україна — 20.01.2015, м. Донецьк, Україна; похований 01.05.2015 в рідному місті) — військовослужбовець, учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), старший лейтенант Збройних сил України (ЗСУ), захисник Донецького аеропорту, Герой України (2015, посмертно).

1991 закінчив загальноосвітню школу № 3 м. Деражні (тепер Деражнянський ліцей № 3 імені Героя України Івана Зубкова). Вступив до Львівського вищого військово-політичного ордену Червоної Зірки училища. Після ліквідації закладу продовжив навчання в Київському вищому військово-морському училищі (тепер не існує), яке закінчив 1995.

Упродовж 1995–1998 служив у 19-й Запорізькій Червонопрапорній орденов Суворова та Кутузова ракетній дивізії ЗСУ (тепер — 19-та ракетна бригада «Святої Варвари»; м. Хмельницький). Звільнений у запас.

Працював менеджером на м'ясокомбінаті, потім відкрив власну справу.

2013–2014 брав участь у Революції гідності у м. Києві.

У серпні 2014 як доброволець мобілізований до лав ЗСУ. Служив у новоствореному 90-му окремому аеромобільному батальйоні (тепер імені Івана Зубкова), який з осені 2014 увійшов до складу 81-ї окремої аеромобільної бригади (81 ОАБр) Високомобільних десантних військ ЗСУ (м. Костянтинівка). Був заступником командира роти. Мав позивний «Краб».

Із листопада 2014 — учасник АТО.

У січні 2015 брав участь в операції з деблокування підрозділів ЗСУ, що боронили Міжнародний аеропорт «Донецьк» імені Сергія Прокоф'єва. Загалом відбув дві ротації.

Загинув 20.01.2015. Вважався зниклим безвісти до квітня 2015. Упізнаний за результатами експертизи ДНК.

Залишилися батьки, дружина та дві доньки.

Під час боїв за Донецький аеропорт (захисники відомі як «кіборги»), забезпечив прорив позицій терористів, що дозволило ввести до нового терміналу резервний підрозділ для підкріплення оборони. Організував контрнаступ, забезпечив відновлення контролю над новим терміналом і евакуацію поранених. 19.01.2015 був поранений, але продовжував керувати обороною нового терміналу зі зброєю в руках.

20.01.2015 прикривав відхід підрозділу, загинув унаслідок підриву бойовиками другого поверху нового терміналу.

За виняткову мужність, героїзм і самопожертву, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності Української держави, вірність військовій присязі присвоєно звання «Герой України» з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (09.06.2015, посмертно).

Нагороджений нагрудним знаком «За оборону Донецького аеропорту» (посмертно), медаллю Української православної церкви Київського Патріархату «За жертвність і любов до України» (посмертно).

Нагороджений громадською відзнакою — звання «Народного Героя України» (01.10.2016, посмертно), Почесною відзнакою міської громади м. Деражні «Мужність і відвага».

Почесний громадянин м. Деражня (22.06.2015, посмертно), селища Летичева Хмельницької області (20.08.2015, посмертно), м. Хмельницького (26.10.2016, посмертно).

90-му аеромобільному батальйону 81 ОАБр присвоєна назва «90 окремий батальйон імені Героя України старшого лейтенанта Івана Зубкова» (30.12.2015).

Відкрито меморіальні дошки на фасадах: будівлі ЗОШ № 3 в м. Деражні (01.09.2015); будівлі ЗОШ № 2 в м. Деражні (01.03.2016); будівлі

головного корпусу Національного університету «Києво-Могилянська академія» (09.06.2023).

У м. Києві на території Національного університету оборони України ім'я І. Зубкова вписано до стели військовослужбовцям ЗСУ, яким присвоєно звання «Герой України».

На честь І. Зубкова перейменовано ЗОШ № 3 (22.07.2015), вулиці в селищі Летичеві та м. Деражні.

Портрет Зубкова зображено на художніх маркованих конвертах із серії «Героям Слава!» (Укрпошта, 2016).

Пам'ять військовослужбовця вшановують у меморіальному комплексі «Зала пам'яті» в щоденному ранковому церемоніалі 20.01. у день загибелі.

Портрет вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 5, ряд 1, місце 37).

Відкриття меморіальної дошки на фасаді головного корпусу Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Г. Тука (батько побратима І. Зубкова): «Старший лейтенант Зубков — той рідкісний випадок, коли, виключно через повагу і бійці, й командири звертаються на ім'я й по батькові: Іван Іванович. За весь час спілкування я жодного разу не чув, щоб хтось говорив про нього на ім'я або за прізвищем. Навіть на псевдо Краб не чув. Виключно — Іван Іванович! Іван Іванович був зброярем від Бога! Він налаштовував, пристрілював, ремонтував усі види озброєння 90-го батальйону. Ніколи нікому не відмовляв, брав під особливу опіку недосвідчених бійців».

Цит. за: Кіртока В., Наумовська Т. До річниці боїв за донецький аеропорт. Іван Зубков, Андрій Грицан, Вадим Демчук // Цензор.Нет. 2017. URL: https://censor.net/ua/resonance/424057/do_richnytsi_boyiv_zha_donetskyyi_aeroport_ivan_zubkov_andriyi_grytsan_vadym_demchuk

Джерела

Про присвоєння І. Зубкову звання Герой України: Указ Президента України № 318/2015 від 9 червня 2015 р. // Президент України. 2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3182015-19107>

Про присвоєння імені Героя України старшого лейтенанта Івана Зубкова 90 окремому аеромобільному батальйону 81 окремої аеромобільної бригади високомобільних десантних військ Збройних Сил України: Указ Президента України № 729/2015 від 30 грудня 2015 р. // Президент України. 2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7292015-19704>

Література

Старостіна С. Л. Увійшли у безсмертя... Книга пам'яті Героїв Небесної Сотні і воїнів АТО Хмельниччини. 2-ге вид., допов. Хмельницький : Цюпак А. А., 2016. 180 с.

Горденко Н. Життя, віддане за Україну. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. 240 с.

Зубков Іван Іванович // Південний Буг. 2018. № 1. С. 9.

Старостіна С. Л. Ти — Герой України. Київ : Пабліш Про, 2018. 132 с.

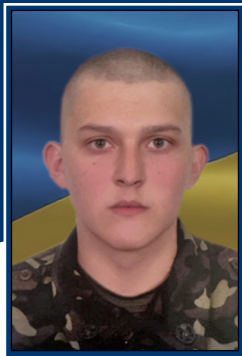
Почесні громадяни міста Хмельницького / Відп. за вип. Г. Мельник.

Хмельницький : Сторожук О. В., 2020. 152 с.

Печерський А. Герой України Іван Зубков викликав вогонь артилерії на себе, щоб допомогти побратимам // АрміяInform. 2023. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/01/vin-buv-yak-soncze-svitlym-i-garyachym-do-50-richchya-vid-dnya-narodzhennya-geroya-ukrayiny-ivana-zubkova/>

Зубков Іван Іванович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/zubkov-ivan-ivanovich/>

КАПУШ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ

Капуш, Олександр Васильович (27.07.1991, м. Ужгород Закарпатської області, тепер Україна — 06.02.2015, смт Чорнухине, тепер селище Алчевського району Луганської області, Україна; похований 18.02.2015 в рідному місті) — військовослужбовець, старший солдат Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2017, посмертно).

2006 закінчив Ужгородську загальноосвітню школу I–III ступенів № 6 ім. В. С. Іренджі-Донського (тепер — Ужгородський лицей імені В. С. Іренджі-Донського). Здобув професію слюсаря у професійному технічному училищі м. Ужгорода (тепер — Ужгородський центр професійно-технічної освіти).

2009 розпочав строкову службу у війську, згодом продовжив службу за контрактом. Був старшим механіком-водієм, командиром гірсько-піхотного відділення гірсько-піхотного взводу гірсько-піхотної роти 15-го окремого гірсько-піхотного батальйону 128-ї окремої гірсько-піхотної Закарпатської бригади Сухопутних військ ЗСУ.

Упродовж травня — вересня 2014 брав участь в антитерористичній операції на Сході України (АТО). Учасник оборони Міжнародного аеропорту «Луганськ», боїв за м. Дебальцеве.

3 листопада 2014 повернувся до зони АТО.

06.02.2015 загинув під час виконання бойового завдання на території смт Чорнухине.

Похований на цвинтарі «Кальварія» в м. Ужгороді.

Залишились батьки та сестра.

31.01.2015 під час бою врятував життя двом військовослужбовцям (виніс їх із поля бою).

06.02.2015 група розвідників під командуванням старшого солдата Капуша обороняла позиції від російсько-терористичних угруповань у районі смт Чорнухиного. У найскладніший момент бою на підрозділ із боку противника кинули гранату. Капуш прикрив собою побратима, зазнав смертельного поранення осколком від гранати у скроню, загинув на місці. Позиції було утримано.

За виняткову мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання «Герой України» з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (12.10.2017, посмертно).

Нагороджений відзнакою Президента України «За участь в антитерористичній операції» (2016, посмертно),

Нагороджений нагрудним знаком «За оборону Луганського аеропорту» (посмертно), «Дебальцеве — 2015» (2017, посмертно).

Присвоєно звання «Почесний громадянин міста Ужгород» (11.09.2015, посмертно).

На честь Капуша перейменовано вулицю у м. Ужгороді (2016).

На честь випускника встановлено меморіальну дошку на фасаді будівлі Ужгородського ліцею імені В. С. Гренджі-Донського (06.05.2016).

28.06.2016 в м. Ужгороді на площі імені майора В. Постолакі встановлено меморіальну плиту з викарбуваними іменами загиблих воїнів АТО, серед яких є ім'я О. Капуша.

Вшановується в щоденному ранковому церемоніалі в меморіальному комплексі «Зала пам'яті» в день загибелі — 06.02.

2021 до 30-річчя незалежності України художник-баталіст А. Орльонов (нар. 1973, тепер Узбекистан) зобразив Капуша серед 30-ти полеглих героїв на картині «Становлення нації» (музей «Становлення української нації» в м. Києві).

Портрет військовослужбовця є на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 6, ряд 7, місце 6).

Джерело

Про присвоєння О. Капушу звання Герой України: Указ Президента України № 320/2017 від 12 жовтня 2017 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3202017-22814>

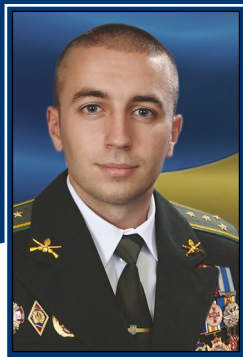
Література

Капуш Олександр Васильович (27.07.1991 — 06.02.2015) // Герої України. URL: <http://www.ukrgeroes.com.ua/KapushOV.html>

Капуш Олександр Васильович // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/14/kapush.htm>

Капуш Олександр Васильович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/kapush-oleksandr-vasilovich/>

КИЗИЛО АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Кизи́ло, Андрі́й Олексáндрович (02.05.1993, м. Умань Черкаської області, Україна — 29.01.2017, м. Авдіївка Донецької області, Україна; похований 02.02.2017 у рідному місті) — військовослужбовець, майор (посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2017, посмертно).

Народився в сім'ї військовослужбовця. З дитинства мріяв стати військовим (як батько і дід).

Закінчив 9 класів Уманської гімназії (тепер ліцей) № 2, Київський військовий ліцей імені Івана Богуна (2010) та Національну академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (2014, спеціальність «Військове управління»).

24.08.2009 брав участь у військовому параді на честь Дня Незалежності України в м. Києві.

Від травня 2014 проходив службу на офіцерських посадах у 72-й окремій механізованій бригаді (72 ОМБр; від 2017 — імені Чорних Запорозжів; м. Біла Церква Київської області). У 21 рік отримав під командування роту. Мав позивний «Орел».

Від липня 2014 брав участь у бойових діях у зоні антитерористичної операції на Сході України (АТО): с. Петрівське (тепер Волноваського району; 14.02.2015), с. Новоласпа (тепер Кальміуського району; 10.08.2015; усі — Донецької області) та інших. Було звільнено кілька десятків гектарів української території та взято під контроль панівні висоти в цій рівнинній місцевості. 1,5 року особовий склад роти під

командуванням старшого лейтенанта Кизила тримав оборону в полях у районі м. Волноваха Донецької області.

Призначений заступником командира 1-го механізованого батальйону 72 ОМБр.

Загинув 29.01.2017 від осколкового поранення.

Прощання із загиблим відбулося 01.02.2017 на майдані Незалежності в м. Києві.

Залишилися дружина та син.

29.01.2017 штурмова група під командуванням капітана Кизила вирушила на виконання бойового завдання у районі промислової зони в м. Авдіївка. Під час просування виявили російську диверсійно-розвідувальну групу (ДРГ), яка розпочала відступ під прикриттям артилерії. Кизило ухвалив рішення зайняти один зі взводних опорних пунктів (ВОП) російських окупаційних військ. У результаті переважаючі сили противника залишили ВОП — позицію «Алмаз-2», але один зі снарядів розірвався в окопі, де перебували українські захисники.

2015 визнаний найкращим командиром роти в секторі «М» (м. Маріуполь Донецької області) зони АТО.

Медаль «За військову службу Україні» (02.12.2016).

За виняткову мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (01.02.2017, посмертно).

Почесна відзнака Черкаської облдержадміністрації «За заслуги перед Черкащиною» (2017, посмертно).

Звання «Почесний громадянин міста Умані» (02.02.2017, посмертно).

Громадська відзнака «Народний герой України» (10.02.2017, посмертно).

2017 навечно зарахований до списків 1-ї навчальної роти ліцеїстів імені Героя України Андрія Кизила Київського військового ліцею імені Івана Богуна (посмертно).

Меморіальні дошки А. Кизилу встановлено на фасадах: будівлі Київського військового ліцею імені Івана Богуна; Уманського ліцею № 2.

У березні 2017 на місці загибелі військовослужбовців побратими з 72 ОМБр встановили пам'ятний камінь з його портретом та іменем. Відвойовану позицію «Алмаз-2» у промзоні м. Авдіївки на честь загиблого командира перейменовано на «Орел».

На честь Кизила названо вулиці в містах Умані (2017), Києві (2019).

Вшановується в щоденному ранковому церемоніалі в меморіальному комплексі «Зала пам'яті» (м. Київ) в день загибелі — 29.01.

Портрет вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 9, ряд 6, місце 15).

Додатково

Кизило захоплювався футболом. Після загибелі свого випускника керівництво Київського військового ліцею імені Івана Богуна на чолі з Героєм України генерал-майором І. Гордійчуком заснувало меморіальний турнір із мініфутболу «Кубок пам'яті Героя України Андрія Кизила».

У боях 29–30.01.2017 за позицію «Алмаз-2» загинуло 7 українських військовослужбовців: Андрій Кизило, солдат Дмитро Оверченко (1989–2017), молодший сержант Володимир Бальченко (1992–2017), сержант Володимир Крижанський (1982–2017), солдати Олег Бурець (1990–2017), Віталій Шамрай (1990–2017) і Ярослав Павлюк (1980–2017).

Герой України В. Тарасюк (позивний «Тайфун») командир роти 1-го батальйону 72-ої ОМБр: «Ворожа позиція під назвою “Алмаз-2” була найближчою до нас. Тривалий час ми збирали інформацію, скільки там людей, хто командири, як вони називають свої позиції, вивчали шляхи підходу. І дізналися, що противник планує наступ. Дії ворога потрібно було припинити за допомогою контрнаступу, який спланував і очолив заступник командира 1-го батальйону капітан Андрій Кизило “Орел”».

Цит. за: Авдіївка. 29 січня чотири роки тому // АрміяInform. 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/01/29/avdiyivka-29-sichnya-chotyry-roky-tomu/>

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 538/2016 від 2 грудня 2016 р. // Президент України. 2016. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5382016-20838>

Андрію Кизилу присвоєно звання «Почесний громадянин м. Умань» (помертно) // Уманська міська рада. 2017. URL: <https://uman-rada.gov.ua/index.php/novyny/item/8235-andrii-kyzylu-prysvoieno-zvannia-pochesnyi-hromadianyn-m-uman>

Про присвоєння А. Кизилу звання Герой України: Указ Президента України № 21/2017 від 1 лютого 2017 р. // Президент України. 2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/212017-21138>

Героя України майора Андрія Кизила навечно зараховано до 1 навчальної роти військового ліцею імені Івана Богуна // Урядовий портал. 2017. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/249846403>

У Голосіївському, Солом'янському, Дарницькому і Шевченківському районах найменовано 40 вулиць // Офіційний портал Києва. 2019. URL: https://kyivcity.gov.ua/news/u_golosivskomu_solomyanskomu_i_shevchenkivskomu_rayonakh_naumenovano_40vulits/

Література

Кіртока В. «Пане Капітане... Ти завжди будеш для мене з великої літери». 29 січня загинув заступник командира 1-го мехбатальйону 72-ї ОМБр Андрій Кизило // Цензор.Нет. 2017. URL: <https://censor.net/ua/r425887>

Корнелюк С. Яким був Герой України Андрій Кизило, розповідають його близькі // Новини Черкас. 2018. URL: <https://cherkasy24.info/21292-yakim-buv-geroy-ukrayini-andry-kizilo-rozpovdayut-yogo-blizk.html>

Авдіївка. 29 січня чотири роки тому // АрміяInform. 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/01/29/avdiyivka-29-sichnya-chotyry-roky-tomu/>

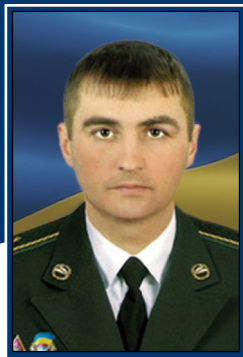
Бальчос А. Дитина Героя: Артем Кизило // АрміяInform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/01/29/dytyna-geroya-artem-kyzylu/>

Кизило Андрій Олександрович (02.05.1993–29.01.2017) // Герої України. URL: <http://www.ukrgeroes.com.ua/KyzylAO.html>

Кизило Андрій Олександрович («Орел») // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/14/kizilo.htm>

Кизило Андрій Олександрович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org.ua/biography/kizilo-andriy-oleksandrovich/>

КОЛОДІЙ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

Колодій, Сергій Володимирович (04.02.1981, смт Пересічне, тепер селище Харківського району Харківської області, Україна — 28.09.2014, м. Донецьк, Україна; похований 26.12.2014 в рідному селищі) — військовослужбовець, учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), майор (посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), захисник Донецького аеропорту, Герой України (2016, посмертно).

Після закінчення школи (тепер КЗ «Пересічанський ліцей») навчався один рік у Харківському професійно-технічному училищі № 1. Вирішив змінити місце навчання.

2004 закінчив гвардійський факультет військової підготовки імені Верховної Ради України Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (тепер Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут») здобув спеціальність інженера-механіка, офіцер управління тактичного рівня.

Служив у другому механізованому батальйоні 93-ї окремої механізованої бригади у складі Сухопутних військ ЗСУ (місце дислокації — смт Черкаське, тепер селище Новомосковського району Дніпропетровської області). Досяг звання капітана.

Від червня 2014 учасник антитерористичної операції на Сході України (АТО). Визволяв м. Авдіївку, брав участь у боях у с. Піски (Покровського району; обидва — Донецька область).

Мав позивний «Рубіж».

04.08.2014 Колодій та його рота зайшли на територію Міжнародного аеропорту «Донецьк» імені Сергія Прокоф'єва. Захисники Донецького аеропорту (відомі як «кіборги») тримали оборону впродовж двох місяців (підрозділ відповідав за оборону нового терміналу). При обороні летовища Колодій неодноразово виїжджав за межі аеропорту для відсічі атак ворога.

28.09.2014 російські війська штурмували весь периметр оборони. Піхота окупанта заблокувала особовий склад біля терміналу С (був ризик оточення та полону). Для допомоги побратимам у складі екіпажу бойової машини піхоти (БМП-2) Колодій проривався через злітну смугу до опорного пункту взводу. Потрапив під обстріл. Загинув унаслідок прямого влучання з гармати танку. Тіло загиблого вдалося евакуювати з місця бою через кілька днів.

Нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня (06.10.2014, посмертно).

За особисту мужність, героїзм, вірність військовій присязі, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, отримав звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (23.08.2016, посмертно).

«Почесний громадянин Дергачівського району» (2015).

На честь Колодія в смт Пересічне перейменовано вулицю. Відкрито меморіальну дошку на фасаді КЗ «Пересічанський ліцей» (обидва — 2016).

На території Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» встановлено погруддя С. Колодію (2020, скульптори О. Рідний та Г. Іванова.)

Портрет Колодія зображено на художніх маркованих конвертах із серії «Героям Слава!» (Укрпошта, 2019).

Портрет вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 4, ряд 10, місце 15).

Дмитро Сорока (колишній військовослужбовець 93-ї бригади): «Сергій Володимирович був жорстким, вимогливим, але водночас справедливим командиром. Якщо комусь і діставалося від нього на горіхи, всі розуміли: цілком заслужено, тому образ не мали. Він міг вплинути на нас і словом, і ділом. У наших очах був взірцевим офіцером».

Цит. за: Саранцев В. Останній рубіж капітана Колодія // АрміяInform. 2021.
URL: <https://armyinform.com.ua/2021/01/23/ostannij-rubizh-kapitana-kolodiya/>

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 754/2014 від 6 жовтня 2014 р. // Президент України. 2014. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7542014-17759>

Про присвоєння С. Колодію звання Герой України: Указ Президента України № 350/2016 від 23 серпня 2016 р. // Президент України. 2016. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3502016-20413>

Література

У ХПІ увічнили пам'ять випускників, які загинули за Україну // Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». 2020. URL: <https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/2020/08/31/hpi-uvichnyly-pamyat-vypusknnykiv/>
Саранцев В. Останній рубіж капітана Колодія // АрміяInform. 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/01/23/ostannij-rubizh-kapitana-kolodiya/>
Штогрін І. Трагічне 28 вересня 2014 року в обороні Донецького аеропорту: імена загиблих // Радіо Свобода. 2021. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/boyi-za-donetskyu-aeroport-28-veresnya/31482070.html>
Колодій Сергій Володимирович // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/14/kolodiy.htm>

КОЦЮБАЙЛО ДМИТРО ІВАНОВИЧ

Коцюбайло, Дмитро Іванович (01.11.1995, с. Задністрянське Івано-Франківського району Івано-Франківської області, Україна — 07.03.2023, м. Бахмут Донецької області, Україна; похований 10.03.2023 у м. Києві, Україна) — доброволець, військовослужбовець, молодший лейтенант, учасник Революції гідності та російсько-української війни, член Проводу Національно-визвольного руху «Правий сектор» (з 2020), Герой України (з 2021).

Прадід воював у складі Української повстанської армії. Це визначило долю Дмитра та спрямувало його на шлях воїна.

Закінчив Бовшівську загальноосвітню школу (тепер Бовшівська гімназія Бурштинської міськради Івано-Франківської області). Займався легкою атлетикою, футболом, веслуванням на байдарках і каное.

В Івано-Франківському професійному будівельному ліцеї три роки навчався на художника. Захоплювався історією України. Національним героєм вважав Р. Шухевича.

У лютому 2014 брав участь в Революції гідності, стояв на барикаді біля Будинку профспілок України у м. Києві. Відбивався від бійців спецпідрозділу «Беркут», які намагалися прорватися.

Із початком антитерористичної операції на Сході України (АТО) у 18 років приєднався до Добровольчого українського корпусу «Правий сектор» (далі — ДУК «ПС»). Мав позивний «Да Вінчі».

Загинув у боях за м. Бахмут унаслідок осколкового поранення від обстрілу російськими реактивними системами залпового вогню «Град».

Похоронні богослужіння і прощання із захисником України відбулися 09.03.2023 у с. Бовшові Галицького району Івано-Франківської

області, 10.03.2023 — у Свято-Михайлівському Золотоверхому монастирі в м. Києві. Вшанувати пам'ять воїна до Михайлівського собору прибули Президент України В. Зеленський та прем'єр-міністр Фінляндії Санна Марін. Почесна варта та катафалк із тілом «Да Вінчі» вирушили до Майдану Незалежності, де тисячі українців під звуки трембіти прощалися з Героєм України. Були присутні головнокомандувач ЗСУ В. Залужний, міністр оборони України О. Резніков, очільник Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданов.

Похований 10.03.2023 поблизу храму Святого Миколая Чудотворця Української греко-католицької церкви на Аскольдовій могилі в м. Києві. Чин погребіння очолив владика Йосиф Мілян (нар. 1956; Україна).

У селищі Пісках Покровського району Донецької області у жовтні 2014 був важко поранений танковим снарядом. Осколки потрапили в обличчя, ключицю та ребра. Після двох операцій і встановлення скріплювальної пластини повернувся у стрій, ставши командиром взводу (з 2014), роти (з 2015).

У складі ДУК «ПС» пройшов шлях від штурмовика до командира штурмової роти. 17.03.2016 призначений командиром 1-ї окремої штурмової роти ДУК ПС. Разом із підрозділом воював на всій лінії

зіткнення. Брав участь у визволенні с. Карлівки Мар'їнського району, селища Пісків, м. Авдіївки та боях під с. Степанівкою Олександрівського району, Савур-Могилою, с. Старогнатівкою Волноваського району на Донеччині.

Став легендарним командиром. Його підрозділи характеризували організованість, дисципліна, високий бойовий дух, національна самосвідомість. Виступав проти «режиму тиші», за звільнення всіх окупованих територій та виплату Росією репарацій Україні.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну зустрів поблизу м. Щастя Луганської області. Направлений на Херсонський напрям. Перші бої з окупантами прийняв поблизу м. Пологів Запорізької області, с. Оріхового Северодонецького району Луганської області, м. Гуляйполя Запорізької області. Брав участь у боях на Київщині, Херсонщині, Ізюмському та Запорізькому напрямках.

Коцюбайло зібрав відбірний батальйон, у який зі ста осіб потрапив тільки один. Мав довіру та підтримку головнокомандувача ЗСУ В. Залужного. Влітку 2022 у взаємодії зі ЗСУ штурмову роту «Вовки Да Вінчі» переформували у Перший окремий механізований батальйон «Вовки Да Вінчі» у складі 67-ї окремої механізованої бригади. Командував батальйоном у званні молодшого лейтенанта.

Зі своїм легендарним підрозділом брав участь у контрнаступі ЗСУ на Слобожанщині. Разом із бійцями свого 1-го батальйону став ударною силою у Балаклійській операції. Йому вдалося переправитися на інший берег р. Осколу, звільнити смт Куп'янськ-Вузловий (тепер селище) Харківської області та інші населені пункти. Підрозділ під час кожної операції знищував десятки одиниць ворожої техніки, скупчення живої сили противника, захоплював трофейну техніку.

Від лютого 2023 воював на Бахмутському напрямку.

За вольовий характер і безстрашність отримав недержавну нагороду «Народного Героя України» (09.06.2017).

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (30.11.2021). Коцюбайло — перший доброволець, прижиттєво відзначений цим званням.

Нагороджений відзнакою «Хрест бойових заслуг» (10.03.2023, по-смертно), «Національна легенда України» (23.08.2023, посмертно)

В Українському католицькому університеті створили стипендіальний фонд на честь полеглого Героя України Д. Коцюбайла (2023).

На честь Д. Коцюбайла в Бовшівській гімназії Бурштинської міськради Івано-Франківської області відкрито музейну кімнату (2023).

На території вишкільного табору в с. Добринівці Чернівецького району Чернівецької області відкрито меморіал (2023).

На честь Д. Коцюбайла перейменовано вулиці в містах Краматорську, Нікополі, Харкові, Івано-Франківську, Покровську, Куп'янську, Яготині, Дніпрі, Запоріжжі, у с. Малій Рогані Харківського району Харківської області (усі — 2023), сквер у м. Києві (2024).

Додатково

Останні кадри бою Д. Коцюбайла зафільмували фотографи Костянтин і Влада Ліберови.

Через любов до живопису обрав позивний «Да Вінчі» — на честь художника, винахідника Леонардо да Вінчі.

Увійшов до списку Forbes «30 до 30: обличчя майбутнього» — молодих українців, які відбудовуватимуть країну (2022).

У м. Авдіївці створив фронтову базу, яка була також освітнім і культурним осередком. Туди приїжджали журналісти, депутати, офіцери ЗСУ, комбати, інші підрозділи, артисти з концертами.

«Сьогодні в бою загинув “Да Вінчі”, Герой України, доброволець, людина-символ, людина-хоробрість, — Дмитро Коцюбайло. Боець 67-ї окремої механізованої бригади, комбат. Загинув у бою під Бахмутом, у бою за Україну. Він із 2014 року захищав нашу незалежність, гідність нашого народу. Один із наймолодших Героїв України. Один із тих, чия особиста історія, характер, сміливість навіки стали історією, характером і сміливістю України».

Цит. за: Президент України В. Зеленський, допис у телеграмі.

Головнокомандувач ЗСУ В. Залужний: «Важко підібрати слова. Вони не допоможуть загасити біль втрати. “Да Вінчі” приєднався до нашої військової сім’ї дев’ять років тому. Зовсім молодий хлопець зі щирими очима, який нічого і ніколи не боявся. Я добре знав Дмитра. Навколо нього об’єднувалися люди зі спільною метою — боротися за свою країну».

Цит. за: Президент України В. Зеленський, допис у телеграмі.

«Позавчора ти на моїх очах в’їхав на танку у ворожу посадку, а після цього повів за собою на штурм людей. І вони пішли, не роздумуючи, бо вірили своєму командирі. На наступний день ти голими руками з однієї баклажкою води гасив танк, що загорівся з повним БК, коли всі боялися навіть наблизитися до нього. Герой України. Найкращий з найкращих. Воїн. Друг. Легенда... Ти сказав нам залишитися в укритті. Вибухи, багато вибухів. Через хвилину крики: “Медика! Медика! Да Вінчі!” Ми до останнього вірили. Ми до останнього молилися. Ти був найсміливішим, найвідчайдушнішим з усіх, кого ми знали. Ти здавався безсмертним. До кінця днів ми будемо пишатися тим, що знали тебе. Герої не гинуть».

Цит. за: допис в інстаграмі фотографів К. і В. Ліберових про останній бій Коцюбайла.

Військовослужбовець В. Абрамів: «Разом з ним були при штурмі Карлівки, брали участь у звільненні селища Піски, потім — участь в операції на Савур-Могилі. Дмитро виріс зі звичайного штурмовика до командира підрозділу. Мужній, вольовий, сміливий хлопець, наш земляк. Я думаю: його шлях воїна є прикладом для наступних поколінь. Тяжко, що такі молоді хлопці зараз гинуть. Це — ціна нашої свободи».

Цит. за: Полівчак Р. У Бовшеві на Франківщині попрощалися з полеглим Героєм України Дмитром Коцюбайлом на позивний Да Вінчі // Суспільне. Новини. 2023. URL: <https://suspilne.media/408681-u-bovsevi-na-frankivsini-proposalisa-z-poleglim-geroem-ukraini-dmitrom-kocubajlom-na-pozivnij-da-vinci/>

Воєнний журналіст М. Ухман: «Це людина, яка мала б очолювати українську армію. Він свою справу знав на відмінно. До нього приїжджали керівники операцій об’єднаних сил, керівники АТО, Валерій Залужний був з ним у хороших стосунках, його визнавали президенти. Він показав, якою має бути армія країни, на прикладі свого маленького підрозділу в добровольчому корпусі. Показав, як потрібно бути грома-

дянином, воїном і захисником... Він не знав, що його очікує, але воював за Україну, присвятивши їй життя. Він вірив в Україну до останнього подиху. Він був вартий десяти героїв. Я б назвав бригаду, вулицю, місто на його честь. Десятки генералів не варті того, що зробив Дмитро для нашої країни, для нас усіх».

Цит. за: Павлуценко Т. Він мав би очолити українську армію. Пам'яті загиблого учасника Forbes «30 до 30» Дмитра Коцюбайла (Да Вінчі) // Forbes. 2023. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/vin-mav-bi-ocholiti-ukrainsku-armiyu-pamyati-zagiblogo-uchasnika-forbes-30-do-30-dmitra-kotsyubayla-da-vinchi-08032023-12241>

Джерела

Про присвоєння Д. Коцюбайлу звання «Герой України»: Указ президента України № 608/2021 від 30 листопада 2021 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6082021-40761>

Про нагородження відзнакою Президента України «Національна легенда України»: Указ президента України № 499/2023 від 23 серпня 2023 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4992023-47833>

Література

Ніколаєв Р. Друг «Да Вінчі»: Цілісність держави — найголовніше! // НБП «Правий сектор». 2017. URL: <https://pravyysektor.info/poglyad/drug-da-vinchi-cilisnist-derzhavy-naygolovnishe>

Ухман М. Да Вінчі: «Ми по кусочку забирали у російських окупантів ліс. Так виникли позиції “Очерет”, “Говерла”, “Фіалка”» // НБП «Правий сектор». 2020. URL: <https://pravyysektor.info/novyny-poglyad-borotba-da-vinchi-my-pokusochku-zabyraly-u-rosiyskyh-okupantiv-lis-tak-vynykly>

Гичко М. «Спи спокійно, друже»: Залужний зворушливо попрощався з легендарним «Да Вінчі» // Уніан. 2023. URL: <https://www.unian.ua/society/spi-spokiyno-druzhe-zaluzhniy-zvorushlivo-poproshchavsya-z-legendarnim-da-vinchi-foto-12174792.html>

Добровольчий підрозділ «Вовки Да Вінчі», розрісся вже до розміру батальйону — командир Дмитро Коцюбайло // Pravda. 2023. URL: <https://pravda.if.ua/dobrovolchij-pidrozdil-vovky-da-vinchi-rozrissy-vzhe-do-rozmiru-bataljonu-komandyr-dmytro-koczyubajlo/>

КУБРАК В'ЯЧЕСЛАВ АНАТОЛІЙОВИЧ

Кубра́к, В'ячесла́в Анато́лійович (11.04.1986, с. Миролюбівка, тепер Бериславського району Херсонської області, Україна — 11.10.2019, м. Дніпро, тепер Україна; 13.10.2019 похований у рідному селі) — військовослужбовець, командир інженерно-саперного взводу, прапорщик Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2020, посмертно).

Закінчив школу в рідному селі. Від 2005 проходив строкову службу.

У складі інженерно-саперного загону 17-ї танкової бригади ліквідував наслідки вибухів на 61-му арсеналі ЗСУ в м. Лозовій Харківської області, які розпочалися 27.08.2008. Згодом розмінював прилеглі території (2009–2012).

Учасник миротворчої місії у складі національного контингенту в Косові (10.10.2008 — 04.04.2009).

Служив на території Автономної Республіки Крим у 36-й бригаді військ берегової оборони (с. Перевальне Сімферопольського району). Двічі брав участь у міжнародних військових навчаннях «Сі Бриз».

У березні 2014 до останнього охороняв і обороняв військову частину. Після окупації півострова російськими військами не зрадив присяги та був передислокований до м. Миколаєва.

З 15.09.2014 як доброволець виконував бойові завдання в районах проведення антитерористичній операції на Сході України у складі ротної тактичної групи Військово-Морських сил (тоді сектор «М» навколо м. Маріуполя).

Від 25.09.2015 командир інженерно-саперного взводу інженерно-саперної роти групи інженерного забезпечення 36-ї окремої бригади морської піхоти та командир групи розмінування.

2016 вступив на факультет заочної освіти до Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (спеціальність «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»).

2016 взвод Кубрака першим розпочав розмінування частини с. Широкиного (Маріупольського району Донецької області), звідки відступили озброєні бойовики.

08.10.2019 зазнав мінно-вибухового поранення під час виконання бойового завдання з проведення інженерної розвідки в зоні боїв. 11.10.2019 помер у Дніпровській обласній клінічній лікарні імені Мечникова.

Залишилися мати, дві сестри, брат і дружина.

Виявив і знищив 3 000 вибухонебезпечних пристроїв, перевірів на наявність мінно-вибухових пристроїв понад 7 000 м² місцевості, знищив майже 1 200 нерозірваних снарядів різного калібру.

08.10.2019 група на чолі з прапорщиком Кубраком потрапила під обстріл ворога під час розмінування на лінії бойового зіткнення поблизу с. Водяного (Волноваський район Донецької області). При поверненні на позиції підрозділ натрапив на мінно-вибухове загородження противника. З метою збереження життя підлеглих командир взводу ухвалив рішення відвести особовий склад і самостійно розпочав розмінування. Під час знешкодження вибухового пристрою отримав мінно-вибухову травму та численні осколкові поранення.

Нагороджений знаком начальника Генерального штабу — Головнокомандувача ЗСУ «За розмінування» I ступеня (2017); медаллю «За бездоганну службу» III ступеня (22.05.2018); орденом «За мужність» III ступеня (23.08.2019); відзнакою Президента України «За участь в антитерористичній операції»; медаллю «15 років Збройним силам України».

За особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння

Українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (22.08.2020, посмертно).

Відкрито меморіальну дошку на фасаді школи в с. Миролюбівці (12.03.2020).

Портрет Кубрака вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 11, ряд 3, місце 15).

На честь військовослужбовця названо патрульний катер (бортовий номер Р194) 30 дивізіону надводних кораблів ВМС ЗСУ (15.11.2021).

Додатково

Дружина Анастасія Кубрак після смерті чоловіка підписала контракт із бригадою морської піхоти імені контрадмірала Михайла Білинського (2019).

В. Кубрак про с. Широкине (2017): «Життя показало: ті, хто називає себе патріотами Донбасу, не втомлюються знищувати його інфраструктуру. Ворог тут робить, що хоче. Ставить мінні пастки, бо окупантам байдуже, чи гратимуться тут діти, чи проходитиме мирне населення. Для них — це полігон, для нас — наша земля!»

Цит. за: Небесні янголи жовтня... // АрміяInform. 2019. URL: <https://armyinform.com.ua/2019/11/01/nebesni-yangoly-zhovtnya/>

Капітан Д. Шиманський: «Славко завжди мусив бути першим, і ні на мить не залишав своїх хлопців. Пам'ятаю, якось торік у червні В'ячеслав працював у складі групи з проведення інженерної розвідки раніше залишених позицій противника поблизу селища Водяне Волноваського району Донецької області. Разом з ним працював прапорщик Василенко. Так сталося, що досвідчений побратим В'ячеслава зробив один хибний крок... і пролунав вибух. Прапорщику Василенку відірвало ногу. Кубрак надав йому першу домедичну допомогу і витягнув його на собі до пункту евакуації. Лише після прибуття медичної групи В'ячеслава оглянув медик і безпечляційно госпіталізував. Виявилося, він навіть не помітив, що сам зазнав множинних осколкових поранень, зачепило легені. Але вже за кілька тижнів, попри прохання лікарів і мої

вмовляння, не пройшовши повного курсу реабілітації після поранення, він прибув у район проведення операції Об'єднаних сил та приступив до виконання бойових завдань у складі групи розмінування. У цьому весь наш Славко».

Цит. за: Задверняк Н. «Я командир, отже маю йти першим. І якщо вже станеться найгірше, то нехай зі мною» // АрміяInform.2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/08/24/ya-komandyr-otzhe-mayu-jty-pershym-i-yakshho-vzhe-stanetsya-najgirshe-to-nehaj-zi-mnoyu/>

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 144/2018 від 22 травня 2018 р. // Президент України. 2018. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1442018-24206>
Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 625/2019 від 23 серпня 2019 р. // Президент України. 2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6252019-29281>
Про присвоєння В. Кубраку звання Герой України: Указ Президента України № 338/2020 від 22 серпня 2020 р. // Президент України. 2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3382020-34761>
Про присвоєння імені Героя України Вячеслава Кубрака патрульному катеру (бортовий номер Р194) 30 дивізіону надводних кораблів Військово-Морських Сил Збройних Сил України: Указ Президента України № 581/2021 від 15 листопада 2021 р. // Президент України. 2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5812021-40605>

Література

У шпиталі Дніпра помер командир взводу 36 обрмп В'ячеслав Кубрак, поранений на Донбасі // Новинарня. 2019. URL: <https://novynarnia.com/2019/10/11/u-likarni-dnipra-pomer-morpih-v-yacheslav-kubrak-poraneni-8-zhovtnya-u-zoni-oos/>
Задверняк Н. «Я командир, отже маю йти першим. І якщо вже станеться найгірше, то нехай зі мною» // АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/08/24/ya-komandyr-otzhe-mayu-jty-pershym-i-yakshho-vzhe-stanetsya-najgirshe-to-nehaj-zi-mnoyu/>
Віват В. П'ятий «Айленд» назвуть на честь Героя України прапорщика В'ячеслава Кубрака // АрміяInform. 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/11/02/pyatyj-ajlend-nazvut-na-chest-geroya-ukrayiny-praporshhyka-vyacheslava-kubraka/>
Борцям за волю України! // Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. 3. Гжицького. 2022. URL: <https://www.lvet.edu.ua/index.php/vuhrstudnew/2393-bortsiam-za-voliu-ukrainy.html>
Кубрак Вячеслав Анатолійович (11.04.1986 — 11.10.2019) // Герої України. URL: <http://www.ukrgeroes.com.ua/KubrakVA.html>
Кубрак В'ячеслав Анатолійович // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/14/kubrak.htm>

КУЛЬЧИЦЬКИЙ СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ

Кульчицький, Сергій Петрович (17.12.1963, м. Веймар, тепер округ Ерфурт, Німеччина — 29.05.2014, м. Слов'янськ Донецької області, Україна; 31.05.2014 похований у м. Львові, Україна) — військовослужбовець, генерал-майор, начальник управління бойової та спеціальної підготовки Головного управління Національної гвардії України (НГУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2014, посмертно).

Народився в сім'ї військовослужбовця. Батько — офіцер Збройних сил СРСР — служив на той час у Групі радянських військ у Німеччині. 1967 батька перевели до Далекосхідного військового округу. Дитинство Сергія та його молодшого брата Ігоря пройшло у військових містечках гарнізонів. Мріяв стати офіцером.

Після закінчення 8-го класу без відома батьків подав документи в Уссурійське суворовське військове училище (тепер Росія), де навчався 1979–1981. Продовжив навчання в Далекосхідному вищому загально-військовому командному училищі (підрозділ із підготовки офіцерів морської піхоти) в м. Благовіщенську (Амурської області; тепер Росія). Упродовж навчання був старшиною курсу. Мав I розряд із бігу та лижних гонок, I розряд із подоланням смуги перешкод і гирьового спорту. У рукопашному бою переважав одночасно двох–трьох супротивників.

Після закінчення навчання (з відзнакою) у званні лейтенанта 1985 направлений за Полярне коло в селище Спутник (Печенга-І Мурманської області; тепер Росія) для подальшого проходження служби. 1985–1989 — командир десантно-штурмового взводу 876-го окремого десантно-штурмового батальйону 61-ї окремої бригади морської піхоти

Північного флоту Військово-морського флоту СРСР. 1989–1991 обіймав посаду заступника командира з тилу — начальника тилу, 1991–1992 — начальника штабу — заступника командира 876-го окремого десантно-штурмового батальйону 61-ї бригади морської піхоти.

Після розпаду СРСР капітан Кульчицький 1992 переїхав до України в м. Тернопіль, де розпочав службу в НГУ. Від січня 2000 — у Внутрішніх військах Міністерства внутрішніх справ (МВС) України.

Служив заступником із бойової та спеціальної підготовки командира (1992–1993), заступником командира зі служби — начальник штабу (1993–1994), командир 14-го окремого батальйону НГУ (1994–1995), усі — в/ч 1441 НГУ (м. Тернопіль).

1992–1993 — заступник із бойової та спеціальної підготовки командира в/ч 1441 НГУ (м. Тернопіль). 1993–1994 — заступник командира зі служби — начальник штабу в/ч 1441 НГУ (м. Тернопіль). 1994–1995 — командир 14-го окремого батальйону НГУ. 1995 призначений командиром мотострілецького батальйону 23-ї окремої бригади НГУ (в/ч 2209; м. Сімферополь Автономної Республіки Крим). 1995–1997 — командир 41-го окремого батальйону морської піхоти 4-ї окремої бригади морської піхоти 7-ї дивізії НГУ (в/ч 2223; м. Феодосія АР Крим). 1997–1998 — заступник командира з бойової та спеціальної підготовки 24-го полку НГУ (в/ч 1241; м. Івано-Франківськ).

1998–2003 — заступник командира і командир (від 2001) 24-го окремого батальйону 5-ї дивізії НГУ (з грудня 1999 — 24-й окремих батальйон Західного територіального командування внутрішніх військ МВС України).

2003 полковник Кульчицький переведений до органів внутрішніх справ: до 2005 обіймав посаду заступника начальника штабу — начальника оперативного відділу Управління МВС України в Івано-Франківській області. 2005–2010 — командир 2-ї окремої Галицької бригади Західного територіального командування внутрішніх військ МВС України (в/ч 3002; м. Львів).

2010 закінчив Національний університет оборони України (м. Київ).

2010–2012 — заступник начальника управління Західного територіального командування внутрішніх військ МВС України.

Від серпня 2012 — начальник управління бойової та спеціальної підготовки Головного управління внутрішніх військ МВС України (з березня 2014 — Головного управління НГУ).

24.08.2013 присвоєно військове звання генерал-майора.

Від початку російської збройної агресії проти України 2014 генерал-майор Кульчицький став на захист незалежності України, брав особисту участь у створенні першого добровольчого підрозділу, сформованого з активістів Самооборони Євромайдану, — 1-го резервного батальйону НГУ. Разом із підготовленими ним резервістами вирушив у район проведення антитерористичної операції на Схід України (АТО). Від першого дня був на передовій, разом зі своїми солдатами. Генерал-майору загрожувала реальна небезпека: терористи оголосили за нього (живого чи мертвого) нагороду в 4 млн доларів США (за жодного з політиків і військових України бойовики більше не призначали такої винагороди). Однак Кульчицький зону АТО і своїх солдатів не полишив.

Загинув 29.05.2014 під час виконання бойового завдання.

31.05.2014 похований у м. Львові на Личаківському цвинтарі (Поле почесних поховань, № 67).

Залишилися мати, дружина, син, невістка, онук.

Гелікоптер Мі-8МТ (борт «16») НГУ, на борту якого був генерал-майор Кульчицький, після розвантаження продуктів харчування на 4-й блокпост та проведення ротації особового складу на 5-му блокпосту, повертався із району гори Карачун. Біля м. Слов'янська зазнав обстрілу з лісосмуги, був підбитий терористами з переносного зенітного ракетного комплексу. Під час падіння вибухнули паливні баки. Загинули 12 осіб: 6 військовослужбовців НГУ (включно з двома членами екіпажу) та 6 представників спецпідрозділу МВС України (колишній спецпідрозділ «Беркут»). Вижив лише штурман О. Макеєнко (у тяжкому стані доправлений до лікарні в м. Харків).

За виняткові військові заслуги перед Українською державою, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету України, присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (20.06.2014, посмертно).

Орден «За мужність» III ступеня (28.05.1999) — за особисту мужність, виявлену під час ліквідації наслідків повені в Закарпатській області, зразкове виконання службового обов'язку.

Орден Богдана Хмельницького III ступеня (20.08.2008).

Відомчі відзнаки МВС України: «За відзнаку в службі» I та II ступенів, медалі «За сумлінну службу» I ступеня, «15 років МВС України».

Медаль «10 років Збройним силам України».

Заохочувальна відзнака Головного управління розвідки Міністерства оборони України «15 років воєнної розвідки України».

Медалі СРСР «За відзнаку у військовій службі», «70 років Збройних сил СРСР», «За бездоганну службу» III ступеня.

Кульчицького навічно зараховано до списків військової частини 3002.

Батальйону оперативного призначення НГУ, який генерал Кульчицький почав формувати з бійців Самооборони Майдану, присвоєно почесне найменування — «Батальйон імені Героя України генерал-майора Сергія Кульчицького».

На місці загибелі екіпажу МІ-8 15.11.2014 встановили пам'ятний хрест, відслужили панахиду і вшанували Героїв хвилиною мовчання представники місцевої влади, військовослужбовці та місцеві мешканці.

До Дня ЗСУ Укрпошта випустила художній маркований конверт серії «Героям Слава!», присвячений генерал-майору Кульчицькому (2014).

29.05.2015 у м. Львові на площі перед в/ч 3002 йому відкрито пам'ятник-погруддя.

16.03.2016 у м. Києві в Головному управлінні НГУ встановлено погруддя генерала-майора Кульчицького.

Указом Президента України 30.11.2016 його ім'я присвоєно батальйону оперативного призначення (резервному батальйону) — імені Героя України генерал-майора Кульчицького 27-ї бригади Північного оперативно-територіального об'єднання НГУ. 01.12.2016 Президент України П. Порошенко вручив відзнаку батальйону командирів підрозділу полковнику В. Толочку.

На честь Кульчицького перейменовано вулиці у містах Дніпрі (2015), Кропивницькому, Вишгороді Київської області, Коростені Жи-

томирської області, Мукачевому Закарпатської області (усі — 2016), Кременчуці Полтавської області, Києві (обидві — 2022).

Портрет Кульчицького розміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» у м. Києві (секція 1, ряд 7, місце 2).

Додатково

Батько Кульчицький Петро Іванович — вихідець із с. Чорнокінці Чортківського району Тернопільської області; пішов у відставку у званні майора, помер 2003 у 79-річному віці).

10.08.1985 Сергій Кульчицький одружився з Надією Богданівною Дребіт, з якою познайомився трьома роками раніше в Чорнокінцях на Тернопільщині. 1986 у подружжя народився син Валерій.

В авіатроці загинули військовослужбовці НГУ: генерал-майор Сергій Кульчицький, полковник Сергій Бульдович, майор Віталій Курилович, капітан Сергій Кравченко, прапорщики Валентин Білошкурський і Віктор Ліпський та працівники спеціальної роти міліції Управління МВС України в Івано-Франківській області: старші лейтенанти міліції Петро Безпалько і Василь Семанюк, старший прапорщик міліції Володимир Шарабуряк, прапорщик міліції Володимир Лисенчук, старшина міліції Петро Остап'юк, старший сержант міліції Віктор Яков'як. Уцілів другий пілот капітан Олександр Макеєнко, який дістав тяжкі травми.

Кульчицький став першим українським генералом, який загинув під час війни на Донбасі.

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 745/2008 від 20 серпня 2008 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7452008-7859>

Про присвоєння С. Кульчицькому звання Герой України: Указ Президента України № 544/2014 від 20 червня 2014 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5442014-17387>

Література

Бесперстова О. Вдова генерала Кульчицкого: «На третий день после знакомства Сережа сделал мне предложение» // Факти. 2015. URL: <https://fakty.ua/207010-vdova-general-a-kulchickogo-na-tretij-den-posle-znakomstva-serezha-sdelal-mne-predlozhenie>

«Батя — найвища похвала, яка могла для мене бути». Пам'яті генерала
Кульчицького // Українське радіо. 2023. URL: <https://ukr.radio/news.html?newsID=101534>

Кульчицький Сергій Петрович // Герої України. URL: <http://heroes.profi-forex.org/ua/kulchickij-sergej-petrovich>

Кульчицький Сергій Петрович // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL:
<https://memorybook.org.ua/14/kulchicky.htm>

Кульчицький Сергій Петрович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/kulchickiy-sergiy-petrovich/>

КУРАТЧЕНКО МИХАЙЛО ВІТАЛІЙОВИЧ

Кура́тченко, Миха́йло Віта́лійович (19.03.1979, м. Дніпропетровськ, тепер м. Дніпро, Україна — 07.12.2022, поблизу с. Федорівки Херсонського району Херсонської області, Україна; похований 09.12.2022 в м. Черкасах) — правоохоронець, полковник Національної поліції України, учасник російсько-української війни, Герой України (2022, посмертно).

Закінчив середню школу № 83 в м. Дніпропетровську (тепер Дніпровська гімназія № 83).

Вищу освіту здобув 2000 в Донецькому інституті внутрішніх справ МВС України (тепер Донецький державний університет внутрішніх справ) за спеціальністю «Правоохоронна діяльність».

Службу в органах внутрішніх справ розпочав на посаді слідчого Жовтневого районного відділу Дніпропетровського міського управління Головного управління МВС України в Дніпропетровській області.

Від 2004 очолював відділення розслідування злочинів Кіровського районного відділу Дніпропетровського міського управління.

2005–2015 обіймав керівні посади в Індустріальному та Красногвардійському районних відділах м. Дніпропетровська та в Головному управлінні МВС України в Дніпропетровській області.

2016 призначений на посаду заступника начальника Головного управління Національної поліції — начальника слідчого управління в Дніпропетровській області.

Кандидат юридичних наук (з 2017).

Від 18.02.2020 — начальник Головного управління Національної поліції України в Черкаській області.

07.12.2022 загинув під час виконання службових обов'язків поблизу с. Федорівки.

Прощання із загибим відбулося 09.12.2022 в палаці культури «Дружби народів» у м. Черкасах.

Залишилась дружина, дві доньки.

У листопаді 2022 очолив зведений загін поліції Черкащини, який працював на деокупованій Херсонщині. Правоохоронці проводили стабілізаційні заходи: документували злочини російських військово-службовців, виявляли місця захоронення, утримання та катування людей, викривали колаборантів, вилучали зброю і боєприпаси, розмінювали населені пункти і позиції ворога. Разом із особовим складом виїжджав на всі бойові завдання.

07.12.2022 із групою поліцейських виїхав на виклик місцевих жителів, щоб перевірити схованку зі зброєю, залишену окупантами. Фахівці виявили склад, вилучили боєприпаси, вибухові речовини і зброю та підготували арсенал до знищення. Автомобіль підрозділу, який повертався із завдання, наскочив на заміновану ділянку дороги, спрацював закопаний окупантами в землю фугас, виготовлений із боєприпасів до великокаліберної зброї.

За особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (08.12.2022, посмертно).

На честь Куратченка перейменовано вулицю в м. Дніпрі (22.11.2023).

У Дніпровській гімназії № 83 відкрито куточок пам'яті та встановлено меморіальну дошку.

На фасаді будівлі Головного управління Національної поліції в Черкаській області встановлено меморіальну дошку.

Додатково

07.12.2022 разом із Куратченком загинули вибухотехнік І. Мельник (1988–2022), кінолог С. Ненада (1984–2022) та помічник чергового Сектору реагування патрульної поліції Уманського райуправління поліції В. Періжок (1998–2022; усі — Україна).

Джерело

Про присвоєння М. Куратченку звання Герой України: Указ Президента України № 848/2022 від 8 грудня 2022 р. // Президент України. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8482022-45217>

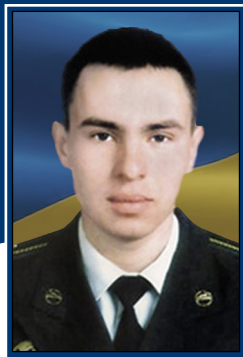
Література

Назавжди в строю: на Херсонщині під час виконання службових обов'язків загинули четверо поліцейських // Національна поліція України. 2022. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/nazavzhdy-v-stroiu-na-khersonshchyni-pid-chas-vykonannia-sluzhbovykh-oboviazkiv-zahynuly-chetvero-politseiskyykh>

Швед О., Калюжна С., Костюк К. «Ми дамо обітницю продовжити їхню справу»: у Черкасах попрощалися із загиблими на Херсонщині поліцейськими // Суспільне. Новини. 2022. URL: <https://suspilne.media/334646-mi-damo-obitnicu-prodovziti-ihnu-spravu-u-cerkasah-poprosalisa-iz-zagiblimi-na-hersonsini-policejskimi/>

На честь загиблого поліцейського Михайла Куратченка у Дніпрі назвали вулицю та відкрили куточок пам'яті // Національна поліція України. 2023. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/na-chest-zahybloho-politseiskoho-mykhaila-kuratchenka-u-dnypri-nazvaly-vulytsiu-ta-vidkryly-kutochok-pamiaty>

ЛАВРЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

Лавре́нко, Олексáндр Микола́йович (09.03.1983, м. Лозова, Харківська область, тепер Україна — 21.07.2014, смт Піски, тепер селище Покровського району Донецької області, Україна; похований у рідному місті) — військовослужбовець, танкіст, капітан Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2016, посмертно).

Із дитинства захоплювався військовою технікою.

Випускник (2000) Лозівської загальноосвітньої школи № 7. Мріяв вступити у військовий заклад вищої освіти, цілеспрямовано набував шкільну військову підготовку, тренувався для успішного складання вступних фізичних нормативів.

2005 закінчив Харківський інститут танкових військ імені Верховної Ради України Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (НТУ «ХПІ»; тепер Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»). Направлений для проходження служби до 93-ї окремої механізованої бригади у складі Сухопутних військ ЗСУ (місце дислокації — смт Черкаське, тепер селище Новомосковського району Дніпропетровської області).

Починав заступником командира роти з технічної частини. Пройшов шлях від лейтенанта до капітана, командира 3-ї танкової роти.

Із початком російсько-української війни призначений командиром 1-ї танкової роти. Бригада у березні 2014 однією з перших вирушила на захист кордонів країни на Луганському, від травня того ж року — на Донецькому напрямках.

До травня 2014 Лавренко займався підготовкою та ремонтом техніки, виїжджав у зону антитерористичної операції, де передавав досвід, ремонтував техніку.

Бій 21.07.2014 став першим і останнім у житті О. Лавренка.

Залишилися дружина, донька, батьки.

21.07.2014 у складі зведеного підрозділу направлений для звільнення смт Піски. Перед бійцями було бойове завдання: вибити противника з укріплених позицій, захопити та знищити опорний пункт терористів. Оволодіння населеним пунктом відкривало можливість закріпитися на підступах до м. Донецька та розірвати кільце оточення навколо захисників Донецького аеропорту.

Капітан Лавренко очолив одну з двох бойових груп підрозділу (танк Т-64БВ та БМП-2). Екіпаж танка в голові колони вийшов на блокпост терористів. При підході до блокпосту загін потрапив у засідку. Танкісти вступили в бій, влучним вогнем вразили один ворожий танк і знешкодили інший, кулеметні розрахунки (які готувалися вдарити в тил основним силам тактичної групи), 2 автобуси з піхотою, сукупно знищили близько 100 терористів. Екіпаж захопив блокпост і прикривав дії механізованого підрозділу та евакуаційної групи вогнем танкової гармати й кулемета.

Під час контратаки бойовиків танк Лавренка першим рушив на ймовірний рубіж атаки, знищив 2 мінометні обслуги терористів. Значно відірвався від основних сил роти. Під час маневрування танк натрапив на замаскований фугас, унаслідок потужного вибуху загинули навідник, молодший сержант О. Вохромєєв (1973–2014; Україна) та механік-водій, старший солдат А. Кулягін (1993–2014; Україна). Лавренко дістав важке поранення. Щоб не потрапити в полон і не допустити захоплення бойової машини, підірвав себе разом із танком і двома терористами.

Завдяки діям екіпажу зірвано контратаку терористів. Підрозділи 93-ї окремої механізованої бригади змогли закріпитися і виконати бойове завдання. 24.07.2014 спільно з силами інших батальйонів звільнили смт Піски, взявши під контроль трасу Дніпропетровськ — Донецьк. Так прокладено головний шлях постачання (т. з. дорогу життя) українських бійців-захисників Донецького аеропорту.

За виняткову мужність, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (09.09.2016, посмертно).

Орден Б. Хмельницького III ступеня (2015, посмертно).

Громадська відзнака «Народний Герой України» (2015, посмертно).

На фасаді Лозівської школи № 7 відкрито меморіальну дошку (2015).

На території Військового інституту танкових військ НТУ «ХПІ» встановлено погруддя (2020).

Ім'я та портрет Лавренка викарбувані на стендах «Герої Лозівщини» і «Воїнам Лозівщини, загиблим в АТО» у м. Лозовій (на бульварі Т. Шевченка).

«Укрпошта» 2019 випустила художній маркований конверт із серії «Героям Слава!», присвячений Лавренку (серію започатковано 2014, розроблено спільно з Міністерством оборони України та Національною гвардією України).

2021 художник-баталіст А. Орльонов зобразив О. Лавренка на картині «Становлення нації» (музей «Становлення української нації» в м. Києві).

Портрет Героя України розміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 2, ряд 2, місце 3).

Меморіальна дошка
на фасаді Лозівської
школи № 7

Командир танкового батальйону Д. Кашенко: «Він за характером негнатовий був хлопець, почуття гумору мав відмінне. Плюс він був дуже грамотним як офіцер. Танки знав досконально! Міг поладити будь-який. Ми всі жартували: у Лавренка танки навіть без двигуна заводяться і їдуть».

Цит. за: Танкіст Олександр Лавренко: історія Героя // TEXTY.ORG.UA. 2016.

URL: https://texty.org.ua/fragments/71572/Tankist_Oleksandr_Lavrenko_istorija_Geroja-71572/

Додатково

Члени екіпажу, які мужньо вели бій і загинули разом із капітаном Лавренком, отримали нагороди та відзнаки: О. Вохромєєва нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (2014, посмертно), відзнакою «Народний Герой України» (2018, посмертно); А. Кулягіна — орденом «За мужність» III ступеня (2014, посмертно), відзнакою «Народний Герой України» (2017, посмертно).

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 311/2015 від 4 червня 2015 р. // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2015#Text>

Про присвоєння О. Лавренку звання Герой України: Указ Президента України № 388/2016 від 9 вересня 2016 р. // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388/2016#Text>

Література

Український танкіст ціною власного життя зірвав атаку елітного спецназу терористів // Міністерство оборони України. 2014. URL: <https://www.mil.gov.ua/ministry/zmi-pro-nas/2014/08/08/ukrainskij-tankist-czinoyu-vlasnogo-zhittya-zirvav-ataku-elitnogo-specnazu-teroristiv/>

Танкіст Олександр Лавренко : історія Героя // TEXTY.ORG.UA. 2016. URL: https://texty.org.ua/fragments/71572/Tankist_Oleksandr_Lavrenko_istorija_Geroja-71572/

Жирохов М. Судьба танкиста. История погибшего под Песками героя Лавренко // Рубрика. 2019. URL: <https://rubryka.com/ru/article/dolya-tankista-geroya-lavrenka/>

Чалий Д. Спогади танкіста — захисника ДАПу // АрміяInform. 2021 URL: <https://armyinform.com.ua/2021/01/19/spogady-tankista-zahysnyka-dapu/>

Жирохов М. Олександр Лавренко // Народний Герой України. URL: <https://uaheroes.com/story/oleksandr-lavrenko/>

ЛУЖЕВСЬКИЙ РУСЛАН МИХАЙЛОВИЧ

Лужевський, Руслан Михайлович (31.08.1975, с. Волошинівка Баршівського району Київської області, тепер Україна — 05.05.2014, м. Слов'янськ Донецької області, Україна; похований 07.05.2014 у рідному селі) — військовослужбовець, майор (посмертно) Служби безпеки України (СБУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2014, посмертно).

Закінчив місцеву середню школу (тепер Волошинівський ліцей імені Героя України Р. Лужевського).

Працював оператором промислово-комерційного підприємства «Молнія» (1992–1993), слюсарем (1993–1996, із перервою; усі — с. Баршівка Київської області).

1993–1995 — строкова служба в Збройних сил України (ЗСУ), гранатометник, заступник командира взводу — командир відділення в/ч А0223 (м. Кременчук Полтавської області).

Працював 1997–2000 інспектором охорони комерційно-промислової фірми «Корн ЛТД», охоронцем ТОВ «Макандр», менеджером виробничо-комерційної фірми «Метл» (усі — м. Київ).

Займався спортом (боксом, рукопашним боєм). Організував спортклуб у с. Волошинівці.

Від 08.2000 — на оперативних посадах у Центрі спеціальних операцій ЦСО «А» («Альфа») СБУ.

Після закінчення Національної академії Служби безпеки України, продовжив службу в СБУ.

2007 у складі спеціальної групи здійснював заходи з безпеки Посольства України в Республіці Ірак та охорони дипломатів під час їхнього

пересування по території країни перебування. Брав участь у спецоперації з визволення українських моряків із полону сомалійських піратів, затримання озброєних злочинців.

Від 01.2013 — консультант-експерт 1-го відділу 4-го управління (Міжнародний центр спеціальної підготовки) Центру спеціальних операцій боротьби з тероризмом, захисту учасників кримінального судочинства та працівників правоохоронних органів СБУ.

Майстер спорту України з кульової стрільби (входив до п'ятірки кращих стрільців). Багаторазовий учасник, призер міжнародних, всеукраїнських і київських турнірів із кульової стрільби.

Майстер спорту з рукопашного бою.

Займався парашутним спортом, виконав понад 1200 стрибків із парашутом.

3 весни 2014 капітан Лужевський брав участь в антитерористичній операції на Сході України (АТО).

Загинув 05.05.2014.

Залишили дружина та два сини.

05.05.2014 отримав бойове завдання — у складі моторизованої групи бійців ЦСО «А» СБУ, Міністерства внутрішніх справ, ЗСУ забезпечити «зелений коридор» для колони українських військових, яка вирушала для звільнення від терористів м. Слов'янська.

Поблизу с. Семенівки (тепер Краматорського району Донецької області) на залізничному переїзді потрапили під обстріл (із трьох боків). Бій тривав понад годину. Лужевський виніс пораненого військовослужбовця з-під вогню, надав йому медичну допомогу. Отримав численні поранення, продовжував вести вогонь, прикривав побратимів. Загинув від поранень на місці бою. У цьому бою загинув полковник СБУ Герой України (посмертно) О. Аніщенко.

Срібний призер чемпіонату України з практичної стрільби з пістолета в класі «Серійний» (2013).

Орден Богдана Хмельницького III ступеня (20.06.2014, посмертно).

За вияткову мужність, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність

військовий присязі, присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (03.11.2014, посмертно).

Нагрудний знак «За відвагу» (2014, посмертно), «Хрест Доблесті» II ступеня.

На його честь випущено художній маркований конверт із серії «Героям Слава!» («Укрпошта», 2015); названо навчальний курс Національної академії СБУ (2015) та провулок у м. Києві (2016).

Щороку співробітники «Альфа» проводять турнір із тактичної стрільби, присвячений пам'яті Героя України Р. Лужевського.

2014 встановлено пам'ятний знак на центральній площі с. Волошинівки та меморіальну дошку на фасаді ліцею (тепер Волошинівський ліцей імені Героя України Р. Лужевського), 2017 перейменовано спортивний комплекс «Легенда».

23.05.2015 у с. Семенівці відкрито пам'ятник військовослужбовцям, які загинули на околицях м. Слов'янська. 11.05.2017 відбулося урочисте відкриття оновленого пам'ятника, на якому увічнено імена 5 воїнів.

Портрет Лужевського вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 1, ряд 3, місце 1).

Додатково

У травні 2014 мав представляти СБУ на міжнародних змаганнях у США.

Унаслідок бою 05.05.2023 два військовослужбовці загинули, 18 отримали поранення.

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 543/2014 від 20 червня 2014 р. // Президент України. 2014. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5432014-17386>

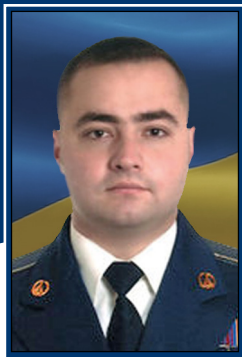
Про присвоєння Р. Лужевському звання Герой України: Указ Президента України № 839/2014 від 3 листопада 2014 р. // Президент України. 2014. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8392014-17956>

Література

На Донецчині вшанували пам'ять загиблих героїв, які у 2014 році звільняли захоплений терористами Слов'янськ // АрміяInform. 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/05/05/na-donechchyni-vshanuvaly-pamyat-zagyblykh->

geroyiv-yaki-u-2014-rocz-zvilnyaly-zahoplenyj-terorystamy-slovyansk/
Лужевський Руслан Михайлович // Національна академія Служби безпеки
України. URL: <https://academy.ssu.gov.ua/ua/101-luzhevskiy-ruslan-mihaylovich-nazavzhdi-v-stroyu>
Лужевський Руслан Михайлович // Служба безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/nashi-heroi/Luzhevskiy-Ruslan-Mykhailovych>
На Донеччині вшанували пам'ять перших Героїв, які загинули під час АТО
у 2014-му // АрміяInform. 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/04/14/na-donechchyni-vshanuvaly-pamyat-pershyh-geroyiv-yaki-zagynuly-pid-chas-ato-u-2014-mu/>

МАЙБОРОДА ДМИТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Майборода, Дмитро́ Олексáндрович (17.04.1980, м. Небіт-Даг Красноводської області, тепер Туркменістан — 14.07.2014, с. Давидо-Микільське, тепер Довжанського району Луганської області, Україна; похований 29.09.2014 у м. Вінниці) — військовий льотчик 1-го класу, підполковник (посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), Герой України (2014, посмертно).

1997 закінчив загальноосвітню школу № 26 у м. Вінниці, 2001 — Харківський інститут Військово-Повітряних Сил (тепер Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба).

10.2001–11.2002 — начальник тропосферної радіорелейної станції в/ч А4469 (сmt Стрижавка, тепер селище Вінницького району Вінницької області).

2002 закінчив Державну льотну академію України (тепер Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету, м. Кропивницький). Потім служив у транспортній авіаційній ескадрильї 456-го окремого гвардійського змішаного авіаційного полку.

11.2002–12.2003 — помічник командира корабля авіаційного загону транспортної авіаційної ескадрильї 456-го окремого гвардійського змішаного авіаційного Волгоградського ордена Червоного Прапора полку Військово-Повітряних Сил ЗСУ (в/ч А1205, с. Гавришівка Вінницького району Вінницької області).

Служив на різних посадах: помічник командира корабля авіаційного загону авіаційної ескадрильї (грудень 2003 — серпень 2005), командир корабля авіаційного загону авіаційної ескадрильї (серпень 2005 — травень 2007), командир авіаційного загону (пошуково-рятувального

та санітарно-транспортного забезпечення) авіаційної ескадрильї (травень 2007 — березень 2008), командир авіаційного загону авіаційної ескадрильї (березень 2008 — березень 2011), від березня 2011 — начальник служби безпеки польотів (усі — в/ч А1231, с. Гавришівка).

3 травня 2014 брав участь в антитерористичній операції на Сході України (АТО). Як командир екіпажу літака АН-26 (борт № 19) травень — липень 2014 виконав 35 бойових вильотів у зону АТО (здійснення авіаційно-транспортного забезпечення, перебазування повітряним ешелonom особового складу, інженерно-технічного майна авіаційних частин на аеродроми базування, аеромедичної евакуації поранених і хворих та десантування парашутним способом озброєння, матеріально-технічних засобів та гуманітарних вантажів). Перевіз 750 військовослужбовців та 28 000 кг вантажу, провів десантування парашутним способом 54 800 кг озброєння, матеріально-технічних засобів та гуманітарних вантажів у райони дислокації підрозділів ЗСУ. Завдяки високій професійній підготовці, як командир корабля, забезпечив виконання особовим складом екіпажу літака поставлених бойових завдань.

Проживав із родиною в м. Вінниці.

Загинув у результаті авіатрощі біля с. Давидо-Микільського. Перепохований (після аналізу тесту ДНК).

Залишилися батьки, сестра та дружина.

14.07.2014 під час виконання бойового завдання з десантування вантажів парашутним способом у районі проведення АТО літак Ан-26 (командиром екіпажу якого був майор Майборода) був атакований ворожою керованою ракетою типу «повітря — повітря» на висоті 6 500 м. У результаті ураження лівий двигун та електрообладнання літака відмовили, у корпусі фюзеляжу з'явилася пробоїна, відбулося різке задимлення салону літака. Зусилля екіпажу щодо флюгерування лівого двигуна результатів не дали (літак одразу почав завалюватися на ліве крило). Командир корабля намагався вирівняти траєкторію польоту літака та уникнути звалювання його в штопор для надання можливості екіпажу покинути літак, який вже почав втрачати керованість. Шестеро членів екіпажу за наказом командира покинули літак. Майор утримав Ан-26 у повітрі та дав змогу підлеглим безпечно евакуюватися. Сам

загинув, не встигнувши скористатися засобами аварійного порятунку. Разом із Майбородою загинув підполковник Д. Шкарбун (1977; тепер Росія — 2014; Україна).

За виняткову мужність і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності Української держави, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (04.12.2014, посмертно).

Присвоєно військове звання підполковник (17.04.2015, посмертно).

Відзнаки Міністерства оборони України: медалі «15 років Збройним силам України», «За сумлінну службу» III ступеня.

Меморіальні дошки Майбороді відкрито на фасадах: школи № 26 у м. Вінниці (30.04.2015); будівлі Товариства сприяння обороні України у м. Вінниці (14.06.2016).

«Укрпошта» 2015 випустила маркований конверт із серії «Героям Слава!», присвячений Майбороді.

2015 відкрито пам'ятний комплекс загиблим на Сході льотчикам літака Ан-26 № 19 Майбороді та Д. Шкарбуну на території військової частини (с. Гавришівка).

На території музею Повітряних Сил (ПС) ЗСУ встановлено погруддя Майбороди (20.08.2015, м. Вінниця).

Літаку Ан-26 (борт № 35) 456-ї гвардійської бригади транспортної авіації ПС ЗСУ присвоєно ім'я Героя України Д. Майбороди (18.11.2015).

На його честь названо вулицю у м. Вінниці (25.12.2015).

На території Національного університету оборони України імені Івана Черняховського (тепер Національний університет оборони України, м. Київ) встановлено стелу з іменем Героя України.

Від 23.08.2019 456-та бригада транспортної авіації імені Дмитра Майбороди.

Вінницькому ліцею № 26 присвоєно ім'я Героя України Д. Майбороди (2022).

Портрет вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Київ (секція 1, ряд 6, місце 36).

Додатково

Мати, Тетяна Майборода, самостійно поїхала на окуповану територію Луганської області, знайшла могилу льотчиків та привезла їх тіла до м. Вінниці.

Джерела

Про присвоєння Д. Майбороді звання Герой України: Указ Президента України № 917/2014 від 4 грудня 2014 р. // Президент України. 2014. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/9172014-18061>

Про присвоєння імені Майборода літаку Ан-26 (бортовий № 35) 456-ї гвардійської бригади транспортної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України: Указ Президента України № 647/2015 від 18 листопада 2015 р. // Президент України. 2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6472015-19567>

Про присвоєння почесних найменувань військовим частинам Збройних Сил України та уточнення деяких найменувань: Указ Президента України № 618/2019 від 22 серпня 2019 р. // Президент України. 2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6182019-29185>

Література

Случ Н. Переравний політ // Україна — нова епоха. Київ : Українська конфедерація журналістів, 2015. С. 16–17. URL: <https://who-is-who.ua/main/page/nlu7/6/669>

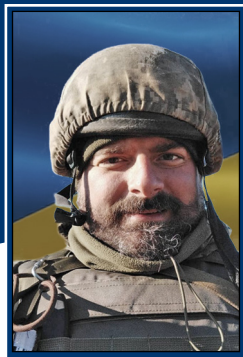
Герої війни в повітрі: останній політ підполковника Майборода // Рубрика. 2019. URL: <https://rubryka.com/article/geroyi-vijny-v-povitri-ostannij-polit-pidpolkovnyka-majborody/>

Олехнович А. Дмитро Майборода сьогодні відзначав би 41-й День народження // АрміяInform. 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/04/17/dmytro-majboroda-sogodni-vidznachav-by-41-j-den-narodzhennya/>

Федоренко О. «Понад усе мріяв літати»: спогади про Героя України Дмитра Майбороду // Суспільне. Новини. 2021. URL: <https://suspilne.media/123127-ponad-use-mriav-litati-spogadi-pro-geroa-ukraini-dmitra-majborodu/>
Ім'ям Дмитра Майбороди: вінничани проголосували за увічнення подвигу Героя України у назві ліцею № 26 // Вінницька міська рада. 2022. URL: <https://www.vmr.gov.ua/im-iam-dmytra-majborody-vinnichany-proholosuvaly-za-uvichnennia-podvyhu-heroia-ukrainy-u-nazvi-litseiu-o26>

Майборода Дмитро Олександрович // Книга пам'яті полеглих за Україну. Вінницька область. Кн. 1: 18.02.2014 — 23.02.2022. Вінничани, які загинули у боротьбі за суверенітет України: учасники Революції Гідності та російсько-української війни. Вінниця : ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», 2023. С. 147–148.

МАКСИШКО ДЕНИС КОСТЯНТИНОВИЧ

Максишко, Денис Костянтинівич (11.09.1982, м. Запоріжжя, тепер Україна — 14.03.2022, с. Правдине Миколаївського району Миколаївської області, Україна; похований 17.03.2022 у с. Визирці, тепер Одеського району Одеської області, Україна) — юрист, військовослужбовець, старший лейтенант Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (посмертно, 2022).

Народився в сім'ї викладачів середньої та вищої шкіл.

Закінчив Запорізьку гімназію № 11 з поглибленим вивченням англійської мови (1999).

Закінчив юридичний факультет Запорізького національного університету (ЗНУ, 2004), отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство», здобув кваліфікацію юриста.

Працював у м. Запоріжжі як юрисконсульт на ТОВ «РеІС» (2003–2005), ТОВ «СІЧ-ІНЖИНІРИНГ» (2006–2012).

З 2012 проживав у смт Чорноморському (тепер селище Одеського району Одеської області). Працював консультантом з юридичних питань на ТОВ «ГІС-РУДА», у «Кінному Домі Конго» в с. Визирці (2012, 2013; усі — Одеська область).

Учасник Революції гідності. З початку російсько-української війни вступив до лав Самооборони м. Одеси (2014).

2015 прийнятий у Добровольчий Український Корпус (ДУК) «Правий Сектор», де проходив навчання та службу. Переведений у Службу безпеки «Правого Сектору», наприкінці року вийшов із лав ДУК.

2016 вступив у 5-й окремий батальйон Української Добровольчої Армії (офіційно оформлена із грудня 2015), де проходив вишкіл та

службу. Від серпня 2016 повернувся до роботи на ТОВ «ТІС-РУДА» та «Кінному Домі Конго», проживав у смт Чорноморському.

На службі в лавах ЗСУ (від 19.01.2017) пройшов навчання на Курсах військової підготовки осіб сержантського (старшинського) складу з вищою освітою у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, отримав офіцерське звання.

Проходив службу в бригадній артилерійській групі 28-ї окремої механізованої бригади (від 2019 — імені Лицарів Зимового Походу) оперативного командування «Південь» (травень 2017 — березень 2022). Обіймав посади старшого навідника, згодом командира відділення гаубичного самохідно-артилерійського взводу гаубичної самохідно-артилерійської батареї; начальника розвідки штабу самохідного артилерійського дивізіону, командира самохідного артилерійського взводу-старшого офіцера на самохідній артилерійській батареї; командира самохідної артилерійської батареї самохідного артилерійського дивізіону.

Протягом 2017–2021 4 рази брав участь у бойових діях у зоні антитерористичної операції на Сході України.

14.03.2022 під керівництвом Максишка під час контрнаступу ЗСУ в районі с. Прибузького (Миколаївської області) військові знищили російський блокпост і частину особового складу ворога, вивели з ладу техніку ворога. Під час переміщення в район запасних вогневих позицій потрапили під обстріл ворожої артилерії.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (26.03.2022, посмертно).

Почесний нагрудний знак Головнокомандувача ЗСУ «За досягнення у військовій службі» II ступеня (25.02.2021).

Козацький хрест II ступеня та III ступеня (17.02.2020).

Нагрудний знак «Знак Пошани» (16.01.2019).

Відзнака Президента України «За участь в антитерористичній операції».

Нагрудні знаки «Учасник АТО», «Ветеран війни».

Додатково

Закінчив Запорізьку дитячу музичну школу № 1 з фаху «Ударні інструменти духового відділення». Один із засновників рок-гурт «ПроРок».

Захоплювався лицарськими турнірами, брав участь у боях-реконструкціях. Один із засновників та учасник Запорізького клубу історичного фехтування і моделювання «Василиск».

Захоплювався іпотерапією, пройшов навчання.

Залишилися мама, дружина. Виховував сина дружини від першого шлюбу.

«Виконуючи бойові завдання під постійним вогневим впливом артилерії та авіації противника, проявляв особисту мужність та героїзм, вміло керуючи підлеглим підрозділом, завдаючи вогневого ураження по російським загарбникам. Завдяки рішучим діям, умілому управлінню та вчасному прийняттю рішення, завдав потужного вогневого ураження по позиціях загарбників, знищивши блокпост противника, вивівши з ладу техніку та знищивши чисельну кількість особового складу противника. Але під час переміщення в район запасних вогневих позицій, потрапивши під масивний артилерійський обстріл російських загарбників героїчно загинув»

Цит. за: Командиру батареї САУ 28-ї ОБр Денису Максишко посмертно присвоєно звання Героя України // Цензор.Нет. 2022. URL: <https://censor.net/ua/n3329126>

Д. Максишко із дружиною А. Вольською. Березень 2022 р.

Джерело

Про присвоєння звання Герой України: Указ Президента України № 179/2022 від 26 березня 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1792022-41865>

Література

Випускник ЗНУ, старший лейтенант Денис Максишко посмертно удостоєний звання Героя України та нагороджений орденом «Золота Зірка» // Запорізький національний університет. 2022. URL: https://www.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=56494&lang=ukr&news_code=vipusknik-znu--starshij-lejtenant-denis-maksishko-posmertno-udosto--nij-zvannya-geroya-ukrayini-ta-nagorodzhenij-ordenom---zolota-zirka-

Задверняк Н. Старший лейтенант Денис Максишко: жив як лицар, помер як герой // АрміяInform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/04/07/starshij-lejtenant-denis-maksyshko-zhyv-yak-lyczar-pomer-yak-geroj/>

Командиру батареї САУ 28-ї ОБр Денису Максишко посмертно присвоєно звання Герой України // Цензор.Нет. 2022. URL: <https://censor.net/ua/n3329126>

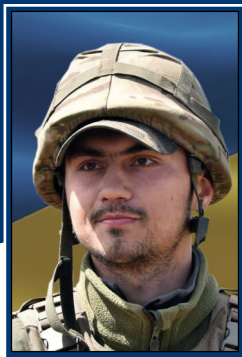
Зятюк С. «Був взірцем мужності»: теплі спогади про загиблого Героя України Дениса Максишка // 24 канал. 2022. URL: https://24tv.ua/buv-vzirtsem-muzhnosti-tepli-spagadi-pro-zagiblogo-geroya-ukrayini_n1938451

Конторських І. «Денис просив розвіяти його прах над Хортицею, аби бути вільним навіть після смерті». Історія українського артилериста, який загинув на війні // Експрес. 2022. URL: <https://expres.online/zhittevi-istorii/denis-prosiv-rozviyati-yogo-prakh-nad-khortitseyu-abi-buti-vilnim-navit-pislya-smerti-istoriya-ukrainskogo-artilerista-yakiy-zaginuv-na-viyni>

Пода О., Філоненко Е. «Я до кінця не розумію, що він не повернеться...»

Розповідь Наталії Максишко, яка втратила на війні єдиного сина // Суспільне новини. 2022. URL: <https://suspilne.media/478141-a-do-kinca-ne-rozumiu-so-vin-ne-povernetsa-rozpovid-natalii-maksisko-aka-vtratila-na-vijni-edinogo-sina/>

МАТВІЙВ ТАРАС ТАРАСОВИЧ

Матвійв, Тарас Тарасович (18.02.1989, с. В'язівне, тепер Камінь-Каширського району Волинської області, Україна — 10.07.2020, поблизу с. Троїцького, Северодонецький район, Луганська область, Україна; похований 15.07.2020 в м. Жидачеві, Львівська область) — журналіст, письменник, громадський діяч, волонтер, військовослужбовець, лейтенант (2020, посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України, операції Об'єднаних сил), Герой України (2020, посмертно). Член Національної спілки журналістів України (з 2017).

2006 закінчив Жидачівську загальноосвітню школу № 1 (тепер Жидачівській ЗЗСО I–III ступеня № 1 ім. Героя України Тараса Матвійва). 2011 здобув ступінь магістра за спеціальністю «журналістика» у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Працював кореспондентом телерадіокомпанії «Ера» (2011–2012), телеканалу «ТВі» (2012–2013) у м. Києві. Вів блоги в низці видань, зокрема, «Дивись.Інфо», «LB.ua», «Львівська мануфактура новин».

Мешкав у м. Жидачеві Львівської області.

Із 22.11.2013 — учасник Революції гідності (у складі 3-ї сотні Самооборони Майдану).

Громадський, політичний діяч. Від початку російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України) займався волонтерською діяльністю. Співзасновник і координатор «Пошукової ініціативи Майдану» — волонтерської організації, що розшукувала людей, зниклих під час Революції гідності; член громадської організації «Українська галицька асамблея» (2014, м. Львів); засновник громадської

Матвій на Майдані з перших днів Революції гідності

організації «Народний легіон» (2015, м. Жидачів), серед завдань якої — допомога українським воїнам у зоні бойових дій на Сході України, поширення волонтерського руху в регіоні, просвітницька робота, військово-медичні тренування тощо.

2015 доброволець у складі окремої добровольчої чоти «Карпатська Січ» (2015–2016 у складі ЗСУ). Воював поблизу сіл Пісків, Водяного та Первомайського (усі — тепер Покровського району Донецької області).

2015 депутат Жидачівської районної ради від Української Галицької партії. Організатор військово-патріотичних вишколів та Удеч-фесту «Івана Купала», доброчинних ярмарків, боровся із незаконною вирубкою лісів (ініціатива «Стоп лісоцид») і гральним бізнесом у регіоні. За його ініціативи було відновлено футбольний клуб «Авангард» (м. Жидачів), побудовано кілька дитячих та спортивних майданчиків у місті.

Перервав депутатську діяльність та вступив 09.2018 на річні курси лідерства до Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Військову службу розпочав у серпні 2019 на посаді командира взводу 3-го мотопіхотного батальйону «Воля» 24-ї окремої механізованої бригади імені короля Данила оперативного командування «Захід» Сухопутних військ Збройних сил України поблизу м. Мар'їнка Донецької області. Виконував завдання на взводному опорному пункті в Луганській області. Позивний — «Сармат».

Остання ротація в зону операції Об'єднаних сил тривала з початку 04.2020.

Загинув 10.07.2020 від множинних осколкових поранень.

Прощання із військовослужбовцем відбулося 14.07.2020 на майдані Незалежності в м. Києві та в Гарнізонному храмі Святих Апостолів Петра і Павла в м. Львові, 15.07.2020 в м. Жидачеві.

Залишилися батьки.

Взвод під командування Матвіїва тримав оборону на опорному пункті передової лінії оборони поблизу с. Троїцького (Севєродонецького району Луганської області). 10.07.2020 відбувся ворожий мінометний обстріл українських позицій. Врятував побратимів, які опинились під обстрілом у вогняній пастці, витягнувши їх у безпечне місце.

За героїзм і особисту мужність, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (13.07.2020, посмертно).

Кавалер ордена «Хрест Героя» (28.07.2023, посмертно).

Нагороджений Народною подякою Штабу національного спротиву «Євромайдану» (06.03.2014); відзнакою «За заслуги» Всеукраїнської громадської організації «Спілка ветеранів та працівників силових структур України “Звитяга”» (01.07.2016); Всеукраїнською недержавною відзнакою «Волонтерська премія 2021 року» (2021, посмертно).

Іменем Матвіїва названо проспект у м. Жидачеві (2021), вулицю в селищі Любешів Камінь-Каширського району Волинської області (2023).

Меморіальну дошку на честь військовослужбовця встановлено на фасаді Жидачівської школи № 1 (27.11.2020), інформаційну дошку — на стіні факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (06.12.2021).

На території школи в с. Троїцькому споруджено меморіальний пам'ятник (31.10.2020), який під час окупації російськими військами знищено (2022).

2021 Громадська організація «Народний легіон» започаткувала Військово-патріотичний вишкіл «Військова школа імені Героя України Тараса Матвіїва» у м. Жидачеві.

При ОЗЗСО «Любешівський ліцей» Любешівської селищної ради Волинської області організовано Курінь імені Тараса Матвіїва (курінь-осередок національно-патріотичного виховання).

2023 засновано Громадську організацію «Лицар імені Героя України Тараса Матвіїва» (м. Жидачів).

2022, 2023 відбулися конкурси журналістських робіт імені Героя України Тараса Матвіїва (у межах Регіональної програми сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Львівській області).

Про Матвіїва знято документальні фільми: «Воїн» (режисер О. Василевський), «Гідний ранкового сонця» (режисер О. Огоновська; обидва — 2021), короткометражний художньо-документальний фільм «Жити треба вміти» (режисер К.-С. Кунгурова, 2022).

Додатково

Батько — офіцер Міністерства внутрішніх справ України (у запасі), мати — педагог, поетеса.

Після смерті Матвіїва рідні знайшли на його нетбучі та в теці неопубліковані вірші, роздуми та есе. Батьки, Валентина та Тарас Матвіїви, видали два томи творів сина — «Мої думки. Ритмопроза» (2022) і «Мої думки. Проза» (2023).

Матвіїв написав у нетбучі 51 мрію. Перша з них — це «Перемога: Крим і Донбас».

«Будьте гідними ранкового сонця!»

Цит. за: Матвіїв Тарас. Мої думки. Ритмопроза. Львів : Колір ПРО, 2022. С. 9.

«Коли мене запитає нащадок, що я робив у ті страхітливі миті, я знатиму, що відповісти. Щонайменше — не стояв осторонь. Тож мені не соромно. А вам?»

Цит. за: Допис на особистій сторінці Матвіїва у фейсбуці (21.11.2019).

«Прошу. Не віддавайте свою свободу і права через паніку та страх. Потім їх доведеться повертати кров'ю».

Цит. за: Допис на особистій сторінці Матвіїва у фейсбуці (11.04.2020).

«Тисяча готових не врятує мільйон знеохочених. Нам не вистояти пожертвою одиниць» (01.03.2019).

Цит. за: Матвій Тарас. Мої думки. Проза. Львів : Колір ПРО, 2023. С. 213.

«Ми ще маємо неповторний шанс перетворити Майдан на сучасну українську Агору» (03.06.2014).

Цит. за: Матвій Тарас. Мої думки. Проза. Львів: Колір ПРО, 2023. С. 192.

«Я — молодий українець, я є новий народ!

У новій білій Хаті я чистих дітей випрошу в Бога» ...

«Заклик до сердець молодих українців: годі животіти! Час думати! Настала пора боротьби!» (08.12.2010).

Цит. за: Матвій Тарас. Мої думки. Проза. Львів : Колір ПРО, 2023. С. 51.

«На рожевому коні буття

Не мчатиму до спокою життя.

Хай лиш ідуть за мною

Готові до смертного бою».

Цит. за: Матвій Тарас. Мої думки. Ритмопроза. Львів : Колір ПРО, 2022. С. 76.

«Смерть прийде, коли я стоятиму на повен зріст».

Цит. за: Матвій Тарас. Мої думки. Ритмопроза. Львів : Колір ПРО, 2022.

С. 156.

Головний сержант взводу Р. Виксюк: «Почався мінометний обстріл наших позицій, до цього по нас працювали великокаліберні кулемети. Я був у бліндажі, як у нього потрапила міна. Зі мною були ще двоє хлопців. У мене почало паморочитися в голові від густого, гарячого та їдкого диму, інший вже знепритомнів, третій намагався знайти вихід і щось кричав. Тоді Тарас Тарасович прийшов нам на допомогу. Першим витягнув непритомного, потім мене врятував, третій зміг вийти сам. Далі командир рушив до інших позицій, по яких ворог вів прицільний обстріл. У цю мить у двох метрах від нього прилетіла міна 120-го калібру — і від множинних осколкових поранень він загинув. Це велика втрата для нас, для бригади, для війська і для України. Я пишаюся, що у моєму житті була така людина».

Цит. за: Агеев А. Герою України Тарасові Матвійу відкрили меморіал у Троїцькому // АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/10/31/geroyu-ukrayiny-tarasovi-matviyivu-vidkryly-memorial-u-troyiczkomu/>

Валентина Матвіїв (мама): «Тарас казав, що війна буде тривати довго. Адже є дуже багато чинників — відіграють роль керманичі, але він завжди повторював, що не може бути миру самого по собі — він або буде перемогою, або поразкою. Якщо Україна вибере поразку — ці всі смерті, каліцтва та зруйновані родини будуть марними. Він про це навіть не хотів думати.

Цит. за: Квасневська Д. Врятував бійців ціною життя або феномен Тараса Матвіїва: відверта розповідь матері Героя України // 24 канал. 2021.
URL: https://24tv.ua/vryatuvav-biytsiv-tsinoyu-zhittya-fenomen-tarasa-ukrayina-novini_n1755771?fbclid=IwAR3MoKTQ3lmP-7Gs-R6Z6Nif0AISLReCmKJQDucwbRtS1CBuwXb4hWL3Kms

Твори

Зниклі революціонери: проміжні результати // LB.ua. 2014. URL: https://lb.ua/blog/taras_matviiv/276238_znikli_revolutsioneri_promizhni.html
Мої думки. Ритмопроза. Львів : Колір ПРО, 2022. 184 с.
Мої думки. Проза. Львів : Колір ПРО, 2023. 264 с.

Джерело

Про присвоєння звання Герой України: Указ Президента України № 271/2020 від 13 липня 2020 р. // Президент України. 2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2712020-34357>

Література

Агєєв А. Герою України Тарасові Матвіїву відкрили меморіал у Троїцькому // АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/10/31/geroyu-ukrayiny-tarasovi-matviyivu-vidkryly-memorial-u-troyiczkomu/>
Бурлакова В. «Почалося щось страшне»: загиблий офіцер ЗСУ Тарас Матвіїв під обстрілом виносив побратимів із бліндажа, який загорівся // Цензор.Нет. 2020. URL: https://m.censor.net/ua/resonance/3207590/pochalosya_schos_strashne_zagyblyyi_ofitser_zsu_taras_matviyiv_pid_obstrilom_vynosyv_pobratymiv_iz_blindaja?mibextid=xfxF2i&fbclid=IwAR1ecIS7hpOcdHXBOimPbkyN5FZL_jyOEczdbVppBUDBlDVbLZq5OwZyZc
Гудзь А., Задубінна Я. У столиці попрощалися із загиблим Героєм України Тарасом Матвіївим // АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/07/14/u-stolyczi-poproshhalysya-iz-zagyblym-geroyem-ukrayiny-tarasom-matviyivym/>
Мама Тараса Матвіїва на 40 днів по загиблі сина: На першому місці у великому списку його мрій була Перемога, Донбас і Крим // Новинарня. 2020. URL: <https://novynarnia.com/2020/08/17/mama-tarasa/>
Семків В. Столітній подвиг Сармата. Пам'яті Тараса Матвіїва // Новинарня. 2020. URL: <https://novynarnia.com/2020/12/02/stolitniy-podvyh-sarmata/>
Сус С. «Тарас Матвіїв був українцем у своїй країні і ми мусимо продовжити його свідчення і героїзм» // Синод єпископів Української Греко-Католицької

Церкви. 2020. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/vladyka-stepan-sus-taras-matviyv-buv-ukrayntsem-u-svoyy-krayni-i-my-musymo-prodovzhyty-yogo-svidchennya-i-geroyzm-3583/>

Бурлакова В. Мама Героя України Тараса Матвіїв: «Останні обійми, останній синівський поцілунок... Ми були у масках і рукавицях. Так захотів Тарас, він хвилювався за нас. Останні дотики — через гумові рукавички і маски» //

Цензор.Нет. 2021. URL: https://m.censor.net/ru/resonance/3248213/mama_geroya_ukrani_tarasa_matvva_ostann_obyimi_ostanniy_sinivskiy_potslunok_mi_buli_u_maskah_rukavitsyah?fbclid=IwAR2-9KGzMSW2jxoLH6xvqUHQfnCBfx7sJ6gNRVig_e4xLDqbHcRgODbKcG2s&mibextid=xfxF2i

Квасневська Д. Врятував бійців ціною життя або феномен Тараса Матвіїв: відверта розповідь матері Героя України // 24 канал. 2021.

URL: https://24tv.ua/vryatuvav-biytsiv-tsinoyu-zhittya-fenomen-tarasa-ukrayina-novini_n1755771?fbclid=IwAR3MoKTQ3lmP-7Gs-R6Z6Nif0AISLReCmKJQDucwbRtS1CBuwXb4hWL3Kms

Чебелюк О. «Будьте гідними ранкового сонця». Тарас Матвіїв // Музей Гідності у Львові. 2021. URL: <https://dignitymuseum.blogspot.com/2021/02/normal-0-21-false-false-false-en-us-x.html>

В. П. Матвіїв, Т. І. Слободян

МОМОТ ІГОР ФЕДОРОВИЧ

Момот, Ігор Фёдорович (18.08.1965, м. Тирасполь, тепер Молдова — 11.07.2014, поблизу с. Зеленопілля, тепер Довжанського району Луганської області, Україна; похований 14.07.2014 у м. Черкасах, Україна) — військовослужбовець, прикордонник, генерал-майор (посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2019, посмертно).

Народився у сім'ї кадрового офіцера. Батько загинув, коли Ігорю виповнилося 15 років. Навчався у Черкаській загальноосвітній школі № 26 (тепер імені І. Ф. Момота).

Закінчив 1986 Свердловське вище військово-політичне танково-артилерійське училище (тепер не існує, діяло в м. Єкатеринбурзі, Росія). Проходив службу у підрозділах Середньоазіатського прикордонного округу КДБ СРСР (1986–1992). Брав участь у війні в Афганістані 1979–1989, був заступником начальника з політичної частини мінометної батареї 1 і мотоманевреної групи 47-го прикордонного загону.

1989–1990 служив помічником начальника політвідділу з комсомольської роботи Керкинського прикордонного загону (тепер юрисдикція прикордонної служби Туркменістану).

1990–1992 — заступник начальника з політичної частини Першого прикордонного загону в районі Ширам.

Повернувся в Україну. 12.06.1992 прийняв українську присягу, продовжив службу в Державній прикордонній службі України (ДПСУ) на посаді коменданта Котовського прикордонного загону (тепер Подільський прикордонний загін, Одеська область). 1997 закінчив Академію Прикордонних військ України в м. Хмельницькому (тепер Національна

академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького), 2006 — Міжрегіональну академію управління персоналом у м. Києві (заочно).

Заступник начальника оперативного управління в центральному апараті ДПСУ в м. Києві (з 1997), начальник Ізмаїльського прикордонного загону (2003–2006).

Від 12.12.2007 очолив Навчальний центр підготовки молодших спеціалістів ДПСУ (далі — НЦ ДПСУ; тепер — Навчальний центр підготовки молодших спеціалістів Державної прикордонної служби України імені генерал-майора Ігоря Момота, селище Оршанець Черкаського району Черкаської області). Реформував систему діяльності НЦ ДПСУ як міжнародного багатопрофільного поліфункціонального правоохоронного навчального центру, втілював нові підходи до навчання спеціалістів за світовими стандартами, сприяв реалізації проектів міжнародної технічної допомоги. Центр організовував спільні навчальні курси з ОБСЄ, МАГАТЕ, ООН, Місією Єврокомісії; проводив навчальні сесії як для українських прикордонників і правоохоронців, так і для представників різних служб США, Польщі, Німеччини, Швеції. На території НЦ розміщено Центральний музей ДПСУ.

З 2014 був також заступником начальника Східного регіонального управління ДПСУ.

Похований у м. Черкасах (друге міське кладовище).

Залишилися дружина, донька.

Після початку російсько-української війни (антитерористична операція на Сході України) у березні 2014 сформував та очолив мотоманеврену групу НЦ ДПСУ, яка виконувала завдання з охорони державного кордону в Донецькій і Луганській областях.

У березні — червні 2014 його підрозділ вів активні бойові дії з проросійськими терористичними угрупованнями, які намагалися перетнути кордон України з території Росії, зокрема поблизу сіл Дмитрівка та Маринівка (обидва тепер Горлівського району Донецької області) та м. Амвросіївки. Особовий склад підрозділу виявляв мужність і відданість присязі, протистояв ворогу, що значно переважав за чисельністю та озброєнням.

Завдяки вмілому керівництву Момота бійці мотоманевреної групи знищили понад 50 одиниць ворожої техніки, близько 500 терористів,

захопили арсенали зброї, озброєння та боеприпасів, зокрема російського виробництва. Успішні військові операції були проведені в районі с. Дякового (тепер Ровеньківського району Луганської області), де знищено велику колону ворожої техніки; у районі с. Дмитрівки (тепер Горлівського району Донецької області), де захоплено блокпост російських бойовиків, а згодом і колону з території Росії на чолі з офіцером Федеральної служби безпеки (ФСБ). Викрито й ліквідовано ворожу засідку, де було виявлено установки переносного зенітно-ракетного комплексу «Ігла» російського виробництва.

У районі пункту пропуску «Довжанський», ризикуючи власним життям, Момот із бойовою гранатою без запобіжної чеки утримував заручника — лідера терористів В. Болотова (1970–2017; Росія) та упродовж 2,5 годин вів переговори з проросійськими бойовиками, щоби виграти час для підходу українських військових резервів. Цими діями зберіг життя понад 40 прикордонникам, змусив відступити понад 200 озброєних терористів.

Загинув під час потужної артилерійської атаки з реактивних систем залпового вогню «Торнадо-Г» позицій опорного пункту підрозділу тактичного угруповання «Кордон» під с. Зеленопіллям. За даними Міністерства оборони України, ворог здійснював обстріл із відстані понад 15 км із боку Державного кордону з Росією. Атаку характеризують як перше безпосереднє масоване застосування регулярних військ Росії проти ЗСУ.

Присвоєно військове звання «генерал-майор» (12.07.2014, по-смертно).

За виняткову мужність, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (29.04.2019, посмертно).

Ордени Червоної Зірки (1989), Богдана Хмельницького III (2009) і II (2014) ступенів.

Медалі «За бойові заслуги» (1988), «За відзнаку в охороні Державного кордону СРСР» (1988; 1990), «Захиснику Вітчизни» (1999).

Громадська відзнака «Народний Герой України» (2017, посмертно).

Відзнаки «За заслуги перед Черкащиною» від Черкаської обласної ради (2014, посмертно), «Почесний громадянин міста Черкаси» (2016,

помертню), пам'ятний знак «За заслуги перед містом Черкаси» І ступеня (2016, помертню).

Указом Президента України П. Порошенка Навчальному гвардійському Оршанському центру підготовки молодших спеціалістів ДПСУ присвоєно ім'я генерал-майора Момота (07.10.2014).

На його честь перейменовано вулиці у с. Руській Полянці Черкаського району Черкаської області (2014), містах Харкові (2015), Ізмаїлі та Черкасах (2016), Городищі Черкаської області (2023).

07.12.2016 на Кілійському суднобудівно-судноремонтному заводі відбулася церемонія присвоєння імені та урочистий спуск теплохода Українського Дунайського пароплавства «Ігор Момот».

Погруддя І. Момота встановлено біля НЦ ДПСУ (селище Оршанець, 2015).

На площі Слави в м. Черкасах йому відкрито монумент (2016).

2015 Черкаський загальноосвітній школі № 26 присвоєно ім'я Момота, у закладі відкрито пам'ятний музей і меморіальну дошку.

2016 на фасаді Харківської загальноосвітньої школи № 88 на вулиці Генерала Момота відкрито анотаційну дошку; на фасаді будівлі управління Ізмаїльського прикордонного загону — меморіальну дошку.

Портрет Героя України вміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 1, ряд 1, місце 38).

Додатково

Під час поховання віддати останню шану Герою прийшли близько 3-х тисяч осіб.

Момот брав участь у проєкті «Наш Шевченко» (365 відеосюжетів), присвяченому 200-річчю від дня народження Кобзаря: читав вірш «Мені однаково, чи буду...».

18.08.2015 (до 50-ліття від дня народження Момота) в Оршанському НЦ ДПСУ журналіст А. Кравець презентував книгу «Генерал Момот: наш МІФ».

«Ігор Федорович був добре знайомий з війною. Адже вони зустрічалися до цього вже двічі — у Афганістані та Придністров'ї. Тому він

знав, як діяти і чого робити не можна... Він чітко знав, на які формальності можна не звертати уваги, а що тримати на неусипному контролі. Небезпека немов будила в ньому приховане чуття, яке робило із Ігоря Момота справжнього командира. Він мріяв повернути усіх, хто із ним приїхав, живими додому. При цьому себе особливо не беріг, окремої додаткової охорони не вимагав. А ось роботою із місцевим населенням опікувався особисто. Адже вважав фактор його підтримки чи не визначальним для успіху справи. Він наче мав винятковий талант визначати, як із кожною людиною потрібно повести розмову, аби швидко встановити тісний психологічний контакт... Та головним залишається інше — і своїми прижиттєвими справами, і солдатською смертю генерал Ігор Момот гуртував людей навколо себе на служіння країні. Тепер його славне ім'я неначе знамено, що спонукає на звитягу».

Цит. за: Кримський К. Момот Ігор Федорович // Державна прикордонна служба України. 2016. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/momot-igor-fedorovich/>

Координатор групи «Інформаційний спротив» Дмитро Тимчук: «З самого початку подій на Донбасі ця людина стала живою легендою... Він особисто керував багатьма успішними операціями на кордоні з протистояння російському вторгненню й тероризму. І хоча Ігор Момот не раз стикався не тільки з підступністю і хитрістю ворога, а й зрадою з боку «своїх», до останньої секунди свого життя він був щиро відданим Україні та її народові. Ця людина жила і загинула як Герой. Таким він назавжди залишиться в нашій пам'яті...».

Цит. за: Степанов М. Прощання із «Живою Легендою»: в Оршанці провели в останню путь генерала Момота // Про черк. Про це говорять Черкаси. 2014. URL: <https://procherk.info/resonance/2-cherkassy-news/25125-proschannja-iz-zhivoju-legendoju-v-orshantsi-proveli-v-ostannju-put-general-a-momota>

«Всюди, де був, доля закидала Ігоря Момота не як мандрівника, а як Воїна. Він вижив у багатьох сутичках далеко від рідної землі, а поліг, захищаючи рубежі рідної держави. Любитель історії, легенд і міфів після загибелі сам став справжньою легендою Незалежної України...».

Цит. за: Кравець А. Генерал Момот: наш МІФ. Черкаси : Третяков О. М., 2015. 95 с.

Джерела

Про присвоєння імені генерал-майора Ігоря Момота Навчальному гвардійському Оршанському орденів Суворова, Кутузова і Олександра Невського центру підготовки молодших спеціалістів Державної прикордонної служби України: Указ Президента України № 761/2014 від 7 жовтня 2014 р. //

Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761/2014#Text>
Про присвоєння І. Момоту звання Герой України: Указ Президента України
№ 176/2019 від 29 квітня 2019 р. // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/2019#Text>

Література

Степанов М. Прощання із «Живою Легендою»: в Оршанці провели в останню путь генерала Момота // Прочерк. Про це говорять Черкаси. 2014. URL: <https://procherk.info/resonance/2-cherkassy-news/25125-proschannja-iz-zhivoju-legendoju-v-orshantsi-proveli-v-ostannju-put-general-a-momota>
Кирей Р. Легендарний генерал: яким він був // Урядовий кур'єр. 2015. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/legendarnij-general-yakim-vin-buv/>
Кравець А. Генерал Момот: наш МІФ. Черкаси : Третьяков О. М., 2015. 95 с.
У Навчальному центрі Держприкордонслужби відкрили погруддя генерал-майора Ігоря Момота // Урядовий портал. 2015. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/247952389>
Кримський К. Момот Ігор Федорович // Державна прикордонна служба України. 2016. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/momot-igor-fedorovich/>
Теплохід «Ігор Момот» вирушив у плавання // Урядовий кур'єр. 2016. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/teplohid-igor-momot-virushiv-u-plavannya/>
Момот Ігор Федорович // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/16/momotigor.htm>
Момот Ігор Федорович (18.08.1965–11.07.2014) // Герої України. URL: <http://www.ukrgeroes.com.ua/MomotIF.html>

МРОЧКО КОСТЯНТИН ВАСИЛЬОВИЧ

Мрочко, Костянтин Васильович (09.04.1984, смт Жовтневе, тепер селище Благодатне Володимирського району Волинської області, Україна — 08.03.2022, смт Макарів, тепер селище Бучанського району Київської області, Україна; похований 11.11.2023 у рідному селищі) — військовослужбовець, танкіст, солдат Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2022, посмертно).

Закінчив професійне технічне училище, здобув спеціальність кухаря.

2003 проходив строкову службу в танкових військах.

Заочно 2009 закінчив Національний університет харчових технологій (м. Київ). Працював будівельником.

Від квітня 2014 мобілізований. Брав участь в антитерористичній операції на Сході України (АТО), був танкістом-навідником у першому батальйоні 51-ї окремої механізованої бригади (51 ОМБр). Після розформування бригади залишився служити в новоствореній 14-й ОМБр (від 2019 — імені князя Романа Великого). Служив у складі танкового екіпажу «Лесик». Захищав блокпости в зоні АТО, брав участь у боях за м. Дебальцеве Донецької області.

Від 2015 працював на будівництві, екофермі-виноробні в Ізраїлі. 2021 повернувся до України.

У перші дні повномасштабного вторгнення Росії в Україну долучився до лав ЗСУ в складі 14-ї ОМБр. Боровся за звільнення Київщини, загинув у бою (згорів у танку) поблизу селища Макарове.

08.03.2022 родину сповістили про загибель. Поховати військовослужбовця вдалося лише 11.11.2023.

Залишилися мама, сестра, син.

2014 у складі екіпажу (М. Тишик, Р. Ляшко) вивів колону танків по мінному полю з оточення поблизу м. Дебальцево.

На початку березня 2022 переважаючі російські війська намагалися прорватися до м. Києва. Завдяки вмілим діям танкіста вдалося завдати окупантам важких втрат та не допустити їхнього прориву.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (14.03.2022, посмертно).

К. Мрочко: «Хлопці ділилися на тих, хто дуже непокоївся за власне життя, і на тих, хто просто змирився із тією думкою, що вже не повернеться додому. І це було дуже жахливо».

Цит. за: Учасник АТО Костянтин Мрочко про допомогу волонтерів та свою реабілітацію // БУГ. 2015. URL: <http://bug.org.ua/news/novovolynsk/yak-bijtsyam-ato-dopomahayut-osvojitys-pislya-povernennya-zi-shodu-46222/>

Мама (А. Мрочко): «Костя був дуже відчайдушним. Як виявилось потім, вони з побратимами просто йшли на противника всліпу. Коли мій син загинув, то разом з його танком був ще один. Їх обстрілювали росіяни, бронетехніка горіла. Танк Кості, на відміну від того іншого, не зірвався, в середині не було боєприпасів. Та це не врятувало його життя».

Цит. за: Денисенко Т. Пам'ять про нього житиме у вині. Історія загиблого танкіста, який повернувся з Ізраїля захищати Батьківщину // Українська правда. 2023. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/06/7/254707/>

Джерело

Про присвоєння звання Герой України: Указ Президента України № 127/2022 від 12 березня 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1272022-41661>

Література

Екіпаж з жителем Жовтневого вивів колону українських танків із Дебальцевого // БУГ. 2015. URL: <https://bug.org.ua/news/novovolynsk/ekipazh-z-debaltsevo>

zhytelem-zhovtnevoho-vyviv-kolonu-ukrajinskyh-tankiv-iz-debaltsevoho-26097/
Диня І. Матір солдата Алла Мрочко: «Думаю, ця війна переродить людей» // БУТ. 2016. URL: <https://bug.org.ua/interview/matir-soldata-alla-mrochko-dumayu-tsya-vijna-pererodyt-lyudej-95012/>
Лісова А. Герой Костянтин Мрочко з Волині навечно вписаний в золоту книгу Пам'яті // Волинь 2022. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/209273-heroi-kostiantyn-mrochko-z-volyni-navichno-vpysanyi-v-zolotu-knyhu-pam-iaty/>
Олехнович А. Історія Героя України танкіста Костянтина Мрочка // АрміяInform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/03/14/istoriya-geroya-ukrayiny-tankista-kostyantyna-mrochka/>
Денисенко Т. Пам'ять про нього житиме у вині. Історія загиблого танкіста, який повернувся з Ізраїля захищати Батьківщину // Українська правда. 2023. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/06/7/254707/>
Пам'яті танкіста, Героя України Костянтина Мрочка // Укрінформ. 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3746731-pamati-tankista-geroa-ukraini-kostantina-mrochka.html>

ОРЛОВ АНДРІЙ ІГОРОВИЧ

Орлов, Андрій Ігорович (29.10.1983, м. Полтава, тепер Україна — 06.09.2023, м. Берислав Херсонської області, Україна; похований 11.09.2023 в рідному місті) — менеджер, старший сержант Збройних сил України (ЗСУ), розвідник, учасник російсько-української війни, Герой України (2022).

Закінчив ліцей № 1 в м. Полтаві (2000), Полтавський національний педагогічний університет імені Володимира Короленка (2007), за фахом — викладач англійської мови. Під час навчання в університеті був учасником студентської команди Клубу веселих і кмітливих (КВК).

2006–2014 працював у міжнародних компаніях (спеціалістом із навчання персоналу «Metro Cash & Carry», менеджером проекту «Nestlé Україна» в м. Києві та ін.).

2014 пішов добровольцем до батальйону «Донбас». 2014–2016 брав участь в антитерористичній операції на Сході України (АТО) у складі батальйону «Донбас» Національної гвардії України (НГУ). Не мав військового досвіду, служив стрільцем, потім командиром відділення. Навчався в школі снайперів НГУ (2016), служив заступником командира взводу снайперів.

2017–2022 після служби в зоні АТО був перекладачем, працював у різних містах Європи.

На початок повномасштабного вторгнення військ Росії в Україну перебував у м. Багдаді (працював охоронцем в одній із міжнародних компаній). Уже 24.02.2022 розірвав контракт із корпорацією — вирішив долучитися до захисників Батьківщини. З 05.03.2022 став до лав ЗСУ для боротьби з російським агресором. Служив на посаді головного

*Президент України Володимир Зеленський вітає
Андрія Орлова із присвоєнням звання Героя України,
Херсон, 14 листопада 2022 року*

сержанта 3-го взводу 2-ї розвідувальної роти 131-го окремого розвідувального батальйону Сухопутних військ ЗСУ. Був командиром групи «Браво».

Мав позивний «Сармат». Проявив хоробрість та результативність у боях.

Від 2022 воював переважно на Херсонському напрямку.

У вересні 2022 у складі розвідувальної групи здійснював коригування вогню артилерії та авіації по скупченню сил противника в районі с. Малої Сейдеминухи Бериславського району Херсонської області. Було знищено техніку та особовий склад ворога. Брав участь у стрілецькому бою з противником, що мав чисельну перевагу. У результаті ворог зазнав втрат і відступив. Під час бою зазнав осколкового поранення вуха та шиї.

Після одужання повернувся на передову.

10.11.2022 у складі розвідувального загону брав участь у звільненні м. Снігурівки Баштанського району Миколаївської області (місто перебувало під російською окупацією від березня 2022). Особисто підняв

Державний прапор України над будівлею деокупованої районної адміністрації в м. Снігурівці (листопад 2022) та на о. Великий Потьомкінський (січень 2023) на р. Дніпро біля м. Херсона.

06.09.2023 виконував завдання розвідки на о. Козацький поблизу с. Одрадокам'янки Бериславського району Херсонської області. У бою з російськими окупантами отримав численні поранення. Помер того самого дня в Бериславській районній лікарні.

11.09.2023 поховали на Алеї героїв центрального цвинтаря м. Полтави.

У воїна лишилися мама, дружина та син.

За особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (14.11.2022). Нагороду вручив Президент України В. Зеленський 14.11.2022 в м. Херсоні під час робочої поїздки на деокуповану частину Херсонської області.

На честь Героя України перейменовано Студентський сквер імені Андрія Орлова у м. Полтаві (29.12.2023).

Додатково

Андрій Орлов став першим Героєм України, якого нагородили за звільнення м. Херсона.

З інтерв'ю А. Орлова журналістам: «Я підтримую думку, що з ворогом нема про що домовлятися. Потрібна тільки перемога військовими методами. Бо якщо домовлятимемося з ними щодо територій, будемо йти на якісь поступки — це буде війна, відкладена у часі. Якщо ми не зупинимо їх зараз, за якийсь час мій син також візьме до рук зброю і піде воювати. Я цього не хочу».

Цит. за: Пам'яті Героя України, розвідника Андрія Орлова // Головне управління розвідки Міністерства оборони України. 2023. URL: <https://gur.gov.ua/content/pamiaty-heroya-ukrainy-rozvidnyka-andriia-orlova.html>

Орлова Олена (мама загиблого Героя України): «У нього був “білий квиток”, він був частково придатний у військовий час. Він ухвалив рішення, що треба (йти на захист України). З березня 2014-го почав оформлювати документи і вже у вересні знайшов місце у батальйоні “Донбас”. Я тоді спитала: “Синку, навіщо?” А він казав: “Заради країни, заради сина”. Він хотів, щоб Україна була європейською державою...

2022-го року у нього була можливість не йти, він був далеко від країни, він був в Іраку. Міг залишитися там, але ухвалив таке рішення. Я його просила: “Синку, не треба. Тут, дивися, які черги у військомат стоять. Синку, тут вистачить”. А він каже: “Мамо, їх поки навчать. А я вже умію”. Він уже 24-го ввечері (лютого 2022-го — ред.) телефонував, що повертається. Дуже всі просили, і я, і дружина, щоб не повертався. Він: “Ні, я повинен бути там...”

Я дуже мріяла, що коли буде парад перемоги, він буде йти у першій шерензі і нести стяг. І ми всі поїдемо в Київ на цей парад перемоги, і він буде йти у цій першій шерензі».

Цит. за: Пархоменко Л. «Заради країни, заради сина»: спогади мами полтавського воїна Андрія Орлова, який загинув на війні // Суспільне. 2023. URL: <https://suspilne.media/568441-zaradi-kraini-zaradi-sina-spagadi-mami-poltavskogo-voina-andria-orlova-akij-zagynuv-na-vijni/>

Джерело

Про присвоєння А. Орлову звання Герой України: Указ Президента України № 767/2022 від 14 листопада 2022 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7672022-44813>

Література

Президент України вручив державні нагороди українським військовим, які звільняли Херсонщину // АрміяInform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/11/14/prezydent-ukrayiny-vruchyv-derzhavni-nagorody-ukrayinskym-vijskovym-yaki-zvilnyaly-hersonshhynu/>

Президент України вручив державні нагороди українським військовим, які звільняли Херсонщину // Президент України. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezydent-ukrayini-vruchiv-derzhavni-nagorody-ukrayinskim-vi-79121> Пам’яті Героя України, розвідника Андрія Орлова // Головне управління розвідки Міністерства оборони України. 2023. URL: <https://gur.gov.ua/content/pamiati-heroia-ukrainy-rozvidnyka-andriia-orlova.html>

Пархоменко Л. «Заради країни, заради сина»: спогади мами полтавського воїна Андрія Орлова, який загинув на війні // Суспільне. 2023. URL: <https://suspilne.media/568441-zaradi-kraini-zaradi-sina-spagadi-mami-poltavskogo-voina-andria-orlova-akij-zagynuv-na-vijni/>

Янченко В. В бою з російськими окупантами загинув Герой України Андрій Орлов // Цензор.нет. 2023. URL: https://censor.net/ua/news/3441895/v_boyu_z_rosiyskymy-okupantamy-zagynuv-geroyi-ukrayiny-andriyi-orlov_foto

ПІКУС ЄВГЕНІЙ МИХАЙЛОВИЧ

Пікус, Євгеній Михайлович (14.09.1979, м. Вінниця, тепер Україна — 25.08.2014, селище Талове, тепер Щастинського району Луганської області, Україна; похований 27.08.2014 у рідному місті) — військово-службовець, полковник (посмертно) Державної прикордонної служби України (ДПСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2018, посмертно).

Народився в родині кадрового офіцера.

1996 закінчив Вінницьку загальноосвітню школу № 30 (тепер Вінницький ліцей № 30 ім. Тараса Шевченка).

2001 закінчив Національну академію Прикордонних військ України ім. Богдана Хмельницького (тепер Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького). Проходив службу на різних посадах в ДПСУ в містах Харкові, Борисполі; у ініницькій, Сумській, Одеській областях. Викрив значну кількість контрабанди. Достроково присвоїли звання підполковника.

Останнім місцем служби було Східне регіональне управління ДПСУ, де Пікус був на посаді старшого офіцера з реєстрації та паспортної роботи відділу прикордонного контролю та реєстрації штабу.

З 11.07.2014 керував підрозділом, який забезпечував охорону державного кордону України в контрольно-пропускному пункті «Красна Талівка» поблизу однойменного села (тепер Щастинського району Луганської області). Організовував відновлення електромережі у селище Талове (постраждало під час обстрілу російською армією).

Загинув 25.08.2014. Похований на Алеї Героїв у м. Вінниці.

Залишились батьки, брат, сестра.

Виконував службово-бойові завдання у складі прикордонних підрозділів на zagrożених ділянках державного кордону та неодноразово брав участь у бойових зіткненнях. Під час одного із ворожих обстрілів снаряд влучив до спостережного українського пункту та поранив військовослужбовця. Пікус із побратимом під обстрілами евакуювали пораненого бійця з 15 метрової висоти.

27.07.2014 підрозділ під його керівництвом відбив атаку російської диверсійно-розвідувальної групи (ДРГ) без втрат.

28.07.2014 Є. Пікус урятував пораних під час мінометного обстрілу полковника С. Дейнеку та підполковника Д. Цяцькуна (евакуював їх до госпітально).

25.08.2014 російська ДРГ (бл. 40 осіб) під прикриттям бронетранспортерів, бойових машин піхоти, ворожих бойових вертольотів перетнула кордон України в районі селища Талове. Пікус разом із бійцями прийшов на допомогу загону ДПСУ та вступили у бій, який тривав 2,5 години. Попри перевагу ворога в техніці, прикордонники зупинили ДРГ ціною власного життя.

Нагороджений медаллю «За військову службу Україні» (21.08.2014)

За виняткову особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі отримав звання Герой України з удостоєнням ордену «Золота Зірка» (26.04.2018, посмертно). Нагороду 27.04.2018 вручив президент України П. Порошенко рідним Є. Пікуса (під час урочистостей з нагоди до 100-річчя створення ДПСУ).

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (08.09.2014, посмертно).

Нагороджений громадською відзнакою «Народний Герой України» (01.10.2016, посмертно).

На фасаді Вінницького ліцею № 30 ім. Тараса Шевченка відкрито меморіальну дошку (20.03.2015)

На честь Є. Пікуса перейменовано вулицю у м. Вінниці (29.04.2016).

У відділі прикордонної служби «Красна Талівка» відкрили пам'ятний знак прикордонникам (за ескізом художниці Беати Куркуль), які загинули в бою 25.08.2014.

24.08.2018 Третьому прикордонному загону Східного регіонального управління ДПСУ присвоєно почесне найменування «імені Героя України полковника Євгена Пікуса».

Портрет військовослужбовця розміщений на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 3, ряд 1, місце 26).

Додатково

У дитинстві разом зі своїм братом близнюком ходили до музичної школи, захоплювались плаванням, легкою атлетикою.

У бою 25.08.2014 загинули Є. Пікус, В. Фірсов (1971–2014; Україна), О. Сороченко (1993–2014; Україна), Д. Арнаут (1976; тепер Росія — 2014; Україна).

Джерела

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 660/2014 від 21 серпня 2014 р. // Президент України. 2014. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6602014-17561>

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України № 708/2014 від 8 вересня 2014 р. // Президент України. 2014. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7082014-17612>

Про присвоєння Є. Пікусу звання Герой України: Указ Президента України № 109/2018 від 26 квітня 2018 р. // Президент України. 2018. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1092018-24050>

Література

Скрипник В. Брат-близнюк вбитого прикордонника Євгена Пікуса: «Коли ми поступили у прикордонну академію, тато на радощах... зліг у лікарню» // 20 хвилин. 2014. URL: <https://vn.20minut.ua/kriza-v-ukrayini/brat-bliznyuk-vbitogo-prikordonnika-evgena-pikusa-koli-mi-postupili-u-10412905.html>

Пікус Євгеній Михайлович // Державна прикордонна служба України. 2016. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/pikus-vgeniy-mihaylovich/>

Книга Пам'яті полеглих Героїв. Вінницька область. Т. 1. Вінниця : ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», 2023. 320 с.

Пікус Євгеній Михайлович // Книга пам'яті полеглих за Україну. URL: <https://memorybook.org.ua/19/pikus.htm>

РИДЗАНИЧ МАКСИМ ВОЛОДИМИРОВИЧ

Ридзанич, Максим Володимирович (28.12.1977, смт Коцюбинське, тепер селище Бучанського району Київської області, Україна — 20.03.2015, поблизу селища Опитного, тепер Покровського району Донецької області, Україна; похований 23.03.2015 в рідному селищі) — підприємець, спортсмен, військовослужбовець, десантник, старшина Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), захисник Донецького аеропорту, Герой України (2021, посмертно).

Навчався в Ірпінській загальноосвітній середній школі № 18 (смт Коцюбинське).

1995 вступив до Коледжу геологорозвідувальних технологій (тепер Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж геологорозвідувальних технологій» Київського національного університету імені Тараса Шевченка), який закінчив з відзнакою.

1996 перервав навчання через строкову службу в батальйоні спецпризначення Національної гвардії України (м. Сімферополь). Демобілізувався у званні гвардії старшини.

Після армії займався в школі бойових мистецтв «Пересвіт». Чемпіон України з карате, займався боксом. Спілкувався англійською мовою, вивчав французьку.

Мешкав у м. Бучі.

Працював на державній службі (на митниці) та в комерційних структурах (охоронцем). Здобув вищу юридичну освіту. Заснував та очолив охоронну фірму.

Активіст громадської організації «Нові обличчя», брав участь у громадському житті Приірпіння. Учасник Революції гідності.

Від початку російсько-української війни прагнув стати до лав захисників України, але йому відмовили в військовій мобілізації (як батькові трьох неповнолітніх дітей).

З весни 2014 — доброволець 90-го окремого аеромобільного батальйону, що перебував у складі 81-ї десантно-штурмової бригади. Під час навчання і бойового злагодження тренував бійців на Житомирському полігоні. Командир взводу снайперів 1-ї аеромобільної десантної роти.

Від жовтня 2014 на передовій, воював у м. Костянтинівці, с. Пісках (Покровського району; обидва — Донецька область). Був на ротаціях у старому й новому терміналах Міжнародного аеропорту «Донецьк» імені Сергія Прокоф'єва: уперше — із листопада до 15.12.2014, удруге — з 17.01.2015.

Після виходу з Донецького аеропорту виконував бойові завдання поблизу с. Водяного й селища Опитного (обидва — Покровський район, Донецька область). Позивний — «Адам».

Залишилися батьки, дружина, троє дітей.

В обороні Донецького аеропорту працював як розвідник, снайпер, керував снайперськими групами. Після підризу нового терміналу та його руйнування (19–20.01.2015) російські бойовики прорвалися до аеропорту. Старшина Ридзанич відволік на себе значні військові сили ворога та дав змогу частині українських воїнів урятуватися. Упродовж двох днів із групою снайперів і кулеметників утримував позицію в пожежному депо біля злітної смуги. 23.01.2015 підрозділ отримав наказ про відступ. Завдяки вмілому командуванню, професійним діям і особистій мужності Ридзанич вивів із оточення свою групу без втрат. Був останнім, хто вийшов з території Донецького аеропорту.

Уранці 20.03.2015 разом із двома бійцями взводу та розвідниками 81-ї бригади виїхав на бойове завдання проти диверсійно-розвідувальної групи противника, яку зафіксували поблизу спостережного пункту в районі селища Опитного. Під час обстеження території розділилися на групи. Наймолодший боєць взводу повідомив по радіо, що отримав поранення і бачить поблизу двох диверсантів. Ридзанич одразу пішов на допомогу, але був поранений у груди. Попри смертельне поранення, ще встиг відкрити вогонь і врятувати побратима.

За героїзм і особисту мужність, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (22.08.2021).

Кавалер ордена «За мужність» III ступеня (23.05.2015) та недержавного ордена «Народний Герой України» (31.03.2018, усі — посмертно).

Ім'ям Ридзанича названо вулицю й провулок у м. Бучі (з 2015).

Меморіальні дошки встановлено на фасадах школи, де він навчався (20.09.2015), будинку, де жив (28.12.2015, обидві — селище Коцюбинське), та будинку його бабусі й дідуся, де часто бував у дитинстві (07.04.2017, м. Бережани Тернопільської області).

Пам'яті Ридзанича присвячено всеукраїнський турнір зі змішаних єдиноборств серед професіоналів, який відбувся 03.10.2015 в м. Бучі.

Почесний громадянин м. Бучі (з 2017, посмертно).

Постать Ридзанича стала прообразом пам'ятника загиблим десантникам, який відкрили 20.01.2018 в м. Краматорську на базі 81-ї аеромобільної бригади.

У м. Бережанах створили марку з портретом Ридзанича (2022).

Ім'я захисника викарбуване на пам'ятнику воїнам-землякам, загиблим в АТО (селище Коцюбинське).

Портрет Ридзанича розміщено на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Києві (секція 6, ряд 8, місце 40).

Додатково

Під час строкової служби отримав «краповий» берет — відзнаку найкращого бійця після проходження складних кваліфікаційних випробувань.

Любив активний відпочинок. Щороку організовував походи — сплавлявся на катамаранах і байдарках, піднімався в гори в Криму й Карпатах.

Обрав позивний «Адам» на честь свого діда — кулеметника, ветерана Другої світової війни.

Анатолій Кушнірчук, військовий капелан: «Не було для «Адама» завдань, які б він не міг виконати. Він майже два місяці боронив аеропорт Донецька, чимало подивився в очі смерті. Я не раз бачив, як, відстрілюючись у Донецькому аеропорту, Максим завзято підтримував хлопців. Зі словами пісні «Нумо, браття, всі до бою...» вони мужньо тримали позиції. Якось я запитав у нього: «Максе, заради чого живеш?» Після невеликої паузи він відповів: «Якщо врятую хоча б одне людське життя, з упевненістю зможу сказати, що даремно живу на цій землі...»

Цит. за: Мороз Т. «Кіборг» Максим Ридзанич загинув рятуючи своїх побратимів // АрміяInform 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/08/24/kiborg-maksym-rydzanych-zagynuv-u-dapi-ryatuyuchy-pobratymiv/>

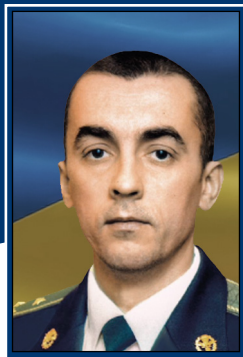
Джерело

Про присвоєння звання Герой України: Указ Президента України № 382/2021 від 22 серпня 2021 р. // Президент України. 2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3822021-39837>

Література

Київщина пам'ятає: Максим Ридзанич — взірць героя і чоловіка // Моя Київщина. 2017. URL: <https://mykyivregion.com.ua/analytics/kiyivshina-ramyataye-maksim-ridzanich-vzirec-geroya-i-cholovika>
Кіртока В. Мама загиблого бійця 90-го батальйону «кіборга» Максима Ридзанича Світлана: «Він сказав: «Я йду на війну». «Синочку, у тебе ж троє дітей!» — «Тому і йду» // Цензор.Нет. 2018. URL: <https://censor.net/ua/r3088180>
Проворний Є. «Яка війна? Ти в нас один, і в тебе троє діточок!» // АрміяInform 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/03/20/yaka-vijna-ty-v-nas-odyn-i-v-tebe-troye-ditochok/>
Мороз Т. «Кіборг» Максим Ридзанич загинув рятуючи своїх побратимів // АрміяInform 2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/08/24/kiborg-maksym-rydzanych-zagynuv-u-dapi-ryatuyuchy-pobratymiv/>

СЕНЮК ТАРАС МИХАЙЛОВИЧ

Сенюк, Тарас Михайлович (22.06.1980, м. Коломия Івано-Франківської області, Україна — 03.06.2014, с. Семенівка Краматорського району Донецької області, Україна) — військовослужбовець, десантник, полковник (2024, посмертно) Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2014, посмертно).

1997 закінчив загальноосвітню школу № 6 міста Коломиї (тепер Коломийська філія № 6 імені Героя України Тараса Сенюка Коломийського ліцею № 9). Добре знав математику, фізику, займався спортом. З дитинства мріяв стати військовим.

З 1997 у лавах ЗСУ. 2001 із відзнакою закінчив аеромобільний факультет Одеського інституту Сухопутних військ (тепер Військова академія).

Після навчання проходив службу в 13-му окремому аеромобільному батальйоні 95-ї окремої аеромобільної бригади Високомобільних десантних військ (в/ч А1910, м. Житомир) на посадах: 2001–2003 — командир аеромобільного взводу аеромобільної роти; 2003–2007 — командир аеромобільної роти; 2007–2013 — начальник штабу 13-го окремого аеромобільного батальйону. З 2013 — командир 1-го аеромобільно-десантного батальйону 95-ї окремої аеромобільної бригади Високомобільних десантних військ (в/ч А0281, м. Житомир).

Брав участь у миротворчих місіях. 2003 служив командиром механізованого розвідувального взводу в Іраку. Серед миротворчих завдань — патрулювання 150-кілометрової ділянки кордону з Іраном, несення служби на блокпостах, надання допомоги прикордонникам і

митникам на офіційному пункті пропуску «Арафат». 2007 служив у складі українського миротворчого військового контингенту в Косово.

3 квітня 2014 брав участь в антитерористичній операції на Сході України, один із перших учасників АТО, удостоєних нагороди Героя України.

03.06.2014 загинув від снайперської кулі. 06.06.2014 з Т. Сенюком прощалися в м. Житомирі, де він служив і мешкав із сім'єю. 07.06.2014 похований на Центральному міському кладовищі м. Коломиї.

У військовослужбовця залишилися батьки, дружина та донька.

02.05.2014 о 04-й годині ранку неподалік від м. Слов'янська військова колона під командуванням підполковника Сенюка, що висувалася на бойове завдання, потрапила під обстріл. Бій тривав 10 хвилин. Завдяки чітким наказам комбата і злагодженим діям особового складу вогневі точки противника були подавлені.

О 5-й годині отримав завдання взяти під контроль міст з південної частини м. Слов'янська (щоб не допустити підриву і не втратити можливості подальшого використання мосту). Поблизу селища Андріївки за 5 км до мосту потрапили у вогневу засідку, прийняли бій і витіснили терористів з блокпоста. Після відбиття противника продовжили рух у напрямку моста, де побачили юрбу з ворожо налаштованого «місцевого населення». Шляхом переговорів вдалося зайняти і взяти міст під охорону. О 14-й годині довкола зібрався антиукраїнський натовп. Сепаратисти, прибічники путінського режиму, люди з іконами на чолі зі священниками Московського патріархату, чоловіки у зелених одностроях без знаків розпізнавання заблокували військову колону. У різний спосіб погрожували й провокували оточених натовпом десанників. Закликали перейти на бік бойовиків, погрожували знищити українських військових, не випустити до гори Карачун (протилежний від м. Слов'янська бік селища Андріївки), вимагали здати зброю і залишити техніку в обмін на життя. Військові Нацгвардії та Внутрішніх військ створили живий щит між натовпом і батальйоном десанників. Тоді представники сепаратистського угруповання запропонували, що звільнять десанникам шлях, якщо ті підуть без нацгвардійців і Внутрішніх військ. Комбат був непохитним і дав чітко зрозуміти, що ні зброю, ні техніку, ні підлеглих не залишить.

Для попередження провокацій за наказом Сенюка по периметру були виставлені бійці. Командир намагався врегулювати ситуацію дипломатичними засобами з досвіду подібних переговорів в Іраку та Косово.

У відповідь на появу озброєних бойовиків за спинами цивільних Сенюк наказав зайняти кругову оборону. Бойовики відкрили вогонь, кинули у бік колони «коктейль Молотова». Підполковник залишився вірним присязі, командирське рішення йти на прорив стало зразком витримки й мужності. Завдяки чітким і вправним діям комбат зумів вивести з ворожого оточення свій підрозділ, врятував особовий склад, не допустив втрати озброєння і військової техніки. Після 23-ї години колони зайшла на гору Карачун (мала стратегічне значення через її панівну висоту над м. Слов'янськом). За цей мужній вчинок командування подало рапорт на присвоєння Сенюку звання Героя України (ще за його життя).

03.06.2014 колона сил АТО, що рухалась з м. Ізюму в район м. Слов'янська, поблизу населеного пункту Семенівка потрапила у засідку бойовиків. Колона знищила один блокпост, однак невдовзі знову потрапила під обстріл. Сенюк віддав наказ підлеглим укритися від гранатометів за бронетранспортерами, а сам із розвідувальним взводом висунувся вперед і засік ворожий кулемет. Під шквальним вогнем передавав артилерії координати вогневої точки. Кулеметника знищили, однак з'ясувалося, що за ним ховався снайпер. Снайперська куля крупного калібру 12,7 мм російського виробництва пробила бронежилет Сенюка і завдала смертельного поранення.

Нагороджений численними орденами, медалями за військову службу, здобув також нагороди від Об'єднаного командування контингенту миротворчих сил.

За виняткову мужність і героїзм, виявлені у захисті територіальної цілісності і незалежності України, жертвоне служіння Українському народові присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (20.06.2014, посмертно).

Нагороджений медалями «Захиснику Вітчизни», «10 років Збройним силам України» (2001), «15 років Збройним силам України», «10 років сумлінної служби» III ступеня (Міністерство оборони України), на-

грудним знаком «15 років аеромобільним військам ЗСУ», «80 років Повітряно-десантним військам»,

Нагороджений медалями за Іракську кампанію (США), за миротворчу місію в Югославії.

Почесний нагрудний знак начальника Генерального штабу — Головнокомандувача Збройних сил України.

Почесна грамота від Кабінету міністрів України за сумлінне виконання військового обов'язку з нагоди 15 річниці Збройних сил України.

У грудні 2014 до Дня Збройних сил України Укрпошта спільно з Міністерством оборони та Національною гвардією України започаткували випуск серії художніх маркованих конвертів під назвою «Героям Слава!». На одному з конвертів зображений Герой України полковник Тарас Сенюк.

29.05.2015 в м. Коломії на фасаді будівлі загальноосвітньої школи № 6 відкрито меморіальну дошку, 2018 — меморіальну дошку в м. Коломії на будинку, в якому народився Герой України.

Указом Президента України від 02.12.2019 ім'я Героя України полковника Тараса Сенюка присвоєно 13-му окремому десантно-штурмовому батальйону 95-ї окремої десантно-штурмової бригади Десантно-штурмових військ Збройних Сил України.

Почесний громадянин м. Коломії (14.08.2014, посмертно).

У м. Житомирі проходить Всеармійський турнір із рукопашного бою пам'яті Героя України Тараса Сенюка.

Додатково

Сенюк був військовим за покликанням. Завжди йшов на чолі колони, у першому-другому БТРі.

Вільно спілкувався англійською.

Шевчук С., майор: «Йому довіряли всі, ніхто не міг сказати, що командир щось робить неправильно. Його слова були законом. Це була людина, яка зробила славу військам ВДВ. Це він довів усім, що його підрозділ 95-ї окремої аеромобільної бригади спроможний виконувати

будь-яке завдання. Він був простий підполковник, який не боявся приймати рішення. Був авторитетом».

Цит. за: «Це була людина, яка зробила славу ВДВ», — десантники про Героя України Сенюка // Перший житомирський. 2016. URL: <https://1.zt.ua/news/misto/tse-bula-lyudina-yaka-zrobila-slavu-vdv-desantniki-pro-geroya-ukrayini-senyuka.html>

«Трагедія сталася поблизу населеного пункту Семенівка біля Слов'янська. Колона вночі потрапила в засідку бойовиків. Комбат, як завжди, їхав на першому БТРі, поруч були розвідники. Він жартував з цього приводу: «Я і моя молода команда»... На під'їзді до населеного пункту натрапили на блокпост сепаратистів. Розгромили його і рушили далі, та не мали гадки, що укріпрайони в Семенівці будуть настільки потужними. Ворог вдався до підступної тактики: загнав колону в низину. Сергій Шевчук припускає, що тоді по українських підрозділах випустили ракети. Десантники ховалися за бронєю, та це не допомагало. Їх обстрілювали ВОГами, від розриву яких уламки розлітаються на 7 метрів. Кришився асфальт, бійці діставали поранень».

Цит. за: «Це була людина, яка зробила славу ВДВ», — десантники про Героя України Сенюка // Перший житомирський. 2016. URL: <https://1.zt.ua/news/misto/tse-bula-lyudina-yaka-zrobila-slavu-vdv-desantniki-pro-geroya-ukrayini-senyuka.html>

Джерело

Про присвоєння Т.Сенюку звання Герой України: Указ Президента України № 546/2014 від 20 червня 2014 р. // Президент України. 2014. URL: <https://web.archive.org/web/20140624014750/http://president.gov.ua/documents/17821.html>

Література

Лиховид І. «Командире, вогонь посилюється...». Як воював і прийняв смерть мужній воїн України Тарас Сенюк // День. 2014. URL: <https://day.kyiv.ua/article/vony-zahynuly-za-nas-cuspilstvo/komandyre-vohon-posylyuyetsya>

У Коломії четверо військових отримали посмертно звання «Почесний громадянин міста» // Вікна. 2014. URL: <https://vikna.if.ua/news/category/if/2014/08/14/20827/view>

«Це була людина, яка зробила славу ВДВ», — десантники про Героя України Сенюка // Перший житомирський. 2016. URL: <https://1.zt.ua/news/misto/tse-bula-lyudina-yaka-zrobila-slavu-vdv-desantniki-pro-geroya-ukrayini-senyuka.html>

Герой України Тарас Сенюк // Коломийська філія № 6 імені Героя України Тараса Сенюка Коломийського ліцею № 9. 2017. URL: <https://koloschool6.e-schools.info/>

У Коломії встановили меморіальну дошку атовцю, який врятував від загибелі побратимів // Франківчани. 2018. URL: <https://frankivchany.if.ua/51622-ukolomyi-vstanovyly-memorialnu-doshku-atovtsiu-shcho-vriatuvav-vid-zahybeli-pobratymiv-foto/>

ХАМРАЄВ РУСТАМ ШОНІЙОЗОВИЧ

Хамраєв, Рустам Шонійозович (29.11.1975; с. Полиці, тепер Камінь-Каширського району Волинської області, Україна — 17.06.2014; поблизу селища Металіст, Луганського району Луганської області, Україна; похований 20.06.2014 у с. Гараджі, Луцького району Волинської області, Україна) — військовослужбовець, учасник Революції гідності, російсько-української війни (етап антитерористичної операції на Сході України), Герой України (2021, посмертно).

Батько Шонійоз Хамраєв родом із Узбекистану (в Україні — з 1970), мати Антоніна Хамраєва родом із Волині.

Закінчив загальноосвітню школу № 9 м. Луцька (тепер Луцький ліцей № 9) і Луцьке вище професійне училище будівництва та архітектури.

1993–1994 проходив строкову військову службу в Прикордонних, з 1995 — у Сухопутних військах Збройних сил України (ЗСУ). Після військової служби жив у м. Луцьку, працював менеджером, з лютого 2004 — приватний підприємець у сфері торгівлі.

З кінця листопада 2013 брав участь в Євромайдані у м. Києві, був у Самообороні Майдану (у складі 14-ї, потім 38 сотні). У лютому 2014 брав участь у протистояннях на барикадах (майдан Незалежності, м. Київ). 20.02.2014 потрапив під обстріл силовиків (кулі пробили стару армійську каску Хамраєва, але застрягли у підшоломнику). Витягав поранених, тіла побратимів, врятував двох медсестер. Отримав поранення і контузію, проходив лікування у м. Луцьку.

У березні 2014 повернувся у наметове містечко в м. Києві. Звідти ж у травні 2014 добровольцем поїхав у зону проведення антитерористичної операції на Сході України.

Служив солдатом, старшим навідником 24-го батальйону територіальної оборони «Айдар» (від вересня 2014 — 24-й окремий штурмовий батальйон «Айдар») ЗСУ.

Загинув 17.06.2014. Тіло Р. Хамраєва з місця бою змогли забрати через два дні. Похований на Алеї почесних поховань Луцького міського кладовища.

У Р. Хамраєва залишились син і батьки.

17.06.2014 передовий загін батальйону, до складу якого входив Хамраєв, отримав наказ звільнити с-ще Металіст від російських бойовиків і визволити військовослужбовців, які потрапили у полон. На під'їзді до селища загін натрапив на ворога, що значно переважав чисельністю та озброєнням. Зав'язався бій. Російські найманці вели вогонь з крупнокаліберного кулемета, встановленого на бронетранспортері. Бійці батальйону «Айдар» були змушені відступати. Хамраєв ціною власного життя прикрив своїх побратимів.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (14.10.2021, посмертно).

Орден «За мужність» III ступеня (08.08.2014, посмертно).

Громадська відзнака «Народний Герой України» (21.08.2021, посмертно).

Найвища нагорода Української православної церкви Київського патріархату — медаль «За жертвність і любов до України» (07.05.2015, посмертно, удостоєний одним з перших серед добровольців).

Звання «Почесний громадянин міста Луцька» (25.07.2018, посмертно), «Почесний громадянин Волині» (10.09.2020, посмертно).

Меморіальні дошки на честь Героя України встановлено у м. Луцьку: на будівлі Луцького навчально-виховного комплексу № 9 (17.12.2015); на будинку, в якому жив Р. Хамраєв (17.06.2016).

Військовослужбовцю присвячено телевізійні фільми «Воїни миру. Рустам Хамраєв» (2015) та «Заміновані вірністю» (2017; Державне

агентство України з питань кіно, Міжнародний продюсерський центр «Фор-Пост»). 2021 художник А. Орльонов зобразив Хамраєва на картині «Становлення нації» (музей «Становлення української нації», м. Київ).

Мати, Антоніна Хамраєва, зауважує, що син до самозабуття любив Україну. «Усе, що стосувалося Майдану, України, її єдності і свободи, хлопців, котрі були з ним разом — мало велике значення. Усе інше — другорядне, лірика, як він висловлювався. Він ніколи не мав закордонного паспорта і постійно твердив, що з України ніколи не збирається виїжджати, навіть на відпочинок».

Цит. за: Приходько В. Син двох народів // Волинська газета. URL: <https://volga.lutsk.ua/view/13138/2/>

Джерело

Про присвоєння Р. Хамраєву звання Герой України: Указ Президента України № 536/2021 від 14 жовтня 2021 р. // Президент України. 2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5362021-40409>

Література

Рустам Хамраєв став першим воїном-добровольцем, який загинув у війні з Росією // Військовий кур'єр. 2023. URL: <https://mil.co.ua/rustam-hamrayev-stav-pershym-voynom-dobrovolczem-yakyj-zagynuv-u-vijni-z-rosiyeyu/>

Приходько В. Син двох народів // Волинська газета. URL: <https://volga.lutsk.ua/view/13138/2/>

Хамраєв Рустам Шонійозович // Луцька міська рада. URL: <https://www.lutskrada.gov.ua/pochesni-hromadiany-lutska/pochesnyi-hromadianyn-mis-ta098765437654983233275437685>

Хамраєв Рустам Шонійозович // Український меморіал. URL: <https://ukraine-memorial.org/ua/biography/hamraev-rustam-shaniezovich/>

ЧАЙКА ТАРАС ІГОРОВИЧ

Чайка, Тарас Ігорович (10.02.1993, с. Сокіл Луцького району Волинської області, Україна — 02.11.2022, с. Торське Краматорського району Донецької області, Україна) — військовослужбовець, лейтенант Збройних сил України (ЗСУ), командир окремого розвідувального взводу, учасник російсько-української війни, Герой України (2023, посмертно).

Від вересня 1994 проживав у м. Рожищі Волинської області. 2000–2003 навчався у Рожищенському ліцеї № 2. Разом із сім'єю 2003 переїхав до м. Львова, де 2003–2005 навчався у школі № 44 імені Т. Шевченка. Сім'я змінила місце проживання на інший район міста. Закінчив Львівську загальноосвітню санаторну школу № 1 імені Б.-І. Антонича (тепер Львівський науковий ліцей № 1 імені Б.-І. Антонича). Вступив 2010 до Львівського національного аграрного університету (тепер Львівський національний університет природокористування). 2014 отримав диплом бакалавра за спеціальністю «Облік та аудит» і кваліфікацію «Економіст-бухгалтер». У тому ж році вступив до магістратури. 2016 отримав диплом магістра за спеціальністю «Облік та аудит» і кваліфікацію «Економіст-бухгалтер».

2014 закінчив військову кафедру Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів), отримав звання «молодший лейтенант». Навчався за спеціальністю «Війська хімічного захисту». 2018 вступив у Міжрегіональну академію управління персоналом (МАУП, м. Київ) за спеціальністю «Право».

Трудовий шлях розпочав із бухгалтерської сфери. 2020 отримав спеціалізацію у галузі «Альтернативне вирішення спорів». 2021

одержав свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого. 2022 здобув ступінь магістра права в МАУП, планував стати адвокатом.

Захоплювався мисливством і рибальством. Був членом Львівської міської та Золочівської районної організацій Українського товариства мисливців і рибалок.

У перші дні повномасштабного російського вторгнення в Україну 2022 пішов на війну добровольцем, попри інвалідність 2-ї групи. Був зарахований до територіальної оборони м. Львова, але добивався, щоб піти на війну. 16.03.2022 призначений на посаду заступника начальника штабу військової частини А7392. 16.04.2022 присвоєно звання «лейтенант».

Не хотів служити в штабі, перевівся у розвідку. Служив у лавах 125-ї окремої бригади Сил територіальної оборони ЗСУ командиром окремого розвідувального взводу. Перший йшов на виконання бойових завдань, вважав, що має найбільше досвіду і повинен бути попереду. Позивний — «Хімік».

02.11.2022 отримав бойове розпорядження в районі бойових дій на Донеччині, прийняв рішення особисто виконати розвідувальне завдання. Переміщення до визначеного місця потрібно було здійснити дорогою через міст, який перебував під постійним вогневим контролем противника. Усвідомлюючи всі ризики, Чайка за кермом автомобіля продовжив виконання поставленого завдання. Автомобіль потрапив під танковий обстріл, лейтенант отримав осколкове поранення, несумісне з життям, однак зумів спрямувати машину у бік, протилежний обстрілам, врятувавши життя екіпажу. Від отриманого поранення загинув.

Чин похорону відбувся у Гарнізонному храмі Святих апостолів Петра і Павла. Похований на Марсовому полі.

Залишилися мати, дружина та донька.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння українському народові, присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (29.09.2023, посмертно).

Мурал на фасаді Львівського наукового ліцею № 1

На фасаді Львівського наукового ліцею № 1 імені Б.-І. Антонича, де навчався військовослужбовець, створено мурал на його честь.

12.05.2023 в парку «Залізна вода» у м. Львові в пам'ять про Т. Чайку висаджено одне з дерев.

У листопаді 2023 запроваджено іменну стипендію Т. Чайки для студентів денної форми навчання Львівського національного університету природокористування; на факультеті управління, економіки та права створено навчальну аудиторію імені Героя України.

12.11.2023 у с. Соколі відбулося відкриття Алеї пам'яті загиблим Героям-землякам.

Джерело

Про присвоєння Т. Чайці звання Герой України: Указ Президента України № 644/2023 від 29 вересня 2023 р. // Президент України. 2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6442023-48417>

Література

У ЛНУП вшанували пам'ять Героя України Тараса Чайки // Львівський національний університет природокористування. URL: <https://lnup.edu.ua/uk/166-podii-konferentsii/6097-newspod231108>

ЯРОВОЙ МИКИТА ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Яровой, Микита Олександрович (02.02.1995, смт Меліоративне, тепер селище Новомосковського району Дніпропетровської області, Україна — 18.12.2016, с. Калинівка, тепер Горлівського району Донецької області, Україна; похований 27.12.2016 у рідному селищі) — військовослужбовець, лейтенант Збройних сил України (ЗСУ), учасник російсько-української війни, Герой України (2016, посмертно).

Навчався в Меліоративному ліцеї Піщанської сільської ради Новомосковського району, Новомосковському колегіумі № 11 (тепер Ліцей № 11 м. Новомосковська), Запорізькому обласному ліцеї-інтернаті з посиленою військово-фізичною підготовкою «Захисник» (2010–2012). Закінчив Національну академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у м. Львові (2016; за спеціальністю «Управління діями механізованих підрозділів») і підписав контракт на проходження подальшої служби. Співав та грав на гітарі, займався танцями (мати — хореограф).

Виконував службові та бойові завдання в районі проведення антитерористичної операції на Сході України (Донецька та Луганська області).

Наймолодший командир роти 54-ї ОБр ніс службу на одній із найнебезпечніших ділянок фронту — Світлодарській дузі (між смт Луганське, тепер селище Бахмутського району та м. Дебальцеве Донецької області). Командував взводно-опорним пунктом (ВОП) на передовій лінії оборони. Наприкінці 2016 в цьому районі розпочалося жорстоке протистояння. Позивний — «Шайтан».

Загинув від снайперського пострілу. Його тіло опинилося на території, підконтрольній бойовикам. 25.12.2016 в м. Щасті відбувся

обмін тілами загиблих український військовослужбовців і бойовиків, за присутності Спеціальної моніторингової Місії ОБСЄ в Україні.

У Ярового залишилися батьки, брат та наречена. У травні 2017 народився син.

18.12.2016 противник здійснив вогневу атаку по позиціях ВОП 1-го механізованого батальйону 54-ї ОМБр і спробував прорвати позиції ЗСУ. Маневрена група 3-ї механізованої роти у складі механізованого взводу на чолі з лейтенантом Яровим вийшла у фланг противникові. Воїни отримали завдання заволодіти позиціями переднього краю бойовиків, щоб відсікти можливість відходу ворожої групи та не допустити виходу резервів ворога на допомогу їхнім підрозділам. Група Ярового намагалася закріпитися та утримувати зайняті позиції. Їх обстріляли незаконні збройні формування з трьох боків зі стрілецької зброї та артилерії. Лейтенанта Ярового було смертельно поранено пострілом ворожого снайпера.

Завдяки мужності та героїзму командира Ярового очолювана ним група виконала завдання щодо знищення ворожої диверсійної групи та не допустила виходу резервів незаконних збройних формувань.

За виняткову мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (20.12.2016, посмертно).

Меморіальні дошки Яровому відкрито на фасадах: Меліоративного ліцею (08.05.2017); Ліцею № 11 м. Новомосковська (02.02.2018); Запорізького обласного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Захисник» (17.12.2021).

Ім'я Ярового викарбовано на стелі героїв Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у м. Львові.

Додатково

Разом з Яровим загинули солдати А. Байбуз (1975–2016; Україна), Д. Клименко (1980–2016), В. Панасенко (1983–2016), Р. Радівілов (1984–2016), А. Широков (1970–2016; усі — Україна), С. Степаненко (1967; тепер Росія — 2016; Україна), молодший сержант В. Андрешків (1969–2016; тепер Україна).

Джерело

Про присвоєння М. Яровому звання Герой України: Указ Президента України № 581/2016 від 30 грудня 2016 р. // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5812016-21026>

Література

Вічна пам'ять українському Герою лейтенанту Микиті Яровому // Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. 2016. URL: <https://www.asv.mil.gov.ua/?q=news/2016/12/26/vichna-pamyat-ukrayinskomu-geroyu-leytenu-tu-mykyti-yarovomu>

Світлодарська дуга: у 21-річного Микити Ярового з Дніпропетровщини залишилася вагітна дружина // Україна молода. 2016. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/0/2006/107249/>

Ткачук П. П., Баб'як О. В., Гусар Ю. В. та ін. Світла пам'ять Героям полеглим. Честь і слава Героям живим. Львів : Національна академія сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного, 2017. С. 30–32.

Яровой Микита Олександрович // Запорізька районна державна адміністрація Запорізької області. URL: https://zrda.gov.ua/geroiv_ukraini/473-iarovoi_mikita_oleksandrovich.html

Алла Киридон	
Війна РФ проти України. Герої.	
«Життєствердне повернення»	4

Банк Іван Андрійович.....	10
Барсуков Сергій Іванович	12
Барчук Володимир Васильович.....	15
Білаш Євген Іванович.....	17
Білоус Сергій Степанович	20
Божко Сергій Віталійович.....	24
Борис Олександр Олександрович	28
Бувалкін Владіслав Віталійович	31
Верхогляд Андрій Леонідович.....	34
Волос Андрій Олександрович	38
Воробець Степан Степанович.....	41
Гарматій Володимир Михайлович	45
Довгий Олег Іванович	48
Жук Андрій Сергійович.....	51
Завада Богдан Олексійович.....	54
Зінич Ігор Вікторович.....	57
Зубков Іван Іванович.....	61
Капуш Олександр Васильович	65
Кизило Андрій Олександрович.....	68
Колодій Сергій Володимирович.....	72
Коцюбайло Дмитро Іванович.....	75
Кубрак В'ячеслав Анатолійович.....	81
Кульчицький Сергій Петрович	85
Куратченко Михайло Віталійович.....	91
Лавренко Олександр Миколайович	94
Лужевський Руслан Михайлович	98
Майборода Дмитро Олександрович... ..	102
Макшишко Денис Костянтинівич	106
Матвіїв Тарас Тарасович.....	110

<i>Момот Ігор Федорович</i>	<i>117</i>
<i>Мрочко Костянтин Васильович</i>	<i>123</i>
<i>Орлов Андрій Ігорович</i>	<i>126</i>
<i>Пікус Євгеній Михайлович.....</i>	<i>130</i>
<i>Ридзанич Максим Володимирович</i>	<i>133</i>
<i>Сенюк Тарас Михайлович</i>	<i>137</i>
<i>Хамраєв Рустам Шонійозович</i>	<i>142</i>
<i>Чайка Тарас Ігорович</i>	<i>145</i>
<i>Яровой Микита Олександрович.....</i>	<i>148</i>

Джерела інформації

Вебсайти органів влади й посадових осіб України,
військових формувань та правоохоронних органів:

Верховна Рада України // URL: <https://www.rada.gov.ua/>
Головне управління розвідки Міністерства оборони України // URL: <https://gur.gov.ua/>
Державна прикордонна служба України // URL: <https://dpsu.gov.ua/>
Міністерство оборони України // URL: <https://www.mil.gov.ua/>
Президент України // URL: <https://www.president.gov.ua/>
Служба безпеки України // URL: <https://ssu.gov.ua/>

Офіційні сторінки Генерального штабу Збройних сил України,
оперативних командувань, родів військ у соціальних мережах:

ВМС ЗС України // URL: <https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua>
Генеральний штаб ЗСУ // URL: <https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua>
Командування Десантно-
штурмових військ ЗСУ // URL: <https://www.facebook.com/www.dshv.mil.gov.ua>
Командування Повітряних сил ЗСУ // URL: <https://www.facebook.com/kpszs>
Оперативне командування «Схід» // URL: <https://www.facebook.com/EastOC>
Оперативне командування «Північ» // URL: <https://www.facebook.com/kommander.nord>
Служба безпеки України // URL: <https://www.facebook.com/SecurSerUkraine>

Сторінки інформаційних агенств і ЗМІ:

АрміяInform // URL: <https://armyinform.com.ua/>
«Голос України» // URL: <http://www.golos.com.ua/>
Експрес // URL: <https://expres.online/> Суспільне // URL: <https://suspijne.media/>
«Новинарня» // URL: <https://novynarnia.com/>
Obozrevatel // URL: <https://www.obozrevatel.com/rus/>
Українська правда // URL: <https://www.pravda.com.ua>

Статті про Героїв України оприлюднено на порталі e-BYU

URL: <https://vue.gov.ua/>

Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво»

URL: <https://ev.vue.gov.ua/>

«Велика українська енциклопедія» в соціальних мережах

<https://www.facebook.com/vue.gov.ua/>
https://t.me/in_vue

Довідкове видання

**ГЕРОЇ УКРАЇНИ.
Російсько-українська війна**

Випуск 2

Упорядники:

к. і. н. Наталія Гаврилишина,

д. і. н., проф. Алла Киридон

Авторський колектив:

д. і. н., проф. Алла Киридон (кер. авт. колективу); д. філос. н., проф. Алла Арістова; Тетяна Березюк; Юлія Богорадова; к. і. н. Наталія Гаврилишина; к. філол. н. Наталія Вербич; к. філол. н. Людмила Колеснік; Наталя Маслоva; Дар'я Панчук; Катерина Подолець; Олена Рудюк; Олена Сьомка; Анна Хмельницька; к. і. н. Мар'яна Чорна; провідний редактор художній Михайло Гутман.

Макет і комп'ютерна верстка:

Михайло Гутман